Resultaten van een inwonersraadpleging over de toekomst van energie in Bergeijk

16 oktober 2026

POPULYTICS
What would you do?

Colofon

Deze PWE-raadpleging is uitgevoerd door Populytics (een spin-off van de TU Delft) in opdracht van de gemeente Bergeijk.

Auteurs

Toke van Telgen
Charlotte Tuit
Rosa Vroom

Datum

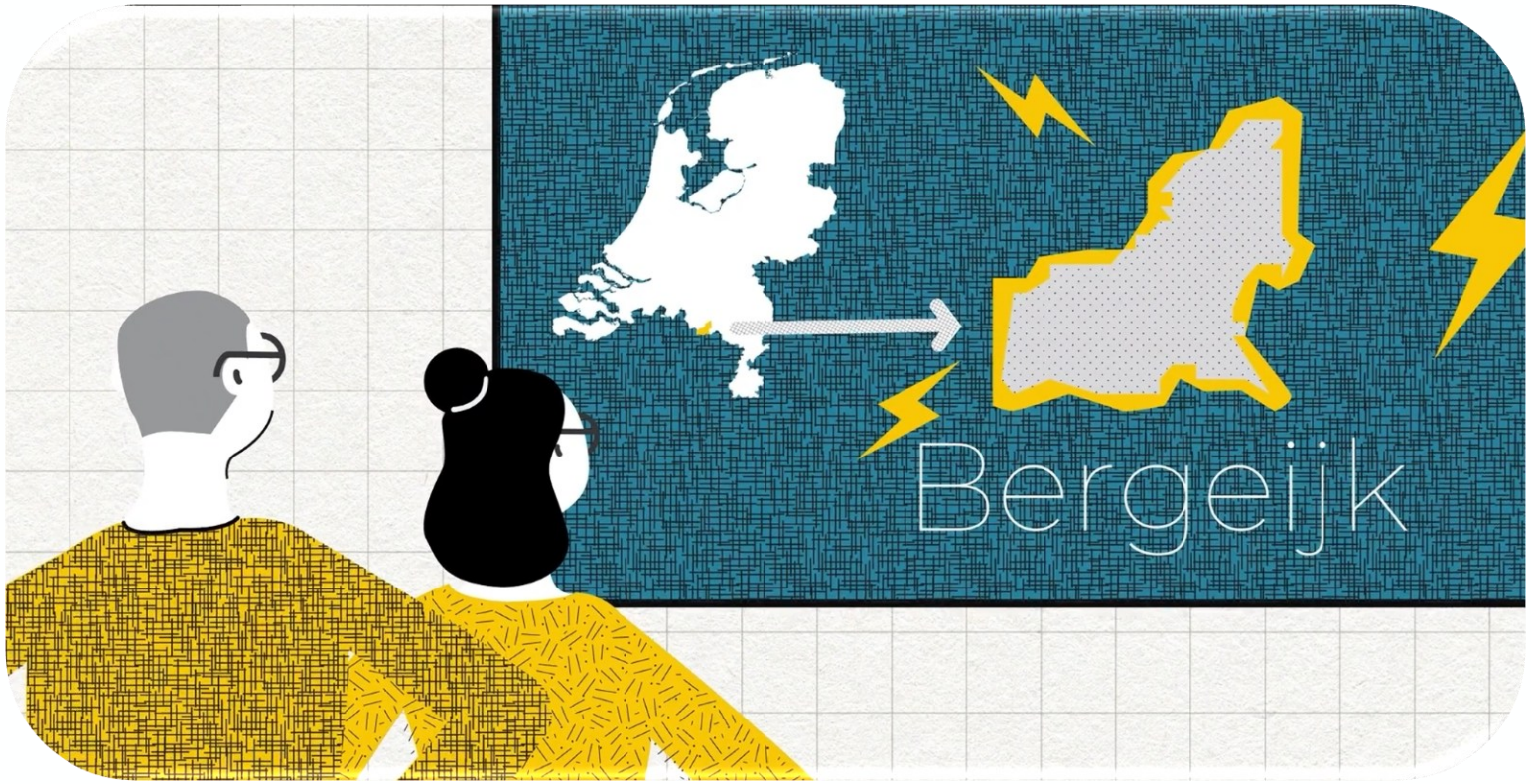
16 oktober 2026

Versie

Definitief

Contact

Populytics b.v.
Strawinskylaan 339
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl
www.populytics.nl

Inhoudsopgave

Hoofdresultaten 4
1. Over de raadpleging 6
2. Doelstelling voor energie 8
3. Prioriteiten voor de gemeente 10
4. Over manieren om duurzame energie te maken of te besparen 12

Bijlagen 15
1. Over de doelen 16
1.1 Over het klimaatdoel van Nederland 17
1.2 Over het doel van de gemeente Bergeijk 20
2. Over wat inwoners verwachten van de gemeente als zij werkt aan duurzame energie 26
2.1 Gemiddelde prioritering van de negen opties 28
2.2 Uitsplitsingen naar kenmerken 32
2.3 Vijf perspectieven op wat belangrijk is 35
2.4 Motivaties van deelnemers bij hun keuzes 43
3. Over manieren om duurzame energie te maken of te besparen 54
3.1 Over zonnepanelen op daken 56
3.2 Over zonnepanelen op grond 60
3.3 Over windmolens 64
3.4 Over het opslaan van energie 68
3.5 Over het verwarmen van gebouwen zonder gas 72
3.6 Over biomassa en groen gas 76
4. Over hoe deelnemers de raadpleging hebben ervaren 80
5. Over de deelnemers 84
6. Over de aanleiding, methodologie en rapportage 87

Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit 2 onderdelen:

- In het eerste deel worden de hoofdresultaten samengevat.
- In het tweede deel worden de resultaten uitgebreid gepresenteerd. Ook wordt de achtergrond van de raadpleging en de analyses beschreven.

Tenzij anders vermeld, zijn de in dit rapport gepresenteerde resultaten representatief voor de inwoners van de gemeente Bergeijk naar gender, leeftijd, opleidingstype en woongebied.

Hoofdresultaten

Inhoudsopgave

Hoe deze hoofdresultaten te lezen

In deze hoofdresultaten presenteren we de belangrijkste uitkomsten van de inwonersraadpleging.

De hoofdresultaten zijn bedoeld als samenvatting voor bestuurders, beleidsmakers en inwoners.

Voor meer informatie zijn er linkjes naar bijlagen met uitgebreidere analyses toegevoegd.

We presenteren de hoofdresultaten in vier delen

Klik op een titel om direct naar het onderdeel te gaan

1. **Over de raadpleging**: waarom deze raadpleging en wie deden er mee?
2. **Doelstelling voor energie**: wat vinden inwoners van Bergeijk van het klimaatdoel van Nederland? En welk doel voor het maken van duurzame energie vinden inwoners passend voor de gemeente Bergeijk?
3. **Prioriteiten voor de gemeente:** wat is volgens inwoners het belangrijkst als de gemeente nadenkt over energie in de toekomst?
4. **Over manieren om duurzame energie te maken of te besparen:** welke manieren om energie te maken of te besparen vinden inwoners van Bergeijk een goed idee? En welke voorwaarden stellen zij bij elke manier?

1

Inwonersraadpleging over de toekomst van energie in Bergeijk

- **Aanleiding en doel**. De gemeente Bergeijk staat voor uitdagingen op het gebied van energie in de toekomst. Zo raakt het stroomnet voller. Tegelijkertijd groeit de vraag naar elektriciteit. En Bergeijk werkt aan opgaven zoals het minder gebruiken van energie en het duurzaam verwarmen van woningen. Daarom maakt de gemeente een Energiestrategie. Hierin bepaalt de gemeente samen met inwoners hoe we in de toekomst omgaan met energie in Bergeijk.

- **Participatie.** Om een Energiestrategie te maken die aansluit bij wat inwoners van Bergeijk belangrijk vinden, heeft de gemeente Populytics gevraagd om een inwonersraadpleging uit te voeren. Populytics voerde de raadpleging uit volgens de methode Participatieve Waarde Evaluatie (PWE), zie Figuur 1. Deze raadpleging is onderdeel van een breder participatietraject. Zo zijn er ook gesprekken op straat en interviews met bepaalde doelgroepen gedaan.

- **Looptijd**. De raadpleging stond online van 23 juli 2026 tot en met 23 augustus 2026.

- **Meer informatie.** zie Bijlage 6 over de aanleiding, methodologie en rapportage.

Figuur 1. Over de methode PWE

- *Op de stoel van*: De essentie van een PWE-raadpleging is om deelnemers in een online omgeving 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Deelnemers krijgen een zogeheten keuzetaak te zien. Deze keuzetaak bootst de situatie van beleidsmakers na die bezig zijn met het vormen en uitvoeren van beleid. Deelnemers zien realistische beleidsopties die de beleidsmakers overwegen en ze zien dat er beperkingen zijn. Zij ervaren zodoende dezelfde keuze. Wat is vervolgens hun mening als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? Deelnemers kunnen hun mening motiveren.

- *Begrip voor complexiteit*: Door mee te doen aan een PWE-raadpleging begrijpen deelnemers beter de complexiteit van de beleidskeuze. En de resultaten stellen beleidsmakers in staat om hun keuzes beter aan te laten sluiten op voorkeuren, waarden en zorgen van deelnemers.

- *Wetenschappelijk gevalideerd*: De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is een participatiemethode die Populytics vaak inzet om mensen te betrekken bij beslissingen die hen gaan raken. De methode is ontwikkeld en gevalideerd door wetenschappers, onder andere van de TU Delft.

1

In totaal deden 1.269 inwoners van de gemeente Bergeijk mee met de online inwonersraadpleging

- **Inwoners deden mee aan één van twee versies van de raadpleging.** De twee versies verwijzen naar de ‘gesloten raadpleging’ en de ‘open raadpleging’. De vragen in beide versies waren identiek aan elkaar.
    - **Gesloten raadpleging.** Om deelnemers te werven heeft ieder huishouden in de gemeente Bergeijk een brief ontvangen. In de brief stond een unieke code waarmee één keer deelgenomen kon worden aan de raadpleging. Van de ongeveer 8.000 aangeschreven huishoudens hebben er 900 inwoners meegedaan. Dat is een respons van 11%. Dat is relatief hoog, in vergelijking met andere raadplegingen van Populytics over hetzelfde thema. Met de resultaten van deze groep kunnen representatieve uitspraken worden gedaan die gelden voor de inwoners van de gemeente Bergeijk op de kenmerken gender, leeftijd, opleiding en woongebied. Hiervoor hebben we de gesloten steekproef gewogen (lees hier meer over deze aanpak).

    - **Open raadpleging.** Alle inwoners en ondernemers van 16 jaar of ouder konden, als ze geen brief hadden ontvangen, deelnemen aan de open versie van de raadpleging. Deze versie is via diverse kanalen onder de aandacht gebracht door de gemeente. In totaal hebben op deze manier 369 inwoners uit de gemeente Bergeijk meegedaan.

  De resultaten van de open raadpleging worden in dit rapport gebruikt als aanvulling op de representatieve resultaten, bijvoorbeeld bij de analyse van de geschreven motivaties. Op iedere pagina staat of we resultaten uit de gesloten raadpleging (representatief) en/of open raadpleging (ongewogen) presenteren.

- **Wat vonden deelnemers van het onderzoek?**
    - Inwoners waardeerden de raadpleging veelal positief: 91% van de deelnemers beoordeelt de raadpleging met een voldoende.
    - Een meerderheid van de deelnemers (88%) geeft aan het een belangrijk onderwerp te vinden om hun mening over te geven.
    - 79% van de deelnemers heeft niet eerder zijn of haar mening aan de gemeente gegeven over dit onderwerp. De raadpleging heeft hiermee een nieuwe groep in de gemeente bereikt.

- **Meer informatie.** zie Bijlage 4 en 5 over de deelnemers en hoe zij de raadpleging hebben ervaren.

2

Gesloten raadpleging

Het merendeel van de inwoners van Bergeijk onderschrijft het klimaatdoel van Nederland

- Voor de Energiestrategie van de gemeente gaat één van de belangrijke keuzes over de doelstelling van Bergeijk. Om hier het perspectief van inwoners bij te betrekken werden inwoners in de raadpleging gevraagd naar (1) hoe zij denken over het klimaatdoel van Nederland, (2) hoeveel energie zij vinden dat Bergeijk moet opwekken ten opzichte van andere gemeenten en (3) wie verantwoordelijk is voor energie maken en besparen.

- **De meerderheid van de inwoners van gemeente Bergeijk (60%) is het eens met het klimaatdoel van Nederland** om minder stoffen uit te stoten die zorgen dat de aarde opwarmt. Argumenten die inwoners hierbij geven zijn dat het belangrijk is voor de toekomst om klimaatverandering tegen te gaan en dat het belangrijk is om niet (te) afhankelijk te zijn van anderen voor de energievoorziening.

- **Tegelijkertijd is bijna één op de vijf inwoners het oneens met het doel.** Dit komt met name vanuit twijfels over de haalbaarheid en over de invloed van Nederland op klimaatverandering. Het voelt voor sommigen oneerlijk dat Nederland veel moet doen, terwijl andere landen meer uitstoten. Een enkeling geeft aan dat hij/zij geen noodzaak ziet om minder CO2 uit te stoten.

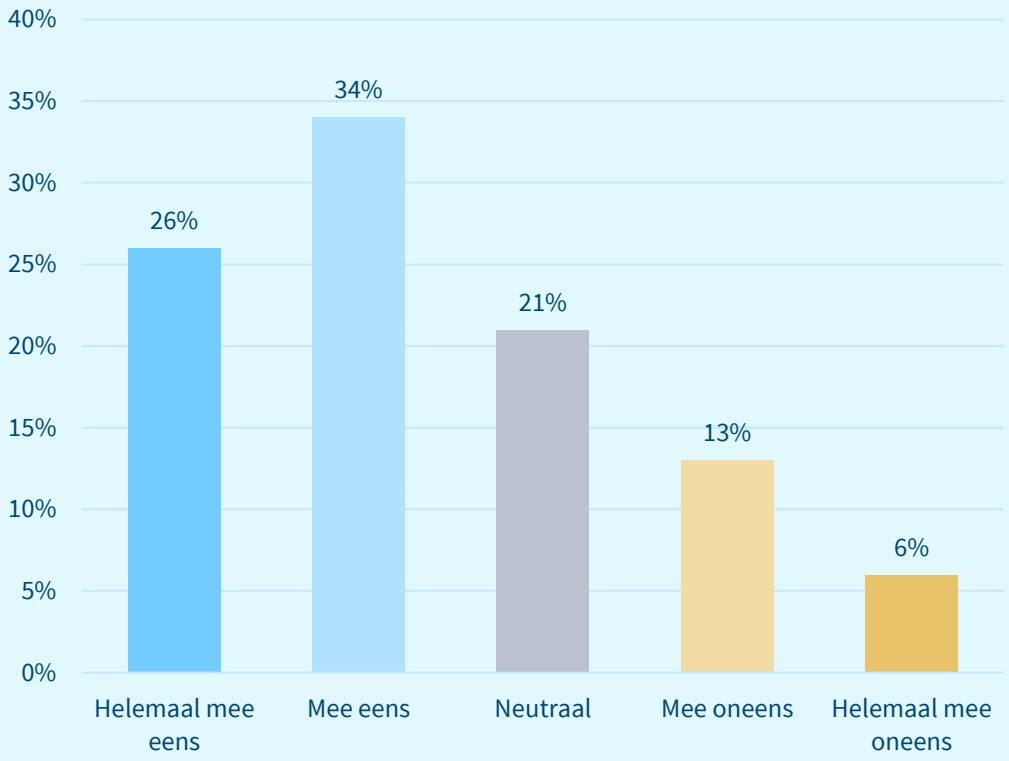
- Hoewel 19% van de deelnemers het oneens is met het doel, is er dus een meerderheid die wil dat Nederland minder vervuilende stoffen uitstoot. Als de gemeente hiermee aan de slag gaat, kan het belangrijk zijn om ook de twijfels die er zijn onder inwoners te adresseren.

- **Meer informatie.** zie Bijlage 1.1 over het klimaatdoel van Nederland.

Figuur 2. Houding van inwoners van Bergeijk t.o.v. het klimaatdoel van Nederland*

Nederland heeft in het Klimaatakkoord het doel afgesproken om minder stoffen uit te stoten die ervoor zorgen dat de aarde opwarmt. Er zijn afspraken gemaakt om dit bijvoorbeeld te doen door minder energie te gebruiken. En door te stoppen met het gebruiken van aardgas, olie en kolen om warmte en elektriciteit te maken.

In hoeverre ben jij het eens met dit doel van Nederland?

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'Weet ik niet' of 'Zeg ik liever niet'.

2

Gesloten raadpleging

De meeste inwoners vinden dat de gemeente vooral moet kijken naar wat kan in Bergeijk bij het bepalen van de energiedoelstelling

- **Als het gaat over het doel van de gemeente Bergeijk zelf, vindt bijna driekwart van de inwoners dat de gemeente alleen moet kijken naar wat de gemeente zelf wil en kan.** Volgens deelnemers is het bijvoorbeeld niet logisch om te vergelijken met andere gemeenten, omdat iedere gemeente anders is en Bergeijk een eigen verantwoordelijkheid heeft.

- **Deelnemers noemen verschillende thema's die bepalen 'wat de gemeente kan en wil'.** Zo hebben deelnemers het bijvoorbeeld over de beschikbare ruimte. En dat de hoeveelheid duurzame energie die gemaakt wordt, moet passen bij het karakter van de gemeente. Maar ook hoeveel duurzame energie er gemaakt kan worden op een manier dat mens, natuur en dier er niet te veel last van hebben.

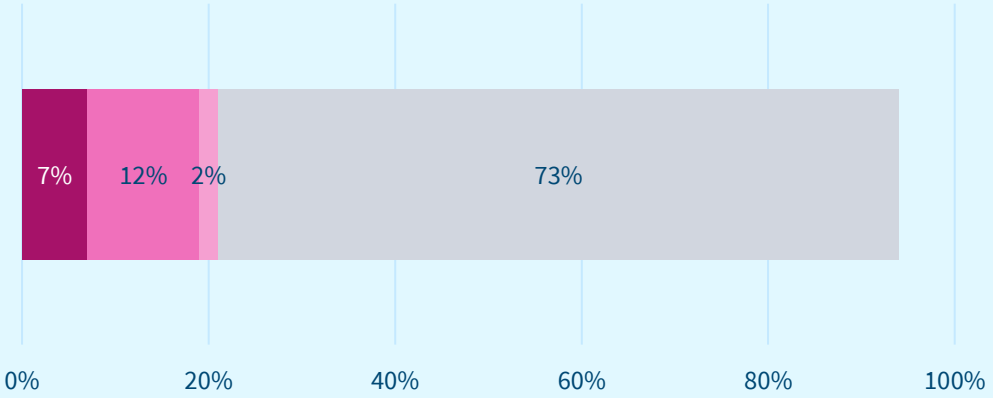
- **Voor het maken van duurzame energie houden inwoners het vaakst de overheid verantwoordelijk.** Zo vindt 84% dat de overheid hier zeer verantwoordelijk voor is. Ook vindt de meerderheid (58%) dat bedrijven zeer verantwoordelijk zijn. Inwoners worden het vaakst gezien als 'een beetje verantwoordelijk'.

- **Voor het besparen van energie houden inwoners het vaakst bedrijven verantwoordelijk.** Driekwart vindt dat bedrijven hier zeer verantwoordelijk voor zijn. Aanvullend vindt twee derde dat de overheid hier zeer verantwoordelijk voor is. En meer dan de helft vindt dat inwoners zeer verantwoordelijk zijn voor het besparen van energie. Het besparen van energie wordt dan ook vaker als grote verantwoordelijkheid toegeschreven aan één of meerdere partijen (inwoners, overheid of bedrijven) dan het maken van energie.

- **Meer informatie.** zie Bijlage 1.2 over het doel voor de gemeente Bergeijk.

Figuur 3. Welk doel voor het maken van duurzame energie inwoners passend vinden voor de gemeente Bergeijk*

In Nederland denkt iedere gemeente na over duurzame energie. Elke gemeente kiest zelf hoeveel zij wil bijdragen aan duurzame energie in Nederland. ***Hoeveel duurzame energie vind je dat we in de gemeente Bergeijk moeten maken?***

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'Weet ik niet/Zeg ik liever niet'.

3

Gesloten raadpleging

Inwoners vinden het belangrijker om directe effecten te voorkomen dan om de uitstoot van vervuilende stoffen te verminderen

- Naast vragen over het doel van de gemeente, werd aan deelnemers gevraagd wat zij belangrijk vinden als de gemeente nadenkt over energie in de toekomst.

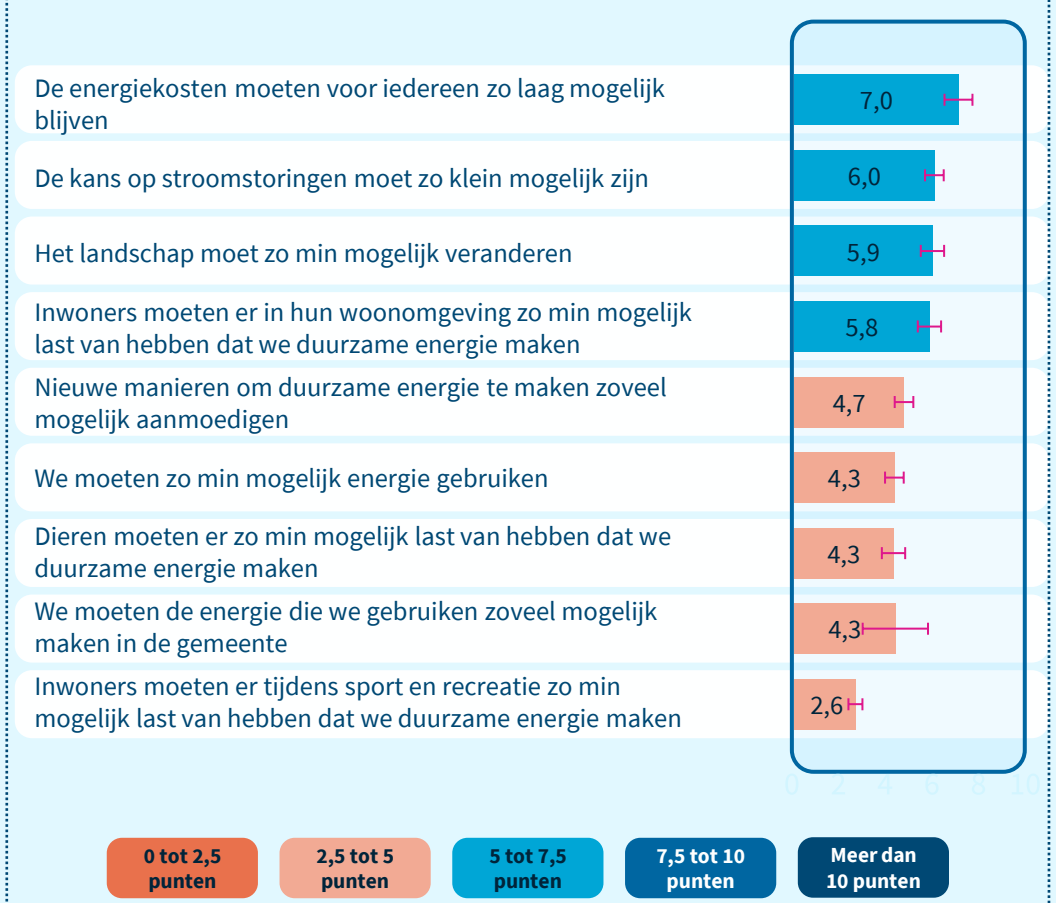
- **Inwoners prioriteren inzet om direct merkbare effecten te mitigeren boven de inzet om direct bij te dragen aan duurzame energie of energiebesparing.** Hoewel inwoners ook punten geven aan opties die zorgen dat er in de gemeente minder vervuilende stoffen worden uitgestoten (zoals zo min mogelijk energie gebruiken en energie maken in de gemeente), geven inwoners gemiddeld méér punten aan opties die gaan over effecten van het maken van duurzame energie zoals energiekosten en landschapsverandering.

- **Inwoners prioriteren zo laag mogelijke kosten boven andere direct merkbare effecten.** Van de effecten in het onderzoek, worden zo laag mogelijke kosten significant hoger geprioriteerd dan alle andere opties. In de motivaties geven deelnemers aan dat ze vinden dat energie toegankelijk moet zijn voor iedereen en daarnaast dat de kosten (voor energie maar ook breder) al (te) hoog zijn geworden.

- **Inwoners willen overlast voorkomen, maar vinden dat het minst belangrijk als het gaat over last tijdens sport en recreatie.** Dit heeft met name te maken met het vrijwillige en/of tijdelijke karakter van sport en recreatie. Deelnemers geven aan dat mensen zelf kunnen kiezen óf ze gaan en zo ja, waar ze sporten of recreëren. Zo kunnen ze de last ook ontwijken als ze dat willen.

- **Meer informatie.** zie Bijlage 2.1 over de gemiddelde prioritering van de negen opties.

Figuur 4. Wat is volgens inwoners het belangrijkst als de gemeente nadenkt over energie in de toekomst?

3

Gesloten raadpleging

Over brede steun en bijzonder belang

- Bij het analyseren van de resultaten is gekeken naar diverse subgroepen, zoals de uitsplitsing naar leeftijd, woongebied en houding ten opzichte van het klimaatdoel van Nederland. Ook is er gekeken naar subgroepen die dezelfde antwoorden geven, los van hun kenmerken. In al deze subgroepen blijkt dat er meer overeenkomsten dan verschillen te vinden zijn tussen de voorkeuren van de deelnemers.

- **Er is brede steun voor inzet op zo laag mogelijke energiekosten voor iedereen, een zo klein mogelijke kans op stroomstoringen en zo min mogelijk last in de woonomgeving.** Bijna alle subgroepen in het onderzoek geven deze opties prioriteit. Ook prioriteren bijna alle subgroepen last tijdens sport en recreatie het laagst.

- **Vier opties zijn voor inwoners van bijzonder belang**, dat betekent dat ze gemiddeld hoge punten krijgen van minstens één subgroep. Maar ook dat ze relatief lage punten krijgen van andere subgroepen. In dit geval is dat te verklaren aan de hand van de houding ten opzichte van het klimaatdoel van Nederland:
  - Zo min mogelijk verandering van landschap en zo min mogelijk last in de woonomgeving: vaak zijn het dezelfde deelnemers die dit prioriteren. Dit zijn met name inwoners die het oneens zijn met het klimaatdoel.
  - Nieuwe manieren voor duurzame energie aanmoedigen en de energie die we in de gemeente gebruiken zoveel mogelijk in de gemeente maken: deze opties worden juist geprioriteerd door inwoners die het helemaal eens zijn met het klimaatdoel.

- **Meer informatie.** zie Bijlage 2.2 en 2.3 over subgroepen met dezelfde of verschillende voorkeuren.

Figuur 5. Opties met brede steun en bijzonder belang

	Brede steun	Bijzonder belang
De energiekosten moeten voor iedereen zo laag mogelijk blijven	☑	
De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn	☑	
Het landschap moet zo min mogelijk veranderen		☑
Inwoners moeten er in hun woonomgeving zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	☑	☑
Nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk aanmoedigen		☑
We moeten zo min mogelijk energie gebruiken		
Dieren moeten er zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken		
We moeten de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente		☑
Inwoners moeten er tijdens sport en recreatie zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken		

Brede steun: een optie krijgt prioriteit (meer dan 5 punten) van bijna alle subgroepen in het onderzoek

Bijzonder belang: een optie krijgt hoge (meer dan 7,5 punten) prioriteit van minimaal één subgroep in het onderzoek

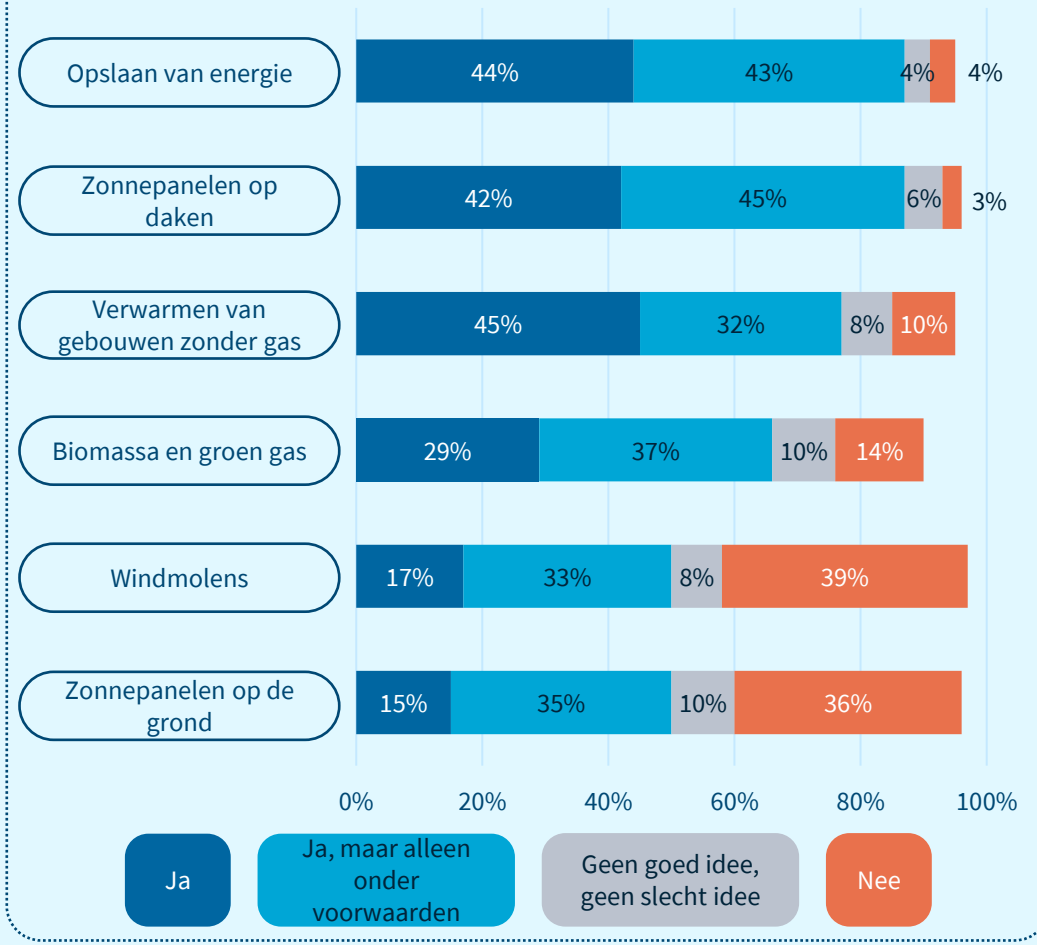
4

Gesloten raadpleging

De helft van de inwoners of meer vindt de technieken om duurzame energie te maken of besparen in Bergeijk (onder voorwaarden) een goed idee

- Aan deelnemers van de raadpleging is gevraagd wat zij vinden van het idee om met bepaalde technieken duurzame energie te maken of te besparen in Bergeijk. Deze vragen zijn gesteld om een eerste indicatie te krijgen over hoe inwoners denken over bepaalde technieken.
- **Het opslaan van energie en zonnepanelen op daken vindt een meerderheid van de inwoners (87%) een goed idee (onder voorwaarden).** 4% van de inwoners vindt opslaan van energie geen goed idee. Voor zonnepanelen op daken is dit 3%.
- **Ongeveer driekwart (77%) van de inwoners van Bergeijk vindt het verwarmen van gebouwen zonder gas een goed idee (onder voorwaarden).** Een op de tien inwoners vindt dit geen goed idee.
- **Twee derde (66%) van de inwoners vindt het een goed idee om biomassa en groen gas te maken in Bergeijk.** Er is ook een groep van 14% van de inwoners die aangeeft het geen goed idee te vinden. Ook geeft een op de tien inwoners aan het niet te weten of liever niet te zeggen wat zij van biomassa en groen gas vinden.
- **Energie maken met windmolens en zonnepanelen op de grond vindt de helft van de inwoners (50%) een goed idee (onder voorwaarden).** Ook geeft ruim een derde van de inwoners aan deze technieken geen goed idee te vinden. Bij windmolens is dit 39% en bij zonnepanelen op de grond 36% van de inwoners.
- **Meer informatie.** zie Bijlage 3 over manieren om duurzame energie te maken of te besparen.

Figuur 6. Wat deelnemers vinden van technieken om duurzame energie te maken of besparen in Bergeijk*

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'Weet ik niet/Zeg ik liever niet'.

4

Gesloten raadpleging

Het voorkomen van overlast wordt vaak als voorwaarde genoemd

- Aan deelnemers die aangaven een techniek een goed idee te vinden onder voorwaarden, vroegen we aan welke voorwaarden ze denken. De figuur hiernaast laat per techniek de top 3 meest gekozen voorwaarden zien. Het percentage geeft aan hoeveel deelnemers die deze vraag kregen, deze voorwaarde belangrijk vinden.
- **De meeste inwoners kiezen voor meer dan één voorwaarde per techniek die zij belangrijk vinden**. Het percentage inwoners dat een voorwaarde belangrijk vindt, ligt relatief hoog.
- **Het voorkomen van overlast komt bij verschillende technieken terug in de top drie meest genoemde voorwaarden**. Het kan dan gaan over overlast voor omwonenden, bijvoorbeeld in de vorm van geluid of hogere kosten. Ook kan het gaan om overlast voor de natuur en dieren.
- **Meer informatie.** zie Bijlage 3 over manieren om duurzame energie te maken of te besparen.

Figuur 7. De top drie meest genoemde voorwaarden per techniek*

Zonnepanelen op daken	
Dat het beleid en regelingen er niet voor zorgen dat het geld kost om zonnepanelen te hebben.	*79%*
Dat de gemeente eerst kijkt naar daken van grote bedrijven en gebouwen.	*69%*
Dat we de energie zoveel mogelijk in de gemeente gebruiken, bijvoorbeeld door het delen van energie.	*66%*

Zonnepanelen op de grond	
Dat de natuur en dieren er weinig overlast van hebben.	*71%*
Dat inwoners er weinig overlast van hebben, bijvoorbeeld door weerspiegeling van de panelen.	*67%*
Dat de zonnepanelen op plekken komen die nu niet gebruikt worden, zoals langs wegen.	*67%*

Windmolens	
Dat omwonenden er weinig overlast van hebben.	*75%*
Dat de natuur en dieren er weinig overlast van hebben.	*62%*
Dat het wordt opgelost als de waarde van woningen daalt door windmolens.	*51%*

Biomassa en groen gas	
Dat er geen extra bomen voor omgehakt worden.	*81%*
Dat er afval gebruikt wordt, zoals mest of afval uit de landbouw.	*78%*
Dat omwonenden er weinig overlast van hebben.	*72%*

Opslaan van energie	
Dat de energie voor langere tijd opgeslagen kan worden, bijvoorbeeld van zomer naar winter.	*73%*
Dat de energieopslag bedoeld is voor energie die we in onze gemeente maken en gebruiken.	*68%*
Dat inwoners zelf energie kunnen opslaan in een eigen batterij.	*58%*

Verwarmen van gebouwen zonder gas	
Dat de nieuwe manier van verwarmen duurzamer is dan aardgas.	*72%*
Dat inwoners er weinig overlast van hebben, bijvoorbeeld door het geluid.	*66%*
Dat er financiële hulp is voor woningeigenaren om hun huis te verwarmen zonder gas.	*54%*

** Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.*

4

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Redenen achter keuzes laten tegenstrijdigheden en overeenkomsten zien

- Deelnemers die aangaven een techniek wel of geen goed idee te vinden, konden hun antwoord motiveren.
- Tussen deelnemers die een techniek wel of geen goed idee vinden, zien we soms tegengestelde beelden. Bij energieopslag benadrukken de voorstanders de haalbaarheid en verschillende mogelijkheden, terwijl tegenstanders deze juist in twijfel trekken. Bij windmolens en zonnepanelen op de grond noemen voorstanders vaak de beschikbare ruimte in Bergeijk, terwijl tegenstanders juist de schaarste van grond benadrukken. Als de gemeente in de toekomst keuzes wil maken over dit soort technieken, is het dan ook raadzaam om in te zetten op een gedeeld beeld van de mogelijkheden en effecten.
- Bij het verwarmen van gebouwen zonder gas en biomassa zien we tussen voor- en tegenstanders juist gedeelde zorgen over mogelijke overlast, kosten voor gebruikers en de haalbaarheid.
- **Meer informatie.** zie Bijlage 3 over manieren om duurzame energie te maken of te besparen.

Figuur 8. Meest genoemde argumenten van deelnemers waarom zij een techniek om duurzame energie te maken of te besparen in Bergeijk wel of geen goed idee vinden*

	…zijn een goed idee omdat:	…zijn geen goed idee omdat:
Zonnepanelen op daken	het beperkt overlast geeft, een efficiënte techniek is en het te combineren is met energieopslag.	de opwek afhankelijk is van het weer, er netcongestie is en de kosten toenemen. Daarnaast leidt de afschaffing van de salderingsregeling tot frustratie.
Zonnepanelen op de grond	er kansen zijn in het gebruik van beschikbare grond en de mogelijkheid om functies te combineren.	grond schaars is en zonnepanelen op de grond het landschap aantasten.
Windmolens	windmolens een stabiele en efficiënte energiebron zijn en ook dat er ruimte voor is in Bergeijk.	windmolens niet bij Bergeijk passen, overlast veroorzaken voor mens en dier en onvoldoende rendabel en betrouwbaar zijn.
Biomassa en groen gas	biomassa een duurzame manier is om energie te maken uit bestaande reststromen en deze techniek passend is voor Bergeijk.	er twijfels zijn over de duurzaamheid vanwege bomenkap, extra mest en CO2-uitstoot. Ook zijn er zorgen over geuroverlast.
Opslaan van energie	energieopslag een nuttige buffer vormt en het een collectieve oplossing biedt, al worden ook aandachtspunten rond beheer en veiligheid genoemd.	er praktische bezwaren zijn, zoals kosten, ruimtegebruik en twijfels over duurzaamheid en de rol van de gemeente.
Verwarmen van gebouwen zonder gas	gas nadelen heeft en er alternatieven beschikbaar zijn. Wel zijn er zorgen over de haalbaarheid van gasvrij verwarmen en de kosten voor gebruikers.	deelnemers gas willen behouden. Ook zijn er zorgen over de haalbaarheid en de kosten voor gebruikers.

*Let op: dit zijn argumenten die deelnemers geven. Het doel is om te laten zien hoe inwoners hierover denken, ongeacht of de argumenten feitelijk juist zijn.

Bijlagen

1. Over de doelen
2. Over wat inwoners verwachten van de gemeente
3. Over manieren om duurzame energie te maken of te besparen
4. Over hoe deelnemers de raadpleging hebben ervaren
5. Over de deelnemers
6. Over de aanleiding, methodologie & rapportage

Inhoudsopgave

Bijlage 1. Over de doelen

Inhoudsopgave

1.1 Over het klimaatdoel van Nederland

1.2 Over het doel van de gemeente Bergeijk

1.1 Over het klimaatdoel van Nederland

De meerderheid van de inwoners is het eens met het klimaatdoel van Nederland

- In de raadpleging is deelnemers gevraagd in hoeverre zij het eens zijn met het klimaatdoel van Nederland (om minder stoffen uit te stoten die zorgen dat de aarde opwarmt). Figuur 1.1 laat zien hoeveel procent van de deelnemers aan de open en gesloten raadpleging het eens is met het doel van Nederland.

- Uit het gesloten onderzoek, waarvan de resultaten representatief zijn voor de gemeente, blijkt dat de meerderheid het eens is met het klimaatdoel van Nederland. Zo geeft 60% aan dat ze het (helemaal) eens zijn met het doel. Een minder grote groep van 19% geeft aan dat ze het (helemaal) oneens zijn met het doel.

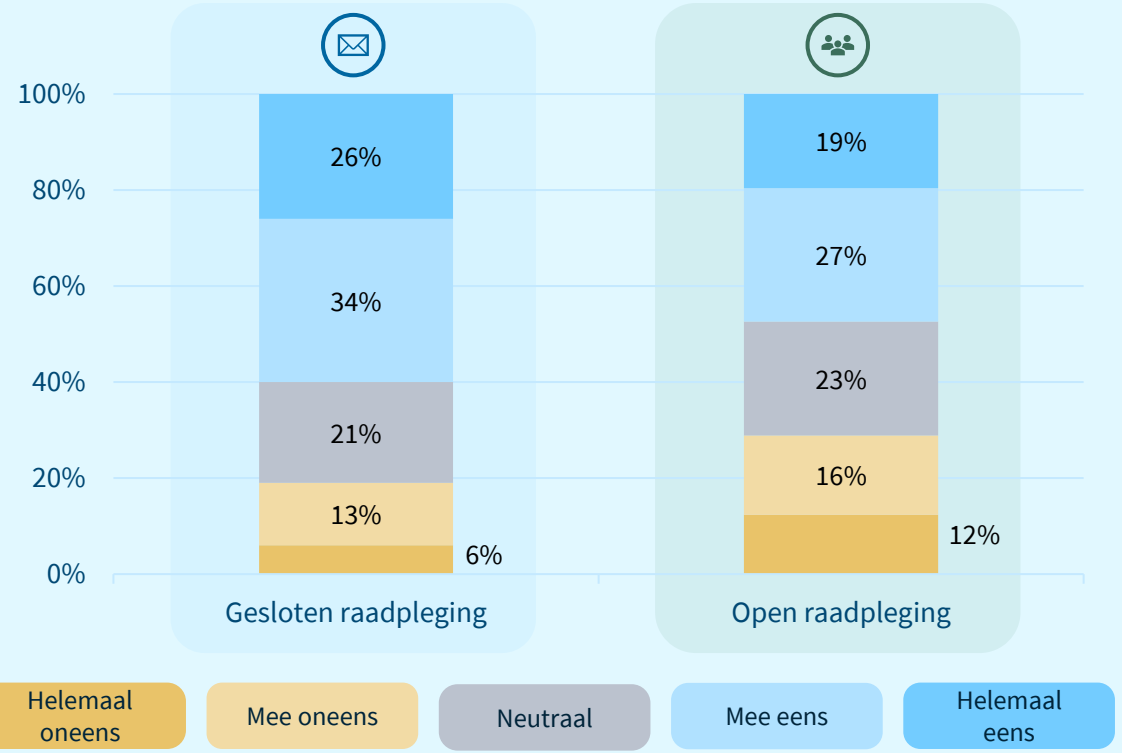
- In de open versie zijn minder deelnemers het eens met het klimaatdoel van Nederland, namelijk 46%. En zijn er meer deelnemers die het oneens zijn, namelijk 28%. Hoewel deelnemers aan deze versie kritischer blijken te zijn ten opzichte van het klimaatdoel, geldt ook in deze versie dat een grotere groep het eens is met het doel dan oneens. Aan de open raadpleging doen deelnemers mee die intrinsiek gemotiveerd zijn. Bijvoorbeeld doordat zij meer interesse hebben in het onderwerp of een specifiek belang hebben. Zij hebben regelmatig meer uitgesproken meningen over het onderwerp van de raapleging. En hier dus over het klimaatdoel van Nederland.

- Op de volgende pagina gaan we in op de motivaties die deelnemers geven om het eens of oneens te zijn met het klimaatdoel.

Figuur 1.1. Over het klimaatdoel van Nederland

Nederland heeft in het Klimaatakkoord het doel afgesproken om minder stoffen uit te stoten die ervoor zorgen dat de aarde opwarmt. Er zijn afspraken gemaakt om dit bijvoorbeeld te doen door minder energie te gebruiken. En door te stoppen met het gebruiken van aardgas, olie en kolen om warmte en elektriciteit te maken.

In hoeverre ben jij het eens met dit doel van Nederland?*

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Motivaties bij het klimaatdoel van Nederland

- Deelnemers die het **(helemaal) eens** zijn met het doel van Nederland geven vaak aan dat ze het belangrijk vinden dat klimaatverandering tegengegaan wordt. Ze noemen het effect van klimaatverandering op het milieu en de mens, nu en in de toekomst. Een kleine groep deelnemers noemt daarnaast dat ze willen dat Nederland onafhankelijk is als het gaat om energiebronnen. Tegelijkertijd geeft een deel aan dat ze het eens zijn met het doel, maar dat dit nu (nog) niet haalbaar is en ze de weg ernaartoe zoals die nu vaak wordt voorgesteld niet ondersteunen. Ook zijn er zorgen over dat de huidige aanpak van Nederland niet goed genoeg doordacht is en/of dat de aanpak kan leiden tot hoge kosten voor inwoners.

- Deelnemers die **neutraal** staan ten opzichte van het doel van Nederland zijn overwegend deelnemers die de richting van het doel ondersteunen, maar twijfels of zorgen hebben. Zo noemen ze twijfels over de infrastructuur en beschikbaarheid van alternatieve bronnen, maar ook de doordachtheid van de aanpak. Verder twijfelen deelnemers of de gemeente/Nederland wel invloed heeft op klimaatverandering en geven aan dat andere landen zich ook of meer moeten inzetten. Tot slot wordt ook hier de zorg over kosten van de energietransitie geuit.

- Deelnemers die het **(helemaal) oneens** zijn met het doel van Nederland noemen dezelfde argumenten als andere deelnemers die zorgen of twijfels hebben, met als belangrijkste dat andere landen meer invloed hebben op klimaatverandering. Het voelt voor deelnemers bijvoorbeeld niet eerlijk dat Nederland meer doet dan grotere uitstoters. Verder zetten deelnemers vraagtekens bij de noodzaak van de energietransitie en/of geven aan dat CO2 niet het probleem is van klimaatverandering.

"Drie, misschien vier, hittegolven in één jaar lijken me voldoende reden om dat doel na te streven."

"Mee eens omdat we nu niet duurzaam consumeren en de rekening bij onze nazaten leggen."

"Elektriciteitsnet is al vol hoe moeten we de warmtepompen en alle elektrische auto's dan opladen en gebruiken?"

"Het is onrealistisch. Nederland is zeer klein vergeleken met de rest van de wereld. We maken het onze inwoners te moeilijk. Uiteindelijk helpt het helemaal niets en heeft het alleen veel levensgeluk gekost voor velen van ons."

"Ik ben het eens met de doelen, maar niet met de uitwerking. De gewone mens moet zich vooral aanpassen terwijl grote bedrijven en landbouwbedrijven allerlei uitzonderingen krijgen."

"Voorlopig kunnen we niet zonder fossiele brandstoffen."

"Ik snap het beleid niet als ik zie dat er op maasvlakte 2 een 2e nieuwe kolencentrale in gebruik genomen is"

"Als klein land moeten we niet in alles voorop willen lopen."

"De hele klimaatcyclus is een golfbeweging dat was vroeger al en nu nog. Ze zijn een heel beetje gek geworden in Europa"

(Helemaal) oneens | Neutraal | (Helemaal) eens

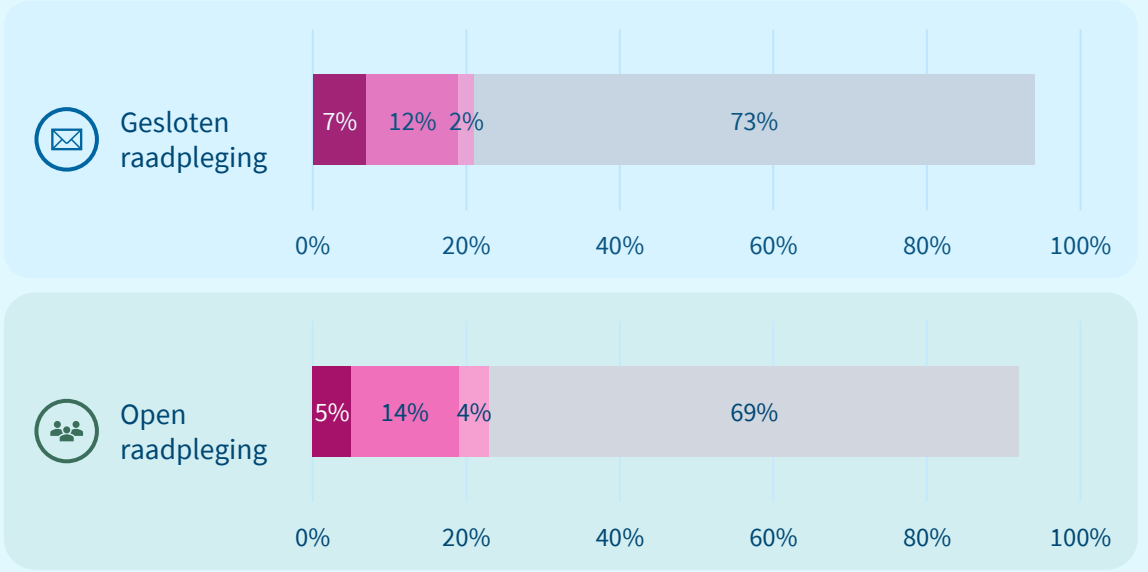
1.2 Over het doel van de gemeente Bergeijk

De meeste inwoners vinden dat de gemeente vooral moet kijken naar wat kan in Bergeijk bij het bepalen van de hoogte van de energiedoelstelling

- Deelnemers zijn gevraagd hoeveel duurzame energie zij vinden dat er in de gemeente Bergeijk gemaakt moet worden. Hierbij konden ze kiezen tussen antwoorden die een vergelijking maken met andere gemeenten of aangeven dat ze daar geen rekening mee zouden houden. Figuur 1.2 laat de resultaten op deze vraag zien.
- De meeste inwoners adviseren de gemeente om geen rekening te houden met wat andere gemeenten doen en alleen te kijken naar wat de gemeente zelf wil en kan. In de gesloten raadpleging kiest bijna driekwart (73%) dit antwoord, in de open raadpleging is dit 69%.
- Als we kijken naar de opties die gaan over wat andere gemeenten doen, zien we dat de meeste inwoners kiezen voor ‘evenveel energie maken als andere gemeenten’. Daarna volgt een groep die adviseert om meer te doen dan andere gemeenten. De kleinste groep adviseert om minder te doen dan andere gemeenten.
- Hoewel de redenen van deelnemers verschillen, zien we bij iedere antwoordcategorie deelnemers die aangeven dat de gemeente Bergeijk zou moeten opwekken wat er in de gemeente aan energie verbruikt wordt. Op de volgende pagina gaan we dieper in op de motivaties die deelnemers geven bij hun antwoord.

Figuur 1.2. Hoeveel energie we in Bergeijk moeten maken

In Nederland denkt iedere gemeente na over duurzame energie. Elke gemeente kiest zelf hoeveel zij wil bijdragen aan duurzame energie in Nederland. ***Hoeveel duurzame energie vind je dat we in de gemeente Bergeijk moeten maken?****

Meer energie maken dan andere gemeenten.	Evenveel energie maken als andere gemeenten.	Minder energie maken dan andere gemeenten.	Geen rekening houden met wat andere gemeenten doen, alleen kijken naar wat wij zelf willen en kunnen.

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft ‘Zeg ik liever niet / Weet ik niet’*

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Motivaties om meer of evenveel te doen als andere gemeenten

- 7% van de deelnemers aan de gesloten versie en 5% van de deelnemers aan de open versie adviseren om meer energie te maken dan andere gemeenten. 12% van de deelnemers aan de gesloten versie en 14% van de deelnemers aan de open versie adviseren om evenveel energie te maken als andere gemeenten.

- Deelnemers die adviseren om **meer energie te maken dan andere gemeenten** geven vaak als argument dat er in de gemeente Bergeijk meer ruimte is dan in veel andere gemeenten. Er wordt daarbij verwezen naar de oppervlakte van de gemeente ten opzichte van het aantal inwoners. Andere deelnemers zien een uitruil van thema's: op andere onderwerpen die voor Bergeijk lastiger zijn doen andere gemeenten meer, dus dan kan Bergeijk op energie meer doen. Ook geeft een deel aan dat ze voordelen verwachten van eigen energie opwekken. Verder zijn er deelnemers die aangeven dat Bergeijk (ten minste) zoveel energie moet opwekken als dat er verbruikt wordt in de gemeente.

- Deelnemers die adviseren om **evenveel energie te maken als andere gemeenten** vinden dit vaak eerlijk en willen een 'evenredige verdeling'. Ook geven deelnemers aan dat ze vinden dat Bergeijk wel z'n steentje moet bijdragen. Verder zien we ook hier een groep die vindt dat Bergeijk zoveel moet opwekken als ze zelf gebruikt, daar is de gemeente volgens hen verantwoordelijk voor. Tot slot is er een groep deelnemers die aangeeft dat er vooral goed samengewerkt moet worden, met andere gemeenten maar ook landelijk en in Europa. Alleen dan zullen plannen volgens hen effectief zijn en kan er snelheid gemaakt worden.

"Ik vind dat de gemeente zoveel energie moet maken als er in de hele gemeente gebruikt wordt. Als iedereen dat doet vind ik het meest eerlijk."

"Als je meer energie maakt gaat dat ten gunste van je concurrentie van andere gemeentes bij bijvoorbeeld bedrijfsuitbreiding en -vestiging. Ook zorg je er dan voor dat je niet in een energiekeurslijf loopt waardoor mensen en bedrijven niets meer durven te ondernemen. Hiervoor kun je op basis van economische en andere prognoses, voorspellingen doen."

"Wij hebben ruimte, veel stedelijke gemeenten niet."

"Elke gemeente is uniek. Maar er is een risico op 'not in my backyard' gedrag dus 'evenveel als andere gemeenten' is een goed startpunt voor de discussie."

"Het lijkt me logisch dat we hetzelfde doen. Ik vind wel dat als Bergeijk een groot windmolenpark aanlegt dat veel groter is dan het gevraagde aandeel de gemeente financieel gecompenseerd moet worden"

"We moeten geen situatie krijgen waarbij de ene gemeente achterover leunt en de andere de kastanjes uit het vuur haalt"

"Wel gekeken naar de grote van de gemeente, dus hoe groter hoe meer energie ze zelf moeten opwekken."

Meer doen

Evenveel doen

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Motivaties om minder te doen dan andere gemeenten of om geen rekening te houden met wat anderen doen

- 2% van de deelnemers aan de gesloten versie en 4% van de deelnemers aan de open versie adviseren om minder energie te maken dan andere gemeenten. 73% van de deelnemers aan de gesloten versie en 69% van de deelnemers aan de open versie adviseren om geen rekening te houden met wat andere gemeenten doen en alleen te kijken naar wat de gemeente zelf kan en wil.

- Deelnemers die adviseren om **minder energie te maken dan andere gemeenten** noemen dat Bergeijk geen geschikte plek is om energie op te wekken, mede vanwege de natuur en recreatiemogelijkheden. Ook wordt benoemd dat Bergeijk geen grootschalige industrie heeft en dat gemeenten die dat wel hebben vooral energie zouden moeten opwekken. Ook noemen deelnemers specifieke oplossingen die ze wel of niet wenselijk vinden, zoals kernenergie of wind op zee. Ofwel dat ze minder energie adviseren te maken omdat ze geen grootschalig windpark willen in Bergeijk.

- Deelnemers die adviseren om **alleen te kijken naar wat de gemeente zelf wil en kan** benoemen vaak dat iedere gemeente verschillend is dus dat het geen goed uitgangspunt is om de opwek te vergelijken. Bergeijk zou vooral moeten doen wat mogelijk is. Ook hier benoemt een deel dat ze vinden dat Bergeijk moet opwekken wat er in de gemeente verbruikt wordt. Tot slot noemen deelnemers ook hier dat de gemeente moet samenwerken en de energietransitie op grotere schaal dan gemeentelijk moet worden bekeken.

"Wij wonen in een landschappelijk mooie omgeving, met natuur, landbouw maar ook veel recreatie en toerisme. Energie moet rond industriegebieden opgewekt worden."

"Gemeente Bergeijk heeft geen grootschalige industrie. Dus minder energie nodig. De gebruiker moet zelf voor energie zorgen, dus andere gemeenten met meer inwoners en grotere energieslurpers."

"Gemeenten aan Zee kunnen meer energie maken: windparken op zee."

"Grotere gemeente (en steden) moeten eerst maar hun deel doen!"

Minder doen

"Iedere gemeente is anders. Heeft andere behoeftes, andere industrie, grote voorzieningen als zwembaden ed. Maw grotere of kleinere energieslupers."

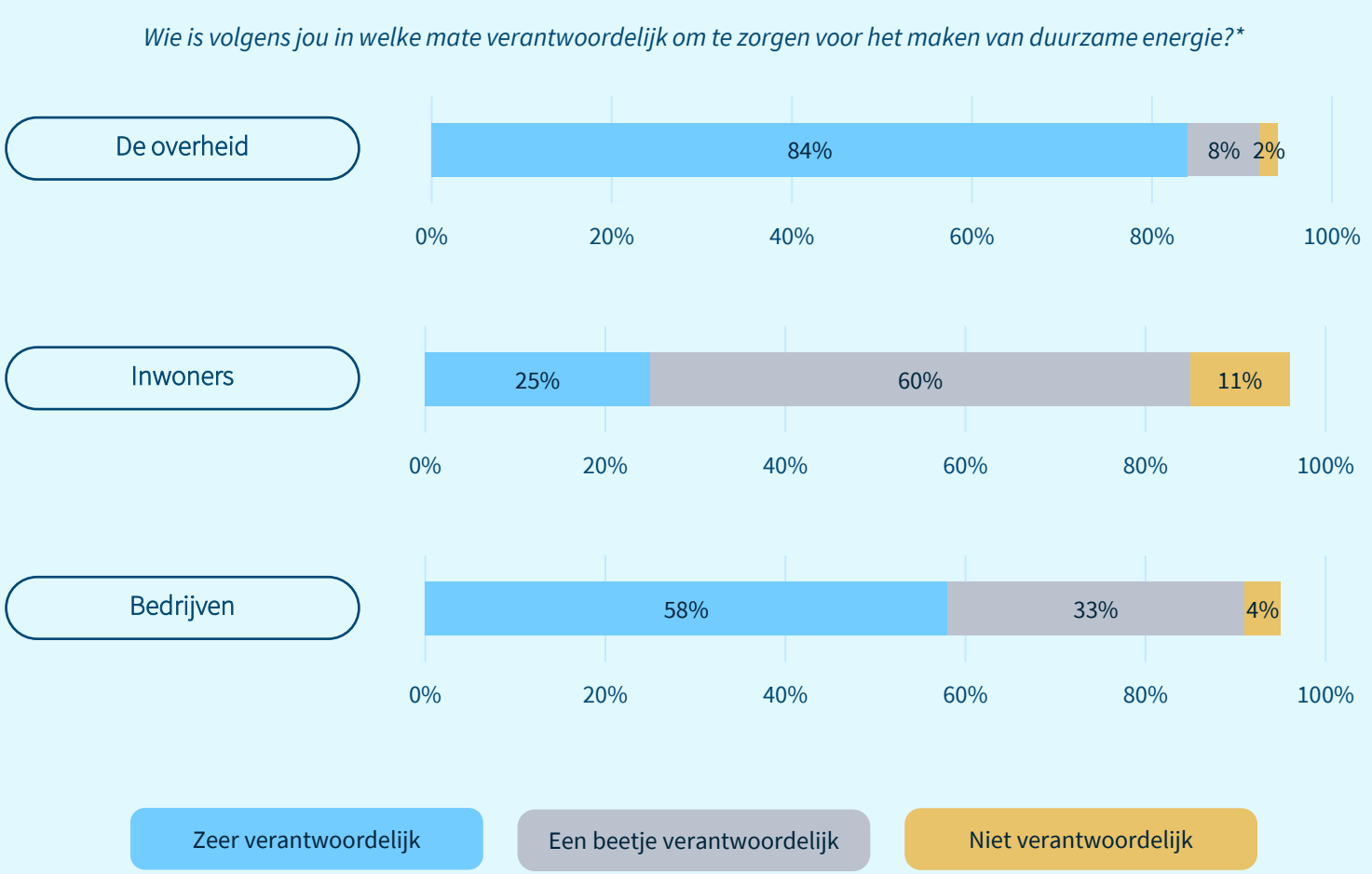
"Minder..evenveel...meer... Vrij kinderachtig om er zo'n volgorde van te maken. De gemeente moet doen wat mogelijk is."

"Niet belangrijk wat andere doen, doel mimimaal in eigen vraag voorzien"

"Jezelf niet verschuilen achter wat andere doen. Wel kun je in samenwerking met de andere gemeenten kijken of je kunt samenwerken."

Geen rekening houden met wat andere gemeenten doen

Figuur 1.3. Verantwoordelijkheid voor het maken van duurzame energie volgens inwoners

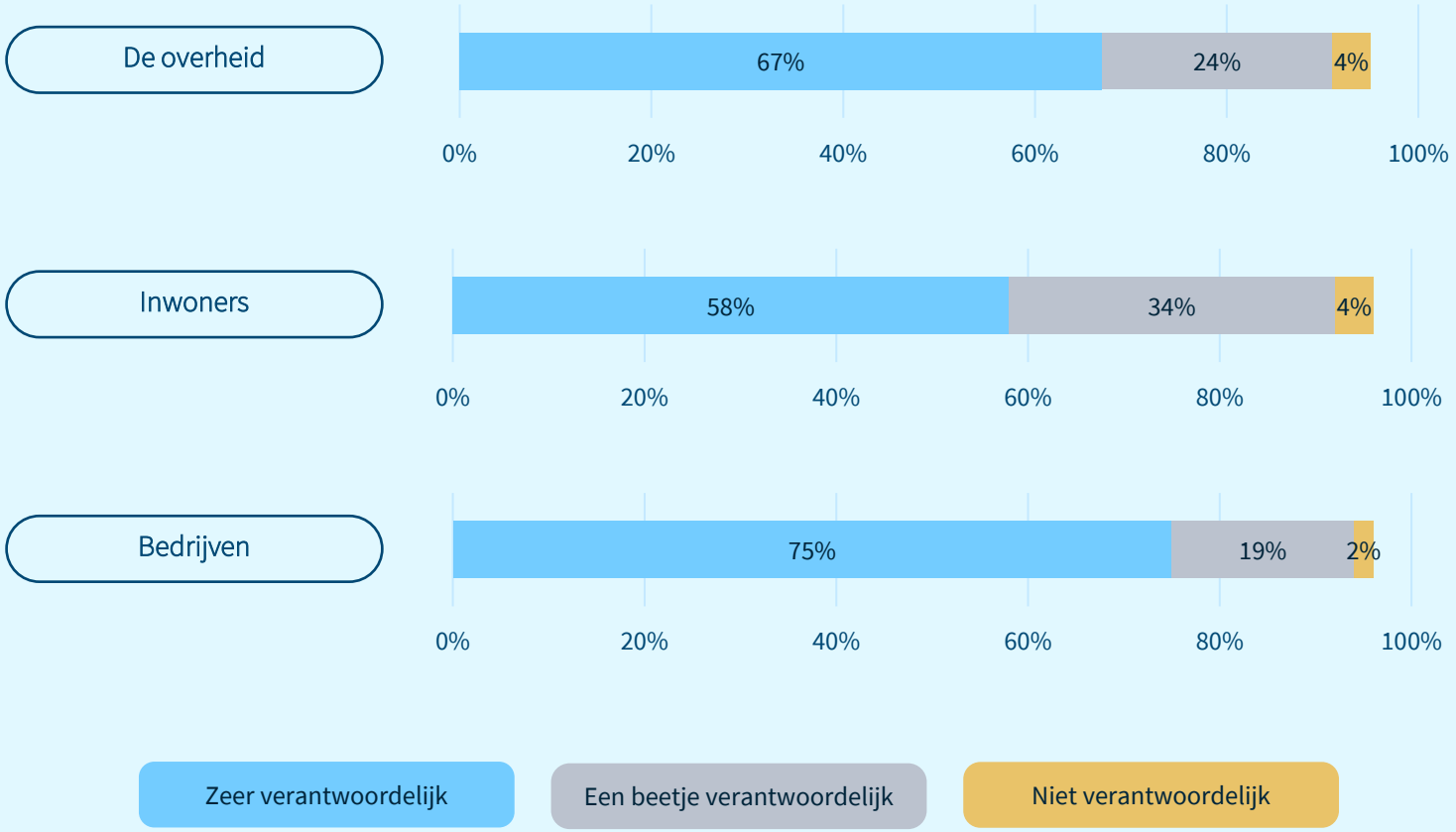
Inwoners houden vooral de overheid verantwoordelijk voor het maken van duurzame energie

- In de raadpleging werden inwoners gevraagd om aan te geven wie in welke mate verantwoordelijk is voor het maken van duurzame energie.
- Een grote meerderheid (84%) geeft aan dat ze vinden dat de overheid zeer verantwoordelijk is voor het maken van duurzame energie. Een kleinere groep van 8% vindt dat de overheid een beetje verantwoordelijk is, en 2% vindt dat de overheid niet verantwoordelijk is voor het maken van duurzame energie.
- Een meerderheid (58%) vindt ook dat bedrijven zeer verantwoordelijk zijn voor het maken van duurzame energie.
- Een kwart van de inwoners vindt dat inwoners zelf zeer verantwoordelijk zijn voor het maken van duurzame energie. De grootste groep (60%) vindt dat inwoners een beetje verantwoordelijk zijn.

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'*

Figuur 1.4. Verantwoordelijkheid voor het besparen van energie volgens inwoners

*Wie is volgens jou in welke mate verantwoordelijk om te zorgen voor het besparen van energie? **

Het besparen van energie wordt vaak gezien als gezamenlijke verantwoordelijkheid

- In de raadpleging werden inwoners daarnaast gevraagd wie in welke mate verantwoordelijk is voor het besparen van energie. Figuur 1.4 toont de uitkomsten.
- Driekwart van de inwoners vindt dat bedrijven zeer verantwoordelijk zijn voor het besparen van energie.
- Twee derde vindt dat de overheid hier zeer verantwoordelijk voor is. Dat is een kleinere groep dan de groep die vindt dat de overheid zeer verantwoordelijk is voor het *maken* van duurzame energie. Over het algemeen zien we dus dat meer inwoners de overheid verantwoordelijk houden voor het maken van energie dan voor het besparen van energie.
- Meer dan de helft vindt dat inwoners zeer verantwoordelijk zijn voor het besparen van energie.
- 46% van de inwoners vindt zowel de overheid als inwoners en bedrijven zeer verantwoordelijk voor het besparen van energie.
- Bijna alle inwoners (99%) vinden in ieder geval of de overheid of inwoners of bedrijven verantwoordelijk voor het besparen van energie.

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'*

Bijlage 2. Over wat inwoners verwachten van de gemeente

Inhoudsopgave

2.1 Gemiddelde prioritering van de negen opties

2.2 Uitsplitsingen naar kenmerken

2.3 Vijf perspectieven op wat belangrijk is

2.4 Motivaties van deelnemers bij hun keuzes voor de opties

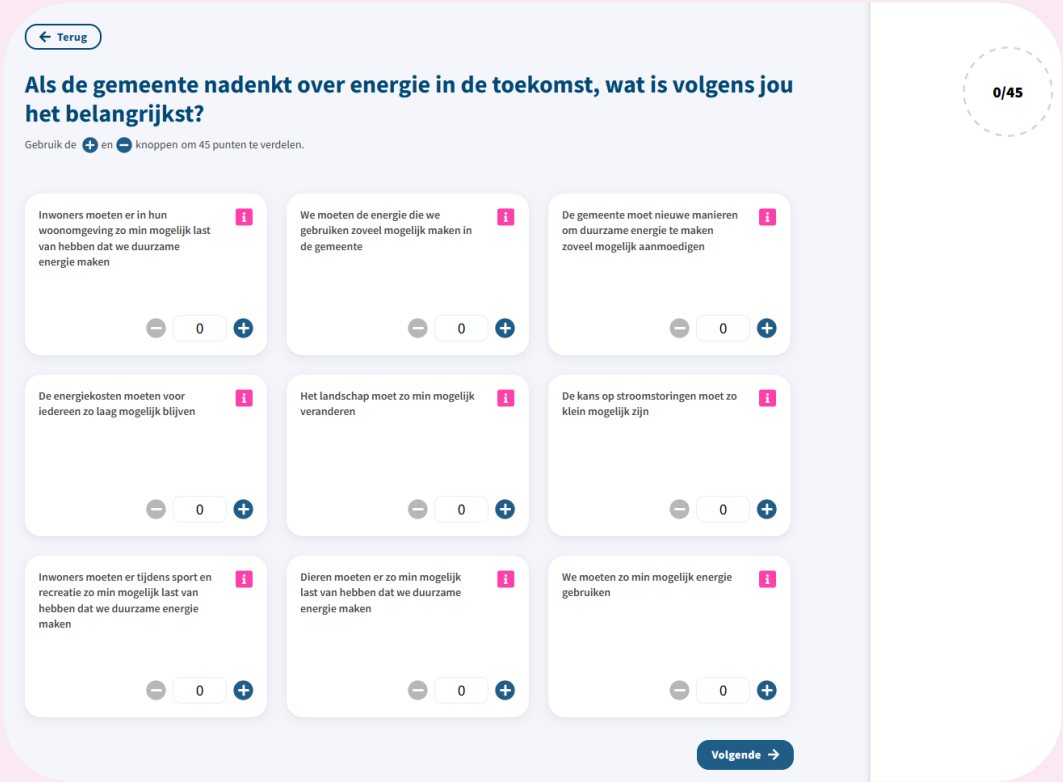
Introductie: punten verdelen over negen dingen waar de gemeente rekening mee kan houden als het gaat om energie in de toekomst

- In deze bijlage wordt behandeld wat inwoners belangrijk vinden als de gemeente nadenkt over energie in de toekomst. De figuur hiernaast laat zien hoe de hoofdvraag hierover eruitzag.

- *Keuzesituatie.* Deelnemers zagen negen opties waar zij in totaal 45 punten over konden verdelen. Elke deelnemer kreeg deze in willekeurige volgorde te zien. De negen opties zijn:
  - Inwoners moeten er in hun woonomgeving zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken
  - We moeten de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente
  - De gemeente moet nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk aanmoedigen
  - De energiekosten moeten voor iedereen zo laag mogelijk blijven
  - Het landschap moet zo min mogelijk veranderen
  - De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
  - Inwoners moeten er tijdens sport en recreatie zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken
  - Dieren moeten er zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken
  - We moeten zo min mogelijk energie gebruiken

- *Extra informatie.* Onder de roze informatieknoppen konden deelnemers aanvullende informatie lezen over iedere optie.

Figuur 2.1. Afbeelding van de keuzetaak met negen opties

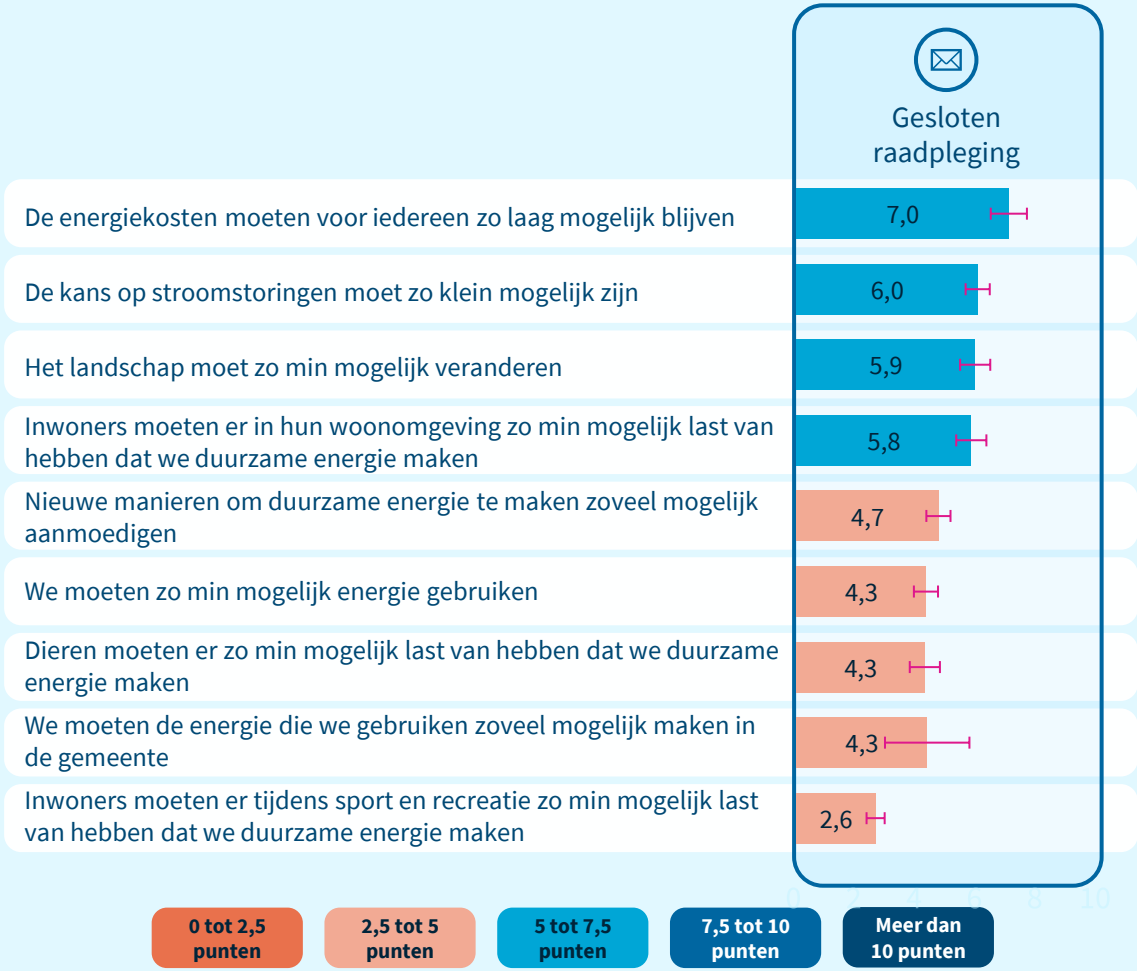
2.1 Gemiddelde prioritering van de negen opties

Inwoners prioriteren vooral opties die gaan over weinig merken van (het maken van) duurzame energie

- Figuur 2.2 laat zien hoe inwoners gemiddeld hun punten hebben verdeeld over de negen opties.
- In de resultaten van de gesloten raadpleging zien we dat inwoners gemiddeld de meeste prioriteit geven aan het zo laag mogelijk houden van de energiekosten. Deze krijgt significant meer punten dan de opties erna.
- Daarna volgen drie opties die dicht bij elkaar liggen: een kleine kans op stroomstoringen, zo min mogelijk verandering van het landschap en zo min mogelijk overlast in de woonomgeving van duurzame energie. Dit zijn allemaal opties die uiteindelijk zorgen dat inwoners zo min mogelijk merken van het maken van duurzame energie.
- De vier opties daaronder (nieuwe manieren om energie te maken, zo min mogelijk energie gebruiken, zo min mogelijk overlast voor dieren en de energie zoveel mogelijk in de gemeente maken) krijgen ongeveer evenveel punten (geen significant verschil).
- Het laagst geprioriteerd is de optie over last van duurzame energie bij sport en recreatie.
- Bij energie maken in de gemeente is het betrouwbaarheidsinterval groter dan bij de andere opties. Dit betekent dat er meer spreiding is in de antwoorden van inwoners. Op de volgende pagina gaan we hier verder op in.

Betrouwbaarheidsinterval: als iedereen in de gemeente mee zou doen aan de raadpleging, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het roze bereik. We kunnen dus met 95% zekerheid zeggen dat inwoners lage energiekosten voor iedereen de meeste prioriteit geven, omdat er geen overlap is met andere doelen. Van de drie doelen die daaronder staan overlappen de betrouwbaarheidsintervallen. We kunnen dus niet zeggen welke van die drie doelen op nummer twee staat. De volgorde zou ook anders kunnen zijn.

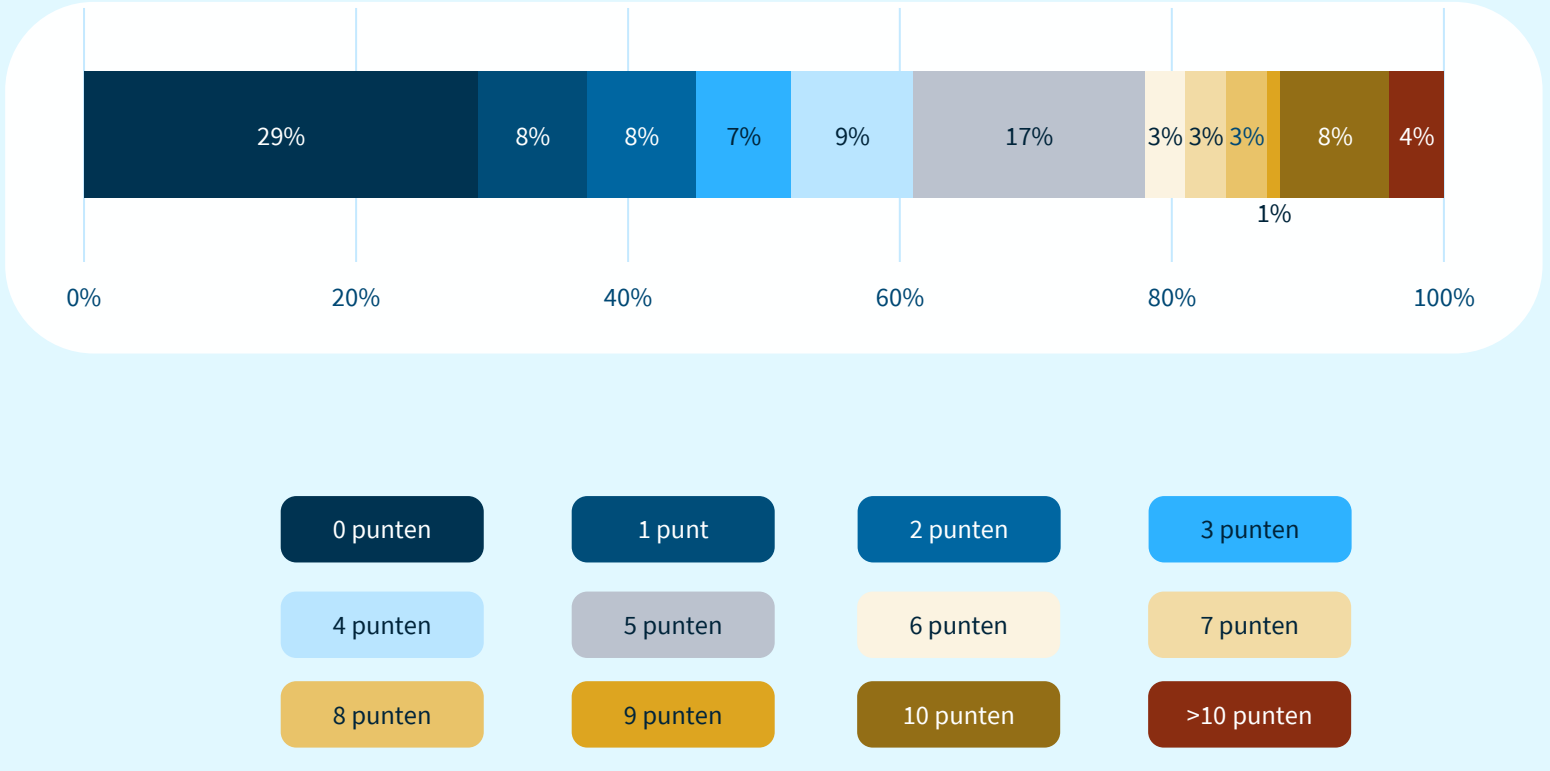
Figuur 2.2. Prioritering opties – Gemiddeld

Er zijn zowel inwoners die ‘energie zoveel mogelijk in de gemeente maken’ veel als weinig punten geven

- Figuur 2.3 laat zien hoeveel punten er door hoeveel deelnemers gegeven zijn aan de optie ‘we maken de energie die we gebruiken zoveel mogelijk binnen de gemeente’. Dit noemen we de spreiding van de antwoorden.
- Bij iedere optie komt het voor dat er inwoners zijn die het hoog of laag prioriteren. Toch zien we aan de betrouwbaarheidsintervallen op de vorige pagina dat bij de meeste opties inwoners het relatief met elkaar eens zijn. Dan geeft een grote groep ongeveer dezelfde hoeveelheid punten. Dit is niet het geval als het gaat om zoveel mogelijk energie (die gebruikt wordt) in de gemeente zelf maken.
- In Figuur 2.3 zien we dat er een groep is van 29% die geen punten geeft aan de optie. 23% geeft 1 tot 3 punten. 29% geeft 4 tot 6 punten en 7% geeft 7 tot 9 punten. Tot slot is er een groep van 12% die 10 punten of meer geeft.
- Dit laat zien dat er verschillende beelden zijn bij de mate waarin de gemeente de energie die gebruikt wordt, binnen de gemeentegrenzen moet maken. Als de gemeente besluit om dit te doen of juist niet, is er in beide gevallen een groep van meer dan 10% die anders adviseert. Het is dan ook belangrijk om keuzes hierover goed af te wegen en toe te lichten.

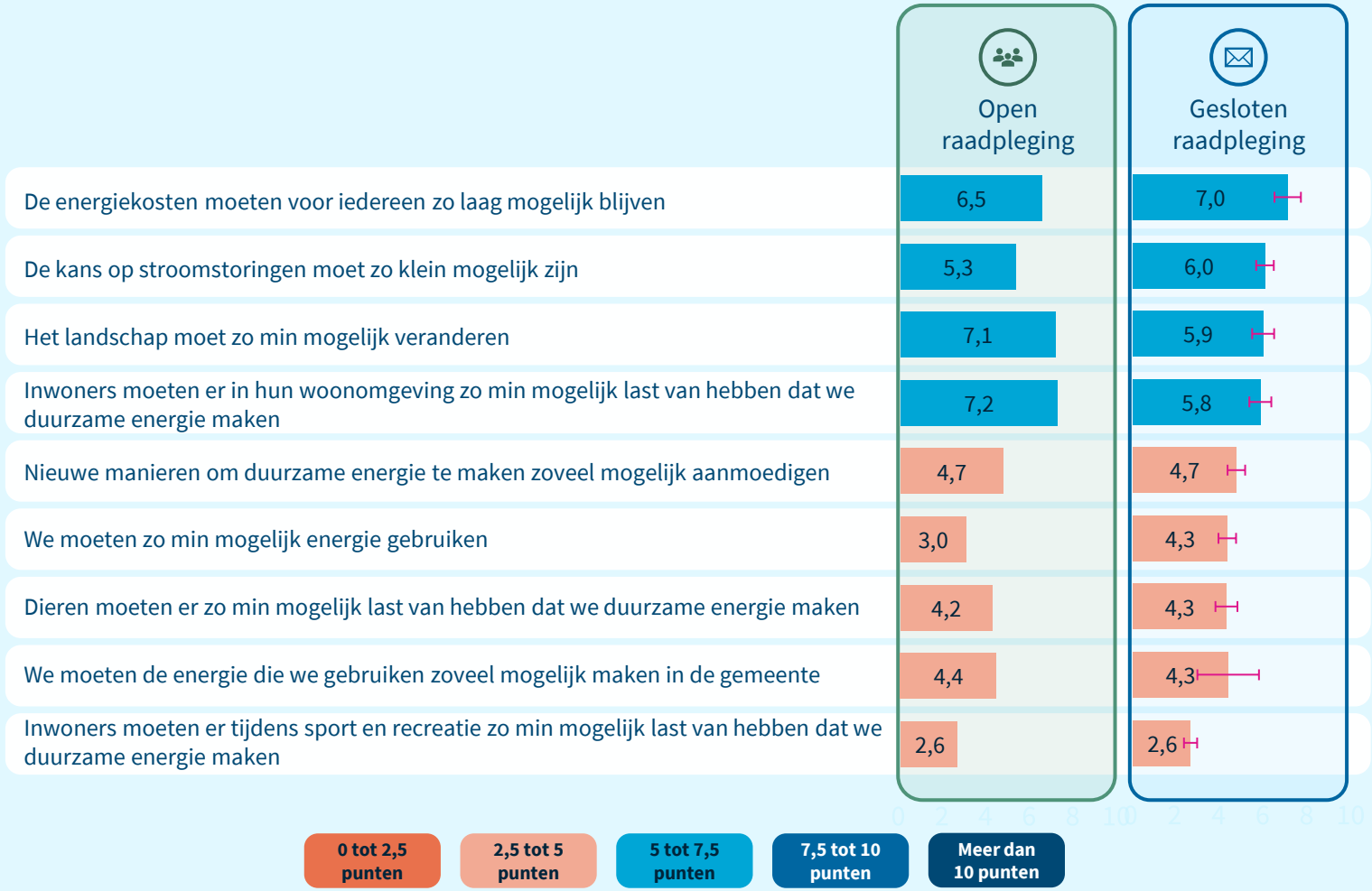
Figuur 2.3. Spreiding bij prioriteren van de optie: de energie die we gebruiken zoveel mogelijk in de gemeente maken

Enkele verschillen tussen de open raadpleging en gesloten raadpleging

- Figuur 2.4 toont de uitkomsten van de hoofdvraag van zowel de open raadpleging als de gesloten raadpleging.
- In de open versie van de raadpleging zien we dat dezelfde vier opties prioriteit krijgen boven de rest als bij de gesloten versie. Hier zit dus overeenstemming. We zien wel verschillen in de mate van prioriteit die zij geven (het aantal punten). Op andere doelen zijn ook verschillen.
- Verder opvallend is dat de opties over landschap en overlast in de woonomgeving gemiddeld meer punten krijgen. In de open versie lijkt er daarmee een grotere nadruk te liggen op het beperken van (zichtbare) veranderingen.
- Ook zien we dat het besparen van energie (zo min mogelijk energie gebruiken) minder prioriteit krijgt in de open versie.
- In bijlage 2.4 gaan we verder in op de argumenten van deelnemers voor hun keuzes.

Figuur 2.4. Prioritering opties – Gemiddeld

2.2 Uitsplitsingen naar kenmerken

Verschillen tussen deelnemers die het ‘eens’ en ‘zeer eens’ zijn met het klimaatdoel van Nederland

- Figuur 2.5 laat de gemiddelde puntenverdeling zien uitgesplitst naar de mate waarin inwoners het eens zijn met het klimaatdoel van Nederland.

- Bijna alle groepen, behalve de inwoners die het ‘zeer eens’ zijn met het klimaatdoel, prioriteren de eerste vier opties. Dus zowel inwoners die het ‘eens’ zijn met het klimaatdoel als ‘(zeer) oneens’ vinden de energiekosten, kans op stroomstoringen, veranderingen in het landschap en last in woonomgeving het meest belangrijk. Deze inwoners verdelen hun punten vaker aan opties waar zij direct iets van merken.

- De groep die het ‘zeer eens’ is met het klimaatdoel (ongeveer een kwart van de inwoners) prioriteert drie andere opties:
  - De energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente
  - Nieuwe manieren voor duurzame energie aanmoedigen
  - Zo min mogelijk energie gebruiken

  Deze inwoners geven hun punten vaker aan opties die gaan over energie-opwek. Ze geven geen hele lage prioriteit aan de meeste andere opties, maar vinden die gemiddeld wel minder belangrijk dan de opties over energie.

- We zien vergelijkbare uitkomsten als we de resultaten uitsplitsen naar hoe belangrijk inwoners duurzaamheid vinden en hoeveel energie ze vinden dat de gemeente moet opwekken ten opzichte van andere gemeenten.

Figuur 2.5. Prioritering opties – Naar of inwoners het eens zijn met het klimaatdoel van Nederland

In hoeverre ben jij het eens met het klimaatdoel van Nederland?

	Zeer eens (26%)*	Eens (34%)*	Neutraal (21%)*	Oneens (13%)*	Zeer oneens (6%)*
De energiekosten moeten voor iedereen zo laag mogelijk blijven	4,7	7,1	8,1	8,0	10,8
De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn	5,0	6,9	5,8	6,3	6,1
Het landschap moet zo min mogelijk veranderen	4,4	6,2	6,0	7,2	7,5
Inwoners moeten er in hun woonomgeving zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	4,1	6,0	6,2	6,9	8,2
Nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk aanmoedigen	6,5	5,0	3,8	2,9	2,4
We moeten zo min mogelijk energie gebruiken	6,4	3,9	3,8	3,1	1,6
Dieren moeten er zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	4,0	4,4	4,2	5,0	3,4
We moeten de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente	8,4	3,1	3,0	2,5	2,7
Inwoners moeten er tijdens sport en recreatie zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	1,5	2,4	4,1	3,1	2,4

0 tot 2,5 punten | 2,5 tot 5 punten | 5 tot 7,5 punten | 7,5 tot 10 punten | Meer dan 10 punten

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft ‘Zeg ik liever niet / Weet ik niet’*

Veel overeenkomsten tussen inwoners uit verschillende gebieden

- Figuur 2.6 laat de gemiddelde puntenverdeling zien van inwoners uit verschillende gebieden.
- We zien dat inwoners uit alle gebieden de eerste vier opties hoger prioriteren dan de meeste andere opties. Over deze opties zijn inwoners, ongeacht woongebied, het gemiddeld met elkaar eens.
- Verder zien we dat de optie ‘de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente’ hoger wordt geprioriteerd door met name inwoners uit Riethoven en ook relatief hoger door inwoners uit Luyksgestel.
- Inwoners uit Weebosch verdelen hun punten sterker over de opties die gaan over verandering van het landschap en last in de woonomgeving.
- Tot slot zien we dat de optie over last tijdens sport en recreatie door inwoners uit alle gebieden laag wordt geprioriteerd.

Figuur 2.6. Prioritering opties – Naar woongebied

In welk gebied van Bergeijk woon je?	’t Hof (38%)	’t Loo (8%)	Buiten gebied (4%)	Luyks-gestel (19%)	Riet-hoven (17%)	Wee-bosch (4%)	Wester-hoven (11%)
De energiekosten moeten voor iedereen zo laag mogelijk blijven	7,5	5,6	8,0	6,7	5,4	5,8	7,3
De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn	6,5	6,6	5,1	5,4	5,2	5,1	6,4
Het landschap moet zo min mogelijk veranderen	5,5	6,9	6,5	6,8	5,3	8,6	5,3
Inwoners moeten er in hun woonomgeving zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	5,5	5,4	6,9	6,2	4,9	9,9	5,6
Nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk aanmoedigen	5,2	5,1	4,1	4,1	4,7	2,6	4,3
We moeten zo min mogelijk energie gebruiken	4,4	4,3	4,0	3,8	4,1	5,3	4,9
Dieren moeten er zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	3,9	5,5	5,0	4,1	3,7	3,3	5,1
We moeten de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente	3,9	2,9	3,1	5,0	9,6	1,2	3,5
Inwoners moeten er tijdens sport en recreatie zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	2,8	2,6	2,3	2,9	1,9	3,2	2,5

0 tot 2,5 punten | 2,5 tot 5 punten | 5 tot 7,5 punten | 7,5 tot 10 punten | Meer dan 10 punten

2.3 Vijf perspectieven op wat belangrijk is

Introductie: Latente Klasse Cluster Analyse

- Naast de gemiddelde resultaten, hebben we ook een Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA) uitgevoerd. Figuur 2.7 hiernaast geeft een korte introductie op deze methode.
- De LKCA onderscheidt vijf groepen deelnemers die op een vergelijkbare manier hun punten hebben verdeeld over de negen opties. De uitkomsten van de LKCA zeggen iets over welke groepen inwoners er in de gemeente zijn en wat hun voorkeuren en zorgen zijn.
- In de hierop volgende pagina's staat per cluster uitgeschreven welke keuzes deelnemers maken, welke zorgen ze zich maken en welke sociaal-demografische kenmerken relatief vaak voorkomen in de groepen.

In dit hoofdstuk

→ *Figuur 5.2 - LKCA: Vijf verschillende clusters, op basis van antwoorden over taken*
→ *Figuur 5.3 tot en met 5.6 - LKCA, cluster 1, 2, 3 en 4*

Figuur 2.7. Toelichting op de Latente Klasse Cluster Analyse

De Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA)

- De latente klasse clusteranalyse (LKCA) is een statistische methode die verschillende groepen deelnemers (clusters) zoekt, die vergelijkbare antwoorden geven. De methode kijkt ook of er statistisch significante kenmerken in deze clusters te ontwaren zijn.
- In de LKCA is de puntenverdeling meegenomen, maar ook andere vragen. Namelijk demografische kenmerken (gender, leeftijd, opleidingstype en woongebied), houding ten opzichte van het klimaatdoel, doel van de gemeente, en hoe belangrijk duurzaamheid is.
- De LKCA is alleen uitgevoerd voor de gesloten versie van de raadpleging, omdat hier representatieve uitspraken over gedaan kunnen worden. Deze resultaten zijn representatief voor de bevolking van de gemeente Bergeijk op de kenmerken gender, leeftijd, opleidingstype en woongebied.

Vijf perspectieven op energie in de toekomst

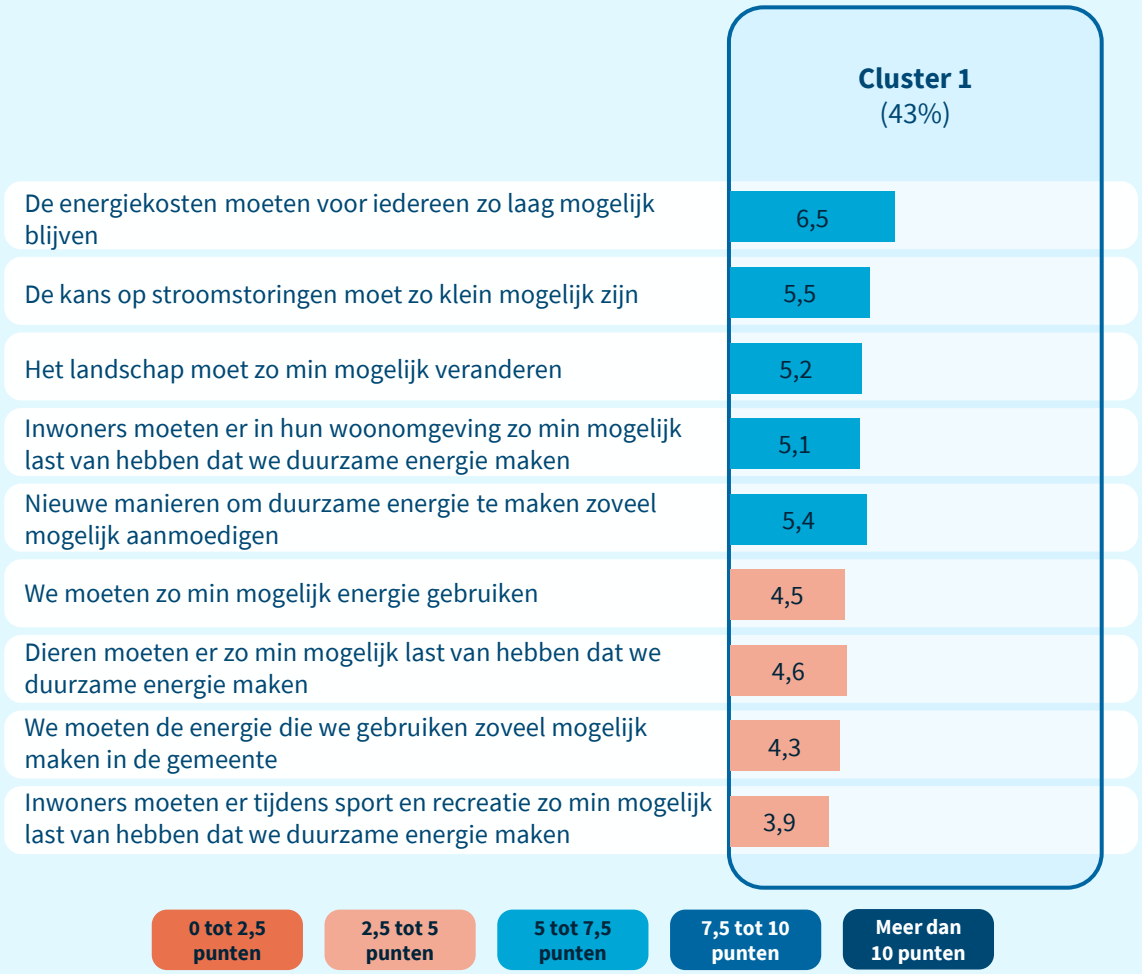
- Figuur 2.8 laat de uitkomsten van de LKCA zien. Er zijn vijf groepen te onderscheiden met verschillende voorkeuren:
  1. Cluster 1: deelnemers in dit cluster verdelen hun punten gematigd over alle opties en prioriteren zo laag mogelijke energiekosten het hoogst.
  2. Cluster 2: deze groep kenmerkt zich doordat ze opties die over energie gaan hoger prioriteren dan de andere opties.
  3. Cluster 3: deze groep prioriteert landschap en zo min mogelijk last in de woonomgeving, maar ook zo min mogelijk last voor dieren.
  4. Cluster 4: deze groep prioriteert opties over duurzame energie maken.
  5. Cluster 5: deze groep prioriteert vooral de energiekosten, het landschap en zo min mogelijk last in de woonomgeving.
- In totaal zien we dat 92% van de deelnemers (clusters 1, 2, 3 en 5) zo laag mogelijke energiekosten prioriteren.
- Ook zien we dat 27% (cluster 3 en 5) de opties over nieuwe manieren om duurzame energie te maken en energie in de gemeente maken laag prioriteren, waar de overige 73% hier minstens 4 punten aan geeft.
- Op de volgende pagina's lichten we iedere groep uit.

Figuur 2.8. LKCA: vijf verschillende clusters

	Cluster 1 (43%)	Cluster 2 (22%)	Cluster 3 (18%)	Cluster 4 (9%)	Cluster 5 (9%)
De energiekosten moeten voor iedereen zo laag mogelijk blijven	6,5	6,9	7,0	4,4	14,4
De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn	5,5	6,7	6,6	6,5	6,1
Het landschap moet zo min mogelijk veranderen	5,2	4,8	8,2	4,2	7,6
Inwoners moeten er in hun woonomgeving zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	5,1	5,3	8,8	2,0	9,0
Nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk aanmoedigen	5,4	6,4	1,9	8,4	2,9
We moeten zo min mogelijk energie gebruiken	4,5	6,1	3,0	5,1	0,0
Dieren moeten er zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	4,6	4,1	5,5	1,6	0,0
We moeten de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente	4,3	4,7	0,5	10,6	1,1
Inwoners moeten er tijdens sport en recreatie zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken	3,9	0,0	3,5	2,1	3,8

0 tot 2,5 punten | 2,5 tot 5 punten | 5 tot 7,5 punten | 7,5 tot 10 punten | Meer dan 10 punten

Figuur 2.9. LKCA: Cluster 1

Cluster 1: *"Zo laag mogelijke energiekosten voor iedereen"*

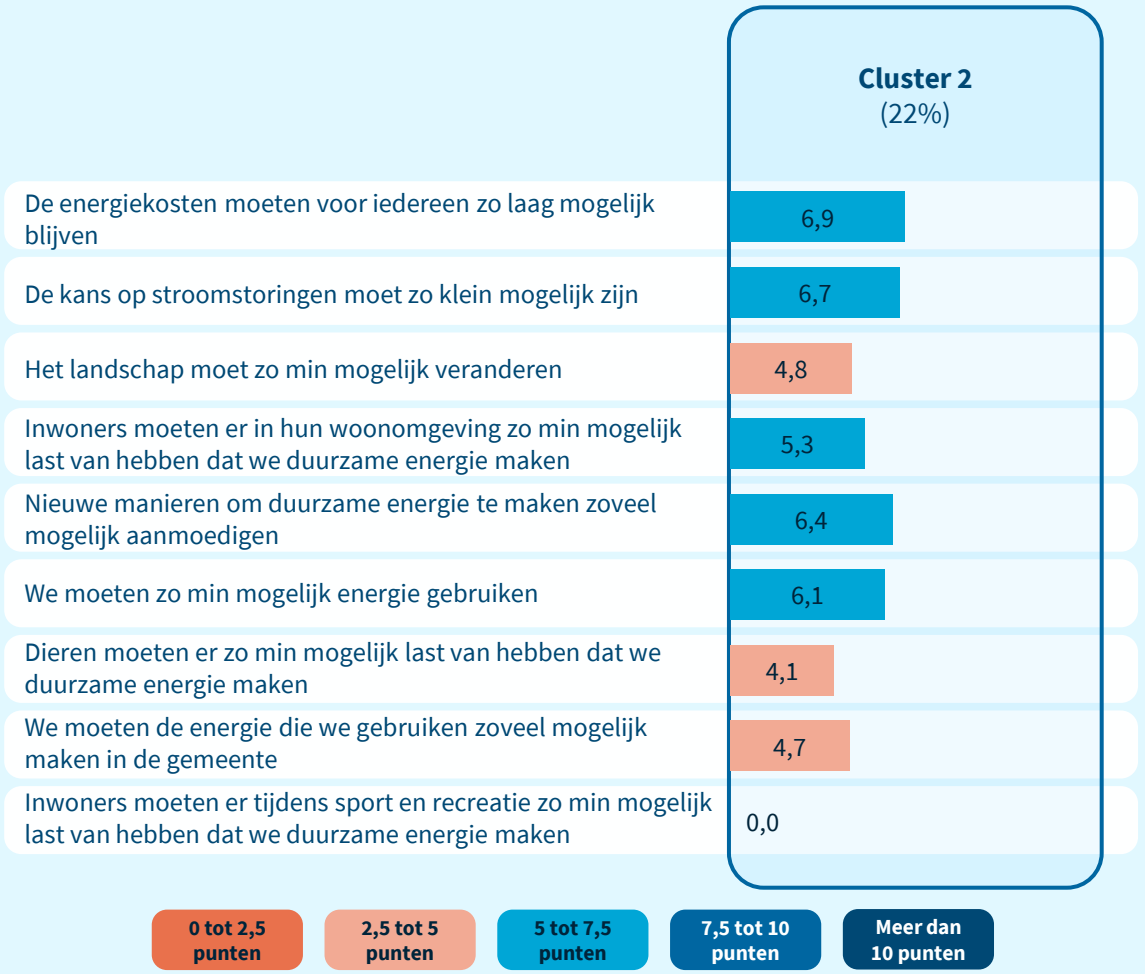
Keuzes

- Dit cluster bestaat uit 43% van de deelnemers aan de gesloten raadpleging.
- Dit grootste cluster maakt keuzes die vergelijkbaar zijn met die van de gemiddelde deelnemer. Gemiddeld gaan de meeste punten in dit cluster naar zo laag mogelijke energiekosten voor iedereen.
- Hoewel dit cluster relatief veel punten geeft aan 'zo min mogelijk overlast tijdens sport en recreatie', krijgt deze optie binnen het cluster de minste prioriteit.
- Tot slot prioriteert dit cluster het aanmoedigen van nieuwe manieren om energie te maken hoger dan andere clusters.
- Overkoepelend valt op dat de deelnemers in dit cluster hun punten gematigd verdelen over alle opties. Zij maken wel onderscheid in wat belangrijker en minder belangrijk is, maar er zijn geen opties die heel veel of heel weinig punten krijgen.

Kenmerken

- In dit cluster zitten relatief veel deelnemers die het eens zijn met het klimaatdoel van Nederland, 55 tot en met 64 jaar oud zijn en wonen in een sociale huurwoning. Ook vinden relatief veel deelnemers bedrijven zeer verantwoordelijk voor het maken van duurzame energie.

Figuur 2.10. LKCA: Cluster 2

Cluster 2: *"Een betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem"*

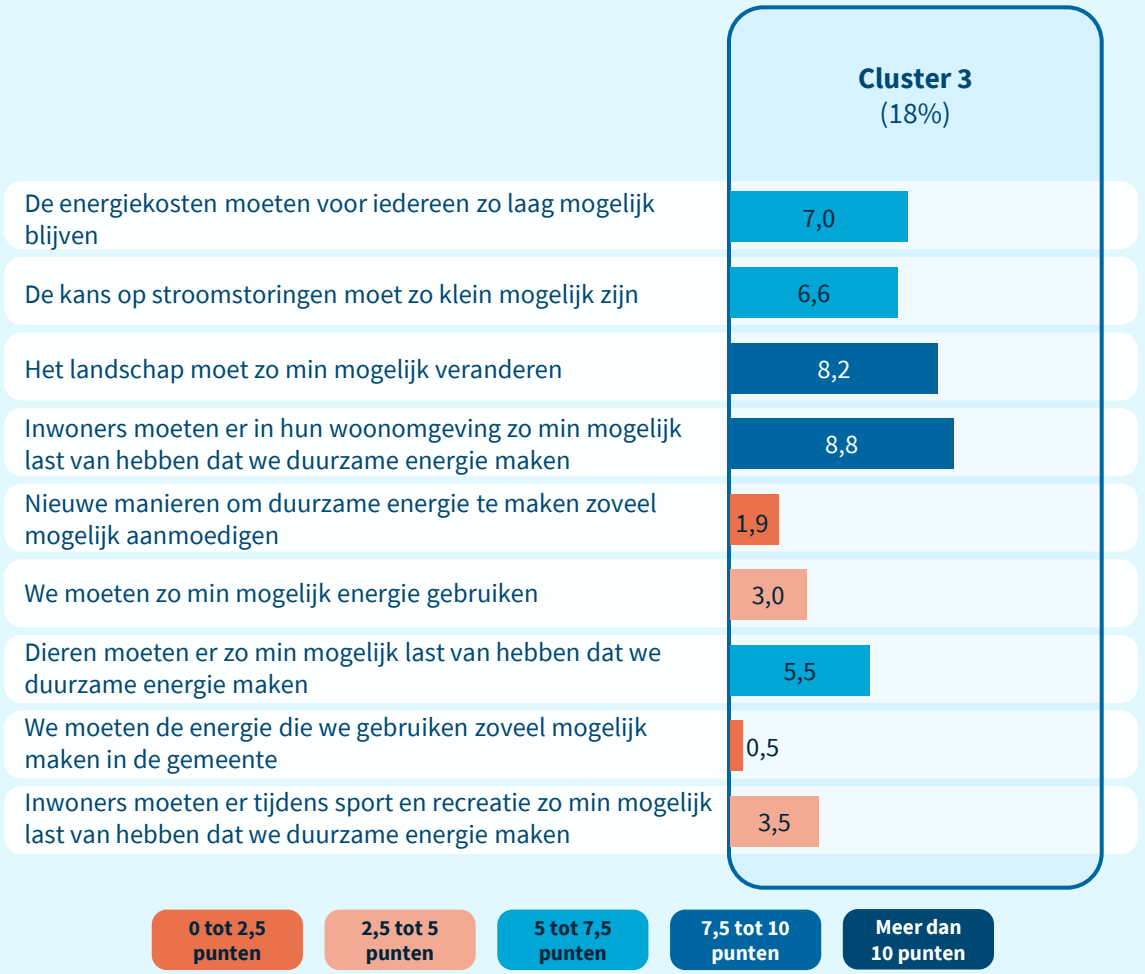
Keuzes

- Dit cluster bestaat uit 22% van de deelnemers aan de gesloten raadpleging.
- De mensen in dit cluster geven met name punten aan opties die gaan over het energiesysteem en minder punten aan opties die gaan over landschap en natuur. Zo vinden de mensen in dit cluster het, vergeleken met andere clusters, belangrijk dat de kans op stroomstoringen zo klein mogelijk is. En dat de energiekosten zo laag mogelijk blijven. Dat zijn effecten die individuen direct merken. De mensen in dit cluster adviseren de gemeente om dat te bereiken door in te zetten op zo min mogelijk energieverbruik en nieuwe manieren voor duurzame energie aan te moedigen.
- Opvallend is verder dat de mensen in dit cluster geen punten geven aan zo min mogelijk overlast ervaren tijdens sport en recreatie.

Kenmerken

- In dit cluster zitten relatief veel mannen en deelnemers die wonen in een koopwoning. Relatief veel deelnemers zijn 35 tot en met 44 jaar oud of ouder dan 74 jaar. Zij zien de overheid en bedrijven als zeer verantwoordelijk voor het maken en besparen van (duurzame) energie.

Figuur 2.11. LKCA: Cluster 3

Cluster 3: *"Overlast voorkomen in de omgeving en natuur"*

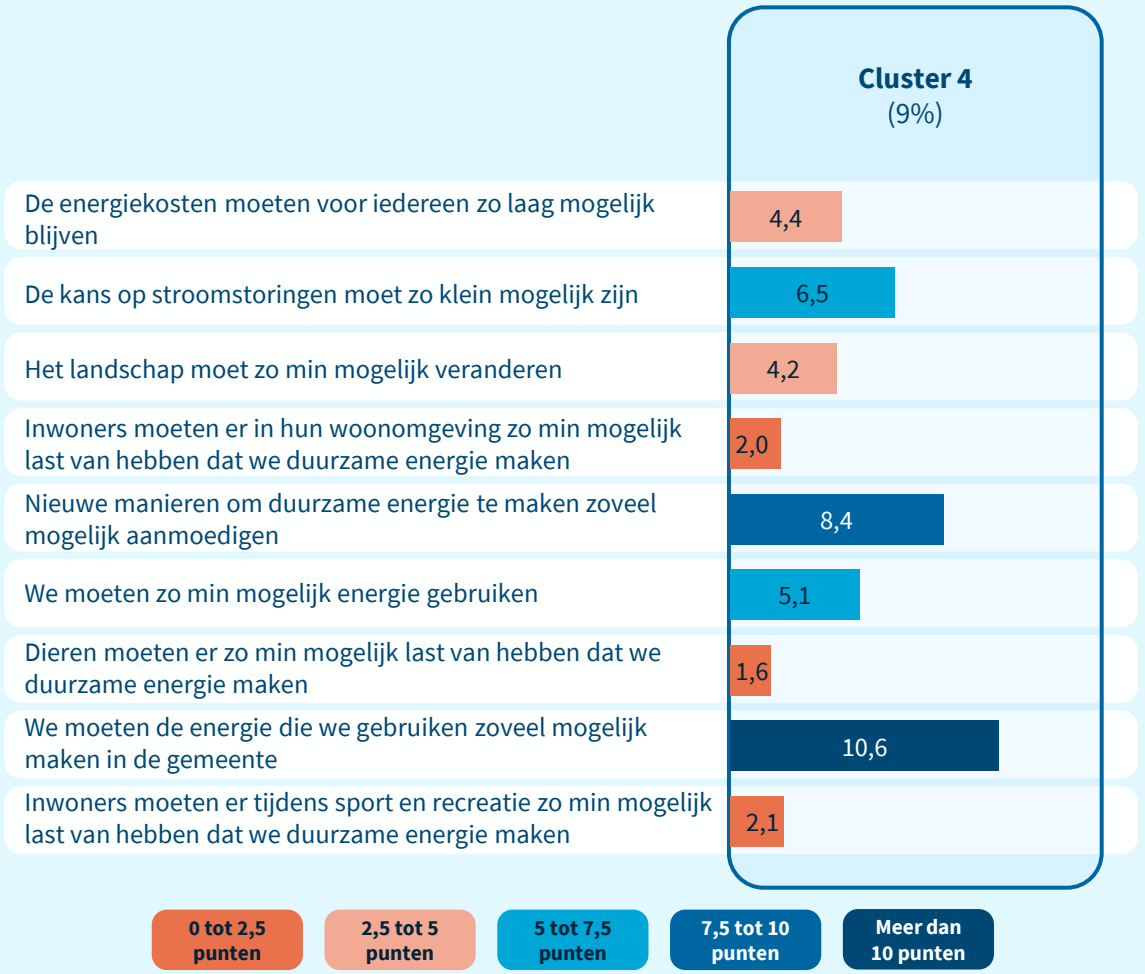
Keuzes

- Dit cluster bestaat uit 18% van de deelnemers aan de gesloten raadpleging.
- De mensen in dit cluster geven met name punten aan opties die gaan over de effecten van duurzame energieopwek. Ze prioriteren de opties over het veranderen van het landschap, de last van duurzame energie in de woonomgeving en de last voor dieren hoger dan andere clusters.
- Binnen dit cluster geven mensen de minste prioriteit aan het maken van de energie die we gebruiken in de gemeente en het aanmoedigen van nieuwe manieren om duurzame energie te maken.

Kenmerken

- In dit cluster zitten relatief veel vrouwen, toegepast opgeleiden en deelnemers die 45 tot en met 54 jaar oud zijn. Ook zijn relatief veel deelnemers in dit cluster van mening dat de gemeente Bergeijk minder duurzame energie moet maken dan andere gemeenten. Zij zien een kleinere of geen verantwoordelijkheid voor inwoners voor het maken of besparen van (duurzame) energie.

Figuur 2.12. LKCA: Cluster 4

Cluster 4: *"Focus op het doel: duurzame energie"*

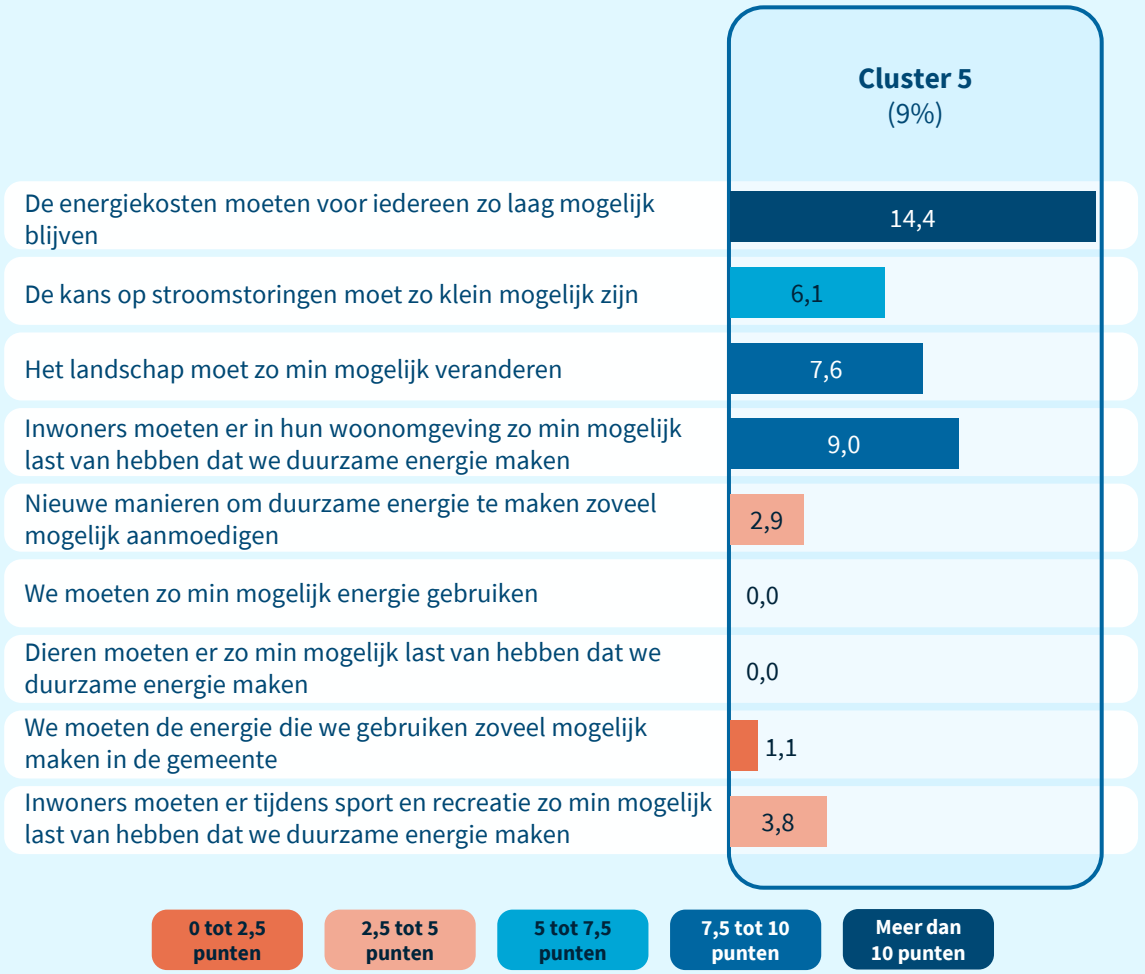
Keuzes

- Dit cluster bestaat uit 9% van de deelnemers aan de gesloten raadpleging.
- De mensen in dit cluster leggen de nadruk op duurzame energie. Ze vinden het relatief belangrijk vergeleken met andere clusters dat we de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente. En dat nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk worden aangemoedigd.
- Binnen dit cluster geven mensen de minste prioriteit aan de opties die gaan over effecten, zoals zo min mogelijk last in de woonomgeving, voor dieren en tijdens sport en recreatie.

Kenmerken

- Relatief veel deelnemers in dit cluster zijn 25 tot en met 34 jaar of 65 tot en met 74 jaar oud. Ook zijn relatief veel deelnemers in dit cluster van mening dat de gemeente Bergeijk meer duurzame energie moet maken dan andere gemeenten. Zij zien een grote verantwoordelijkheid voor inwoners voor het maken en besparen van (duurzame) energie.

Figuur 2.13. LKCA: Cluster 5

Cluster 5: *"Overlast voorkomen voor inwoners"*

Keuzes

- Dit cluster bestaat uit 9% van de deelnemers aan de gesloten raadpleging.
- De mensen in dit cluster prioriteren opties over potentiële negatieve effecten voor inwoners. Zo prioriteren zij het zo laag mogelijk blijven van de energiekosten voor iedereen het hoogst vergeleken met de andere clusters. Net als dat inwoners zo min mogelijk last hebben van het maken van duurzame energie in hun woonomgeving.
- Vergeleken met andere clusters geeft dit cluster ook relatief veel prioriteit aan de opties over het zo min mogelijk veranderen van het landschap en zo min mogelijk last van het maken van duurzame energie tijdens sport en recreatie.

Kenmerken

- In dit cluster zitten relatief veel deelnemers die 16 tot en met 24 jaar oud zijn, man zijn en die theoretisch opgeleid zijn. Relatief veel deelnemers in dit cluster zijn het (helemaal) oneens met het klimaatdoel van Nederland of zijn neutraal. Ook zijn relatief veel deelnemers van mening dat we in Bergeijk geen rekening moeten houden met andere gemeenten als het gaat om hoeveel duurzame energie we maken. Zij vinden de overheid niet verantwoordelijk voor het maken van duurzame energie.

2.4 Motivaties van deelnemers bij hun keuzes voor de opties

Introductie: motivatie-analyse van negen opties

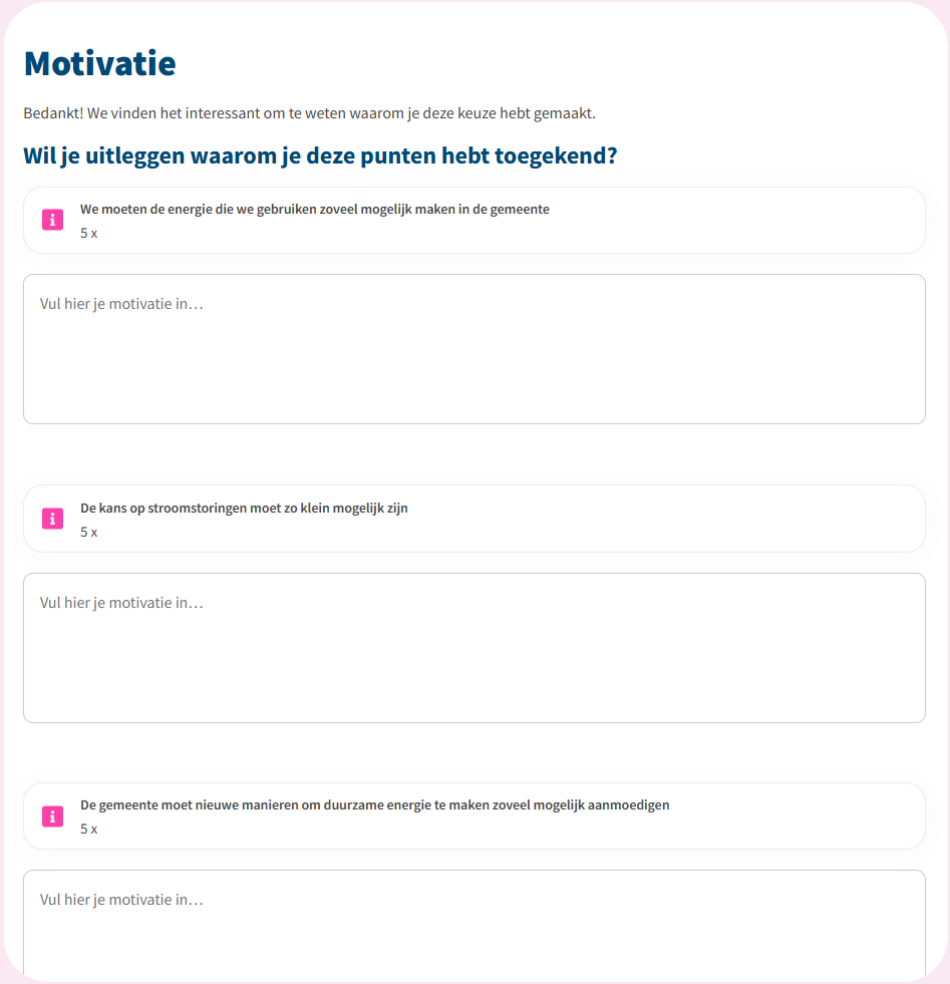
- *Motivatie*. Nadat deelnemers hun punten hadden verdeeld bij de negen opties, konden zij optioneel hun keuze motiveren. Daarbij noemen zij – in verschillende persoonlijke bewoordingen – vaak vergelijkbare argumenten.

- *Analyse.* We hebben van iedere keuzeoptie een willekeurige selectie aan motivaties geanalyseerd uit de gesloten en open raadpleging. Op basis hiervan zijn er argumentencategorieën naar voren gekomen.

- *Frequentie van argumenten.* Per keuzeoptie tonen we de meest genoemde argumenten van de mensen die een optie minder belangrijk vonden (en minder dan 5 punten gaven). Ook tonen we de meest genoemde argumenten van de mensen die een optie belangrijk vonden (en meer dan 5 punten gaven). De sterren geven aan hoe vaak een argument binnen die groep voorkomt:
    - ★★★ betekent dat meer dan 20% van de geanalyseerde motivaties hierover gaat. Dit vormt de hoofdmoot van de argumenten die bij een optie gegeven worden; dit argument springt er duidelijk uit.
    - ★★ betekent dat tussen de 10% en 20% van de geanalyseerde motivaties hierover gaat. Dit argument wordt vaak genoemd.
    - ★ betekent dat tussen de 5% en 10% van de geanalyseerde motivaties hierover gaat. Dit argument komt minder vaak voor maar wordt wel een aantal keer genoemd. We laten het vooral zien om de veelzijdigheid van de argumenten weer te geven.
    - **-** verwijst naar argumenten die een interessant perspectief geven, maar door minder dan 5% van de mensen worden genoemd.

- *Duiding*. De sterren geven aan hoe vaak een argument voorkomt in de geanalyseerde motivaties. Argumenten die minder vaak worden genoemd zijn daarmee niet minder belangrijk; zij laten juist zien welke aanvullende overwegingen of perspectieven deelnemers inbrengen. De motivatie-analyse is daarom niet alleen een weergave van de meest voorkomende argumenten, maar ook van de breedte van de argumentatie.

Figuur 2.14. Deelnemers konden hun keuze uitleggen

Motivaties bij: ‘De energiekosten moeten voor iedereen zo laag mogelijk blijven’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (27% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Als je meer energie gebruikt, moet je ook meer betalen	★★
Een hoge energierekening vergroot bewustzijn over energiegebruik	★★
Vooral lage kosten voor inwoners die moeilijk rond kunnen komen	★★
Dit is geen taak van de gemeente	★
De energietransitie vraagt een bijdrage van iedereen	★
Energie met hoge uitstoot mag duurder zijn dan duurzame energie	-
Energieleveranciers mogen geen hoge winsten maken	-

"In basis ja, maar veelgebruikers of niet duurzame energiegebruikers mogen meer belast worden. De vervuiler betaald"

"geen taak voor de gemeente, en gemeente heeft hier ook geen invloed op"

"Schadelijke energie mag best hoger belast worden, dit bevordert de overgang naar zuinigere energie oplossingen"

"Beter iets regelen voor mensen, die het echt niet kunnen betalen. Bovendien zullen we met hogere prijzen zuiniger aan gaan doen met energie."

Meer dan 5 punten (57% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Energie moet betaalbaar zijn voor iedereen	★★★
Leven/ energie is nu al (te) duur	★★★
Energie is een eerste levensbehoefte	★★
De energiekosten zijn nu oneerlijk verdeeld (door overheidsbeleid)	★
Lage kosten zijn belangrijk voor draagvlak voor de energietransitie	★
Als je meer energie gebruikt, moet je ook meer betalen	-

"daar draait het toch allemaal om betaalbare energie voor iedereen"

"Het is al duur genoeg. Heb je net zonnepanelen halen ze de salderingsregeling eraf. Rijke mensen hebben al geprofiteerd en de rest kan dat dan betalen."

"Super goed dat er zo goed over nagedacht wordt. Maar uiteindelijk moet het wel betaalbaar blijven. Zolang het betaalbaar blijft, en je kan dat goed overbrengen, zal je de grootste groep kunnen blijven motiveren om aan te haken."

"Het is allemaal al duur genoeg. We werken letterlijk om te leven en sommige komen dan nog niet eens rond!"

7,0 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (27% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Het is niet zo erg als de stroom een keer uitvalt	★
Andere dingen zijn belangrijker, zoals leefbaarheid	★
De gemeente moet zorgen voor energieopslag in geval van nood	★
Stroomstoringen zijn te voorkomen door betere balans op het net	★
Dit is geen taak van de gemeente	★
Er kan altijd een stroomstoring zijn, dat is niet te voorkomen	★
Niet als dit betekent dat er alleen maar windmolens komen	-

"Geen ramp als de stroom een keer een uur uitvalt"

"geplande uitval zou ik geen probleem vinden. Conventionele batterijen vind ik nog niet kostenefficient genoeg om investeringen in te doen"

"Je moet zelf ook goed voorbereid zijn. Is niet alleen een overheidstaak"

"Als het verstoord wordt door bepaalde grootgebruikers dan moet daar een oplossing voor komen."

"Die komen er toch wel"

Meer dan 5 punten (56% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
We zijn afhankelijk van stroom	★★
Stroomstoringen kunnen grote gevolgen hebben	★★
Het stroomnet moet betrouwbaar zijn	★★
Stroomstoringen passen niet bij een land als Nederland	★
Sommige bedrijven kunnen absoluut niet zonder stroom	★
Een stroomstoring kost veel geld	★
We moeten inzetten op alternatieven voor stroom en energieopslag	★
Stroomstoringen kunnen zorgen voor maatschappelijke onrust	-

"de moderne maatschappij is enorm afhankelijk van stroom. Het is daarom belangrijk om stroomvoorziening zo betrouwbaar mogelijk te maken"

"We leven in 2026 in Nederland dat kan gewoon niet gebeuren. Het is geen hier geen derde wereld land. En we betalen genoeg omdit voor te kunnen blijven. De energie maatschappij hebben zitten slapen."

"Voor de landbouw en industrie kan het niet gepermitteerd worden dat de stroomvoorziening en niet op orde zijn"

"Enorm belangrijk!! Beiden chronisch ziek en afhankelijk van bijv electrische rolstoel en relaxfauteuil. Als stroom uitvalt hebben wij-nog meer dan anderen-een gigantisch probleem."

6,0 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘Het landschap moet zo min mogelijk veranderen’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (39% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Het landschap verandert continu	★★
We moeten ergens iets op inleveren	★★
We moeten ergens iets op inleveren, maar het liefst zo min mogelijk	★★
Het landschap gaat toch wel veranderen door energieopwek	★★
Het is belangrijker dat we duurzame energie maken	★★
Er zijn genoeg oplossingen waarbij het landschap niet verandert	★

"Een veranderend landschap is van alle tijden. Zonder verandering zal ons doel niet te realiseren zijn. Door op voorhand geen eisen te stellen om het landschap zo min mogelijk te veranderen blijven de meeste opties open"

"Linksom of rechtsom, we zullen iets moeten doen.. Als de bewoners van de Pielis het eens zijn en gecompenseerd worden vind ik het prima"

"Natuurlijk fijn als het in jet landschap past. Maar andere zaken vond ik belangrijker"

"Vooruitgang kost nu eenmaal ruimte"

Meer dan 5 punten (44% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Het groene, dorpse karakter moet behouden blijven	★★
Windmolens en/of zonnevelden tasten het landschap aan	★★
Natuurgebieden moeten behouden blijven	★★
Er zijn genoeg oplossingen waarbij het landschap niet verandert	★
Het landschap moet niet veranderen voor onze energievraag	★
Het landschap is de afgelopen jaren al genoeg veranderd	★
We moeten ergens iets op inleveren, maar het liefst zo min mogelijk	-

"Onze groene gemeente heeft een natuurlijke uitstraling. Dat zou zeer aangetast worden als windmolens de horizon gaan beinvloeden."

"Ik ben hier gaan wonen voor de rust en de natuur, dat moet niet in het gedrang komen"

"De techniek is nog te lomp, denk aan de oude beeldbuis. Pas als de techniek verder is op dit gebied en het kan compacter, pas het dan toe. Nu ben ik voor kernenergie."

"Doordat Brabant zich altijd de mindere voelde ten opzichte van de randstad, is er hier veel moois verdwenen. Het wedijveren van wie de beste is mag wel stoppen."

5,9 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘Inwoners moeten er in hun woonomgeving zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (36% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Last is niet te vermijden als we genoeg duurzame energie willen	★★★
Het algemeen belang is belangrijker dan het persoonlijke belang	★★
Inwoners die last ervaren moeten betrokken/gecompenseerd worden	★
We hebben ook last van andere dingen	★
De Pielis/buitengebied liggen (grotendeels) niet in de woonomgeving	★
Andere opties zijn belangrijker	★

"Er zal ergens iets moeten gebeuren, als dat toevallig in jouw omgeving is omdat daar veel ruimte voor is, dan is dat zo. We leven samen."

"We moeten onze persoonlijke belangen minder belangrijk moeten vinden dan de voordelen die duurzame energie opleveren."

"Verkeershinder is ook irritant aanwezig maar toch blijven we autorijden. Waar mogelijk geen hinder maar we willen wel schone energie inschikken dus anders los je dit vraagstuk niet op."

"In overleg met de buurt waar het om gaat."

Meer dan 5 punten (47% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Windmolens (in de Pielis) veroorzaken te veel overlast in de omgeving	★★
Er moeten geen of zo min mogelijk risico’s zijn (geluid, slagschaduw, trillingen, licht)	★★
De gemeente moet kiezen voor technieken met minimale overlast	★★
Het woongenot moet zo min mogelijk onder druk staan	★★
Er moet zo min mogelijk horizonvervuiling zijn	★
Er is al (te) veel overlast in de omgeving	★

"We horen hier in de Pielis ook de molens uit Lommel met bepaalde windrichting En anders horen we de snelweg A67 Dus geen molens in de Pielis En zonnevelden is ook een lelijk gezicht en sunt van de goede landbouwgronden"

"Dag en nacht zoevende windmolens en stampende warmtepompen te moeten aanhoren zou onze gezondheid niet ten goede komen."

"Geen terreur turbines die gezondheidsklachten veroorzaken"

"Er zijn voldoende oplossingen met geen/minimale impact op de woonomgeving."

5,8 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘De gemeente moet nieuwe manieren om duurzame energie te maken zoveel mogelijk aanmoedigen’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (42% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Innovatie moet aan de regio, provincie, Rijk of EU worden gelaten	★★
Houd het bij bestaande technieken	★★
Innovatie moet aan de markt of universiteiten worden gelaten	★
Vorige regelingen waren geen succes	★
Alleen als nieuwe technieken een vooruitgang zijn	★
Aanmoedigen met subsidies is oké	★
Alleen als dit niet te veel geld kost	-

"Laten we eerst eens doorpakken op de beschikbare mogelijkheden dan tijd verspillen aan steeds nieuwe manieren onderzoeken en steeds maar in de “praat-fase “ te blijven hangen."

"Gemeente hoeft geen voorloper te zijn, laat de eu dat maar doen, niet van ons belastinggeld"

"Niet zelf het wiel uitvinden, te duur, n kleine centrale of accu's met buurgemeente prima"

"De aanmoedigingssubsidies worden niet gelijk over de inwoners verdeeld. Ze komen vooral ten goede aan de rijken. Huurders leggen geen zonnepanelen op hun dak, isoleren de huurwoning niet zelf en raken steeds verder achterop."

Meer dan 5 punten (39% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Innovatie aanmoedigen is belangrijk	★★
Vooral subsidies voor dingen die inwoners kunnen doen	★★
De gemeente moet een aanjagende rol spelen in de energietransitie	★★
Er zijn nieuwe technieken die potentie hebben	★
De gemeente moet doorpakken	★
We moeten onderzoeken of de nieuwe technieken bij Bergeijk passen	-

"Jazeker, blijven vernieuwen en onderzoeken."

"Gebruik ook waterkracht en kleine windmolens"

"Subsidie voor thuisbatterijen zou een goed begin zijn."

"Aanmoedigen bij inwoners en bedrijven, zelf het goede voorbeeld geven, blijven communiceren. En er voor gaat staan; niet bij de eerste tegenwind van actiegroepen zo hard schrikken dat alle plannen stilgelegd worden. Er staat te veel op het spel om die harde schreeuwers maar hun zin te geven."

4,7 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘We moeten zo min mogelijk energie gebruiken’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (48% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Minder energie gebruiken kan niet tegelijk met elektrificeren	★★
Energie is nodig om een comfortabel leven te leiden	★★
Andere opties zijn belangrijker	★
Dit is minder belangrijk als de energie duurzaam wordt opgewekt	★
Dit is de verantwoordelijkheid van inwoners, niet van de gemeente	★
Dit is moeilijk haalbaar in de praktijk	★
Kijk eerst naar grootgebruikers van energie (zoals datacenters)	-

"Het zal waarschijnlijk zo zijn, dat steeds meer energie gebruikt gaat worden"

"Opletten op energie verbruik is leuk, maar intussen gaan we ook elektrisch koken en rijden. Dat staat haaks op elkaar"

"Vanzelfsprekend , maar er zal altijd een deel van de bevolking zijn die denken dat dat niet voor hen geld. Kortom de goedwillenden leiden weer onder de kwaadwillenden."

"Energie besparende maatregelen zijn goed, zolang ze niet het leven en welzijn van de bewoners verslechteren"

Meer dan 5 punten (34% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Wat we niet verbruiken hoeven we ook niet op te wekken	★★★
Dit is de eerste stap richting een duurzaam energiesysteem	★★
Inwoners hebben hier (ook) verantwoordelijkheid in	★★
Er zijn veel manieren om minder energie te gebruiken	★
Minder energieverbruik leidt tot minder uitstoot	★
Er wordt nu veel energie verspild	★
Dit zorgt voor een lagere energierekening	★

"Met besparen begint alles, dit zorgt nooit voor extra overlast. Gemeentes kunnen hier wel het beste naar kijken; zij kennen hun burgers/bedrijven het beste."

"Gebruik wat je nodig hebt. Sla zoveel mogelijk op. En probeer wat je overhebt te verkopen aan buurtgenoten."

"Energie die bespaard wordt is de schoonste energie"

"Alle energie die je niet gebruikt hoef je niet op te wekken, te vervoeren of op te slaan, dat scheelt geld, vervuiling en ruimte"

"Bedrijven verspillen enorm veel energie door allerlij lampen/reclameborden 24/7 te hebben branden. Dit zou verboden moeten worden."

4,3 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘Dieren moeten er zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (53% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Het belang van mensen weegt zwaarder dan het belang van dieren	★★
Dieren passen zich aan	★★
Andere opties zijn belangrijker	★★
Duurzame energie leidt niet tot last voor dieren	★
Duurzame energie is uiteindelijk beter voor dieren	★
Er zijn al genoeg regels die dieren beschermen	-

"Ik vind mensen belangrijker dan dieren"

"Door 1 anders gekleurde wiek van een windmolen zien vogels gevaar. Dieren wennen ook aan een veranderde omgeving. Denk bv aan de Veluwe met een militair oefenterrein vlakbij"

"Er wordt vanuit wetgeving al rekening gehouden met beschermde dieren. Meer punten hieraan toekennen zou teveel zijn. Een goede energiehuishouding is helaas belangrijker en het is niet wenselijk om plannen jarenlang te moeten uitstellen vanwege dieren."

"Leuk maar die moeten maar opletten"

Meer dan 5 punten (28% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Dieren en de natuur moeten zo min mogelijk last hebben van de mens	★★
Dieren hebben al last van de mens	★★
Dieren (en natuur) zijn belangrijk	★★
Dieren zijn afhankelijk van de keuzes van mensen	★
Het doel is minder uitstoot om het milieu en de natuur te helpen	★
Dieren hebben last van windmolens, niet van andere technieken	★
Veranderingen in de natuur zijn moeilijk terug te draaien	-

"We willen de natuur 'helpen' door minder uit te stoten. Het is dan geen oplossing om iets te installeren wat voor de natuur weer in de weg staat."

"dieren gebruiken geen energie."

"Als wij er geen last van willen hebben waarom dieren dan wel?"

"We maken het dieren al erg moeilijk om te kunnen (over-)leven met de extra bebouwing, uitbreiding van industrie en infrastructuur. Laten we het niet nog moeilijker maken door ook met het opwekken van energie dieren lastig te vallen."

4,3 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘We moeten de energie die we gebruiken zoveel mogelijk maken in de gemeente’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (63% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Energie mag ook van buiten de gemeente komen	★★★
Dit moet op grotere schaal (landelijk/Europees) gedaan worden	★★
Energie moet gemaakt worden waar dit het meest efficiënt/effectief is	★
Maak energie waar mensen er het minste last van hebben	★
Alleen als iedere gemeente dit doet	★
Alleen als er geen windmolens komen in Bergeijk	★
Als de energie maar betaalbaar is	-

"Lijkt me niet nodig als de energie ook uit de regio kan komen."

"Energie is iets om landelijk te regelen.We gaan toch ook niet in elke provincie een kerncentrale bouwen. "

"Is niet noodzakelijk, er moet gekeken worden waar de beste mogelijkheden zijn"

"Energie moet opgewekt worden op plaatsen die daar geschikt voor zijn. Dat hoeft niet per se in de eigen gemeente. Wel moet er gekeken worden of er overlast ontstaat voor mens en dier."

Meer dan 5 punten (23% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Door zelfvoorzienend te zijn, zijn we minder afhankelijk van anderen	★★
Andere gemeenten mogen we niet belasten met onze energiebehoefte	★★
Iedere gemeente moet de eigen verantwoordelijkheid nemen	★
Er zijn genoeg mogelijkheden in Bergeijk	★
De energie die we zelf gebruiken, moeten we ook zelf opwekken	★
Minder transport van energie zorgt voor minder energieverlies	★
Alleen als inwoners er ook van profiteren	-
Dit zorgt voor minder problemen op het stroomnet	-

"Zelfvoorzienend (zowel op plaatselijk als regionaal niveau) en minder of niet afhankelijk van bijvoorbeeld import is de beste oplossing"

"Kort bij huis of nog het liefst zelf is het allerbeste. Maar energiemaatschappijen verdienen daar te weinig aan en daar gaat het fout"

"NIET WEGKIJKEN,MAAR OOK ZELF VERANTWOORDING NEMEN"

"We hebben ruimte genoeg in Bergeijk, maar we moeten ook verder kijken als onze eigen gemeentegrenzen. Als we meer kunnen produceren dan we zelf nodig hebben dan kan daar ook een verdienmodel inzitten."

4,3 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Motivaties bij: ‘Inwoners moeten er tijdens sport en recreatie zo min mogelijk last van hebben dat we duurzame energie maken’

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Minder dan 5 punten (74% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Andere opties zijn belangrijker	★★★
We moeten ergens iets op inleveren	★★
Sport en recreatie zijn activiteiten waar je voor kan kiezen	★★
Sport en recreatie zijn activiteiten waarbij er tijdelijk last is	★
Tijdens sport en recreatie heb je weinig last van energieopwek	★
Met sport en recreatie kunnen we nog energie besparen	★
Zonder windmolens en zonnepanelen is er ook geen overlast	-

"Wanneer je een potje gaat padellen en er staat een windmolen 500 meter verder dan lijkt me dit geen probleem. Ander verhaal wanneer je er 500 meter vandaan zou wonen."

"Je zult keuzes moeten maken. Duurzame energie zonder dat het ergens 'in de weg staat' is onmogelijk. Het eeuwige niet in mijn achtertuin is in een overvol land niet mogelijk"

"Deze is minder relevant gezien dit niet permanent is maar tijdelijk"

"Dit lijkt me niet belangrijk omdat er waarschijnlijk genoeg ruimte over is waar je kan sporten of recreëren zonder dat je er last van hebt."

Meer dan 5 punten (11% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
We moeten de plekken voor sport en recreatie houden zoals ze zijn	★★
Sport en recreatie zijn belangrijk voor de gezondheid	★★
Sport en recreatie zijn bedoeld om tot rust te komen	★
Inwoners moeten in hun dagelijks leven geen last hebben van energie	★
Er zijn genoeg oplossingen mogelijk die geen overlast veroorzaken	★
Overlast bij recreatie is nadelig voor het toerisme in Bergeijk	-

"Tijdens recreatie hoeft men niet tegen kunstmatige overlastgevende installaties aan te hoeven kijken. Er zijn alternatieven. Electra is relatief makkelijk te transporteren. Wek de stroom op op plekken die daarvoor geschikt zijn."

"Bij het recreeren bijv een rondje fietsen door onze mooie natuur hoop ik geen windmolens tegen te kome"

"Vooral op het gebied van recreatie heeft Bergeijk vele troeven in haar handen. De natuur, rust en ruimte zijn die troeven en die moet je niet verstoren met windparken."

"Voor iedereen is sport en recreatie belangrijk voor de ontspanning"

2,6 punten gemiddeld in gesloten raadpleging

Legenda: **-** Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Bijlage 3. Over manieren om duurzame energie te maken of te besparen

3.1 Over zonnepanelen op daken

3.2 Over zonnepanelen op de grond

3.3 Over windmolens

3.4 Over het opslaan van energie

3.5 Over het verwarmen van gebouwen zonder gas

3.6 Over biomassa en groen gas

Introductie: over manieren om duurzame energie te maken of te besparen

- Een volgend onderdeel van de raadpleging betrof vragen over wat deelnemers vinden van zes manieren om duurzame energie te maken of te besparen. Deze bijlage toont de resultaten van deze vragen. De figuur hiernaast is een screenshot van een gedeelte van de vragen zoals deze zijn uitgevraagd in de raadpleging voor dit onderdeel.

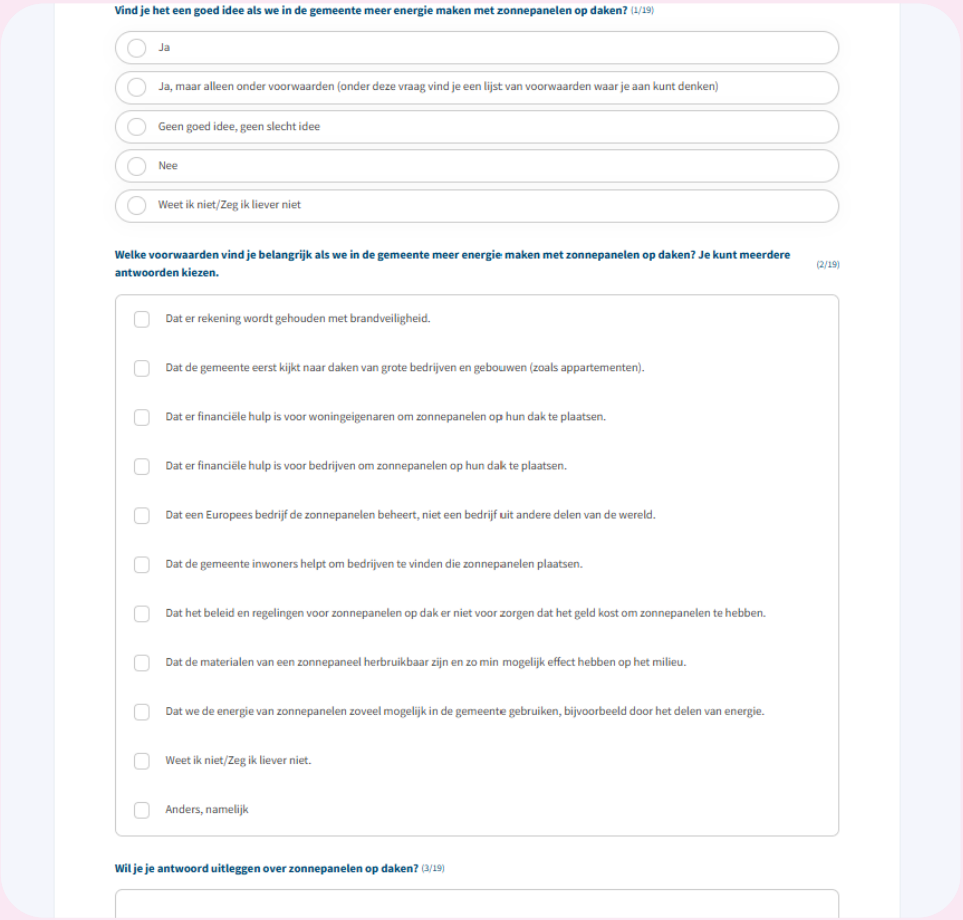
- Dit gedeelte werd in de raadpleging aan deelnemers met de volgende tekst geïntroduceerd: *Na het bepalen van het doel, gaat de gemeente nadenken over hoe we dit doel kunnen bereiken. Je krijgt een aantal vragen over wat je vindt van verschillende manieren om in de toekomst duurzame energie te maken of te besparen in Bergeijk. We leggen alleen manieren voor die haalbaar zijn in Bergeijk.*

- Deelnemers konden meer informatie lezen over manieren die niet haalbaar zijn in Bergeijk, namelijk: *De gemeente doet onderzoek naar welke manieren haalbaar zijn in Bergeijk. Uit onderzoek blijkt dat kernenergie niet haalbaar is voor Bergeijk. De gemeente kan namelijk niet zelf bepalen om kernenergie te maken. Daarnaast is er voor kernenergie ruimte nodig en zijn er strenge eisen voor veiligheid en bereikbaarheid. Binnen de gemeente is er geen geschikte plek die aan deze eisen kan voldoen. Ook is er veel water nodig om te koelen. In de gemeente Bergeijk is er geen bron voor dit water, zoals een rivier.*

In deze bijlage

→ *Bijlage 3.1 – Over zonnepanelen op daken*
→ *Bijlage 3.2 – Over zonnepanelen op de grond*
→ *Bijlage 3.3 – Over windmolens*
→ *Bijlage 3.4 – Over het opslaan van energie*
→ *Bijlage 3.5 – Over het verwarmen van gebouwen zonder gas*
→ *Bijlage 3.6 – Over biomassa en groen gas*

Figuur 3.1. Screenshot van vraag uit dit deel van de raadpleging

3.1 Over zonnepanelen op daken

Een meerderheid van de inwoners vindt het (onder voorwaarden) een goed idee om meer energie te maken met zonnepanelen op daken in de gemeente

- Aan deelnemers werd de vraag gesteld: *Vind je het een goed idee als we in de gemeente meer energie maken met zonnepanelen op daken?* De figuur hiernaast laat de resultaten van deze vraag zien.

- 42% van de inwoners geeft aan het een goed idee te vinden om meer energie te maken met zonnepanelen op daken. Iets meer inwoners (45%) vindt dit ook een goed idee, maar alleen onder voorwaarden. Daartegenover staat een groep van 3% van de inwoners die dit geen goed idee vindt. 6% van de inwoners geeft aan het maken van meer energie met zonnepanelen geen goed en geen slecht idee te vinden.

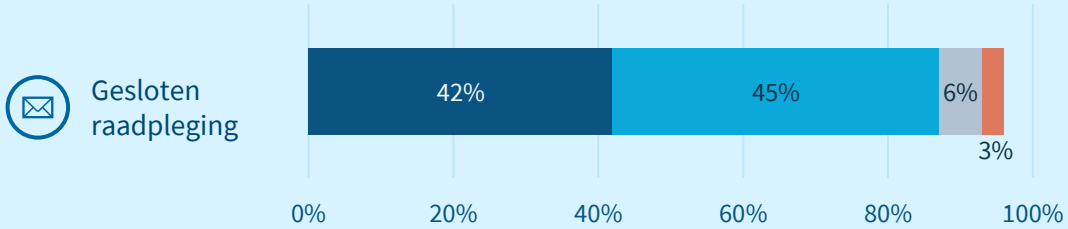
Op de volgende pagina's

→ *Onder welke voorwaarden inwoners het een goed idee vinden om in de gemeente meer energie te maken met zonnepanelen op daken.*

→ *Waarom deelnemers het een goed of geen goed idee vinden om meer energie te maken met zonnepanelen op daken in de gemeente.*

Figuur 3.2. Wat deelnemers vinden van het idee om meer energie te maken met zonnepanelen op daken

*Vind je het een goed idee als we in de gemeente meer energie maken met zonnepanelen op daken?**

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Over de voorwaarden voor zonnepanelen op daken

- Op de vorige pagina antwoordde 45% van de deelnemers dat het maken van meer energie met zonnepanelen op daken alleen een goed idee is onder voorwaarden. Aan deze 45% vroegen we onder welke voorwaarden.
- De voorwaarde ‘dat het beleid en regelingen voor zonnepanelen op daken er niet voor zorgen dat het geld kost om zonnepanelen te hebben’ wordt door de meeste inwoners belangrijk gevonden (79%).
- Zes van de negen voorgestelde voorwaarden zijn voor meer dan de helft van de inwoners belangrijk. De voorwaarde voor financiële hulp voor woningeigenaren wordt door net iets minder dan de helft van de inwoners (47%) belangrijk gevonden. Financiële hulp voor bedrijven en hulp van de gemeente voor inwoners om bedrijven te vinden die zonnepanelen plaatsen worden het minst belangrijk gevonden door inwoners.
- Deelnemers konden ook zelf andere voorwaarden aanvullen. 27 deelnemers aan de gesloten raadpleging hebben dat gedaan. De aanvullende voorwaarden die meer dan één keer zijn genoemd door deelnemers zijn:
  - Voldoende capaciteit van het elektriciteitsnet.
  - Mogelijkheden voor opslag van zonnestroom.
  - Het voorkomen van netcongestie.
  - Stabiel en betrouwbaar overheidsbeleid.
  - Behoud van financiële voordelen voor woningeigenaren.

Figuur 3.3. Onder welke voorwaarden vinden inwoners het een goed idee om meer energie te maken met zonnepanelen op daken

*Welke voorwaarden vind je belangrijk als we in de gemeente meer energie maken met zonnepanelen op daken?**

* Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.

Waarom vinden deelnemers het (g)een goed idee om meer energie te maken met zonnepanelen op daken in de gemeente?

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Toelichting
In de motivaties lezen we diverse argumenten. Zo lezen we motivaties over wat je als inwoner merkt van zonnepanelen, zoals weinig overlast en niet heel zichtbaar omdat ze op het dak liggen. Ook zien we motivaties over de techniek, zoals de efficiëntie maar ook dat zonnepanelen geen stabiele energiebron zijn. Verder spreken deelnemers over het effect op het stroomnet, waarbij sommigen het een goed idee vinden omdat het te combineren is met opslag en zo netcongestie beperkt, waar anderen het als geen goed idee zien omdat er momenteel al sprake is van netcongestie. Ook zien we verschillende argumenten die gaan over kosten: zo geven sommige deelnemers aan dat de gemeente moet zorgen voor financiële steun voor zonnepanelen, waar anderen ook wijzen op de (toenemende) kosten van zonnepanelen. Een frustratie van deelnemers is de afschaffing van de salderingsregeling, zowel in effect voor eigenaren van zonnepanelen als in vertrouwen in stabiel beleid van de overheid.

Goed idee (42% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Zonnepanelen op daken geven weinig tot geen overlast	★★
Daken zijn er toch	★★
Liever zonnepanelen op dak dan op de grond	★★
Zonnepanelen zijn een efficiënte oplossing voor energieopwek	★★
Zonnepanelen zijn goed te combineren met opslag en delen	★★
De gemeente moet gebouweigenaren financieel ondersteunen	★
Vooral op daken van bedrijven met grote panden	★
Zonnepanelen zijn duurzaam (als ze gerecycled worden)	★
Doordat je energie opwekt bij de gebruiker, ontzien we het stroomnet	★

Geen goed idee (3% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Het stroomnet kan de stroom van zonnepanelen niet aan	★★★
Zonnepanelen zorgen voor kosten voor gebouweigenaren (door afschaffing van de salderingsregeling)	★★
Zonnepanelen leveren niet altijd stroom als het nodig is	★★
Zonnepanelen moeten relatief snel vervangen worden	★★
Zonnepanelen zijn niet milieuvriendelijk	★
De gemeente kan zonnepanelen niet afdwingen	-
Er zijn al genoeg zonnepanelen op daken in Bergeijk	-
Zonnepanelen zijn brandgevaarlijk	-

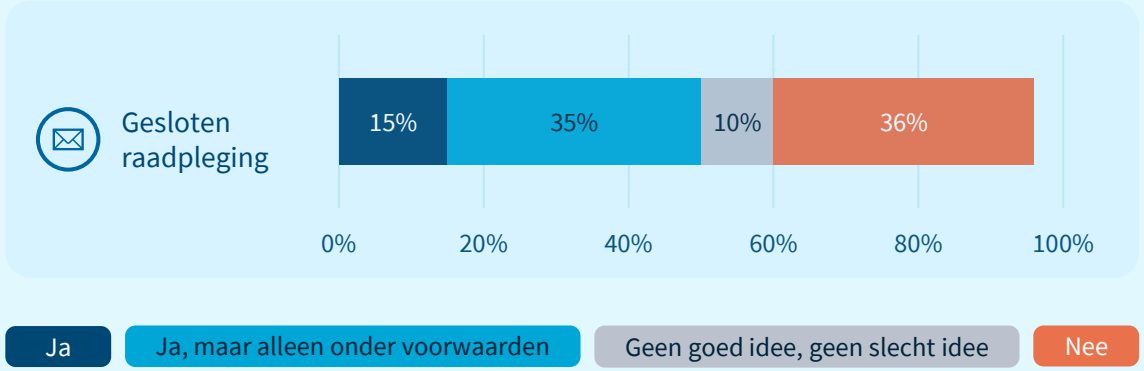
Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

3.2

Over zonnepanelen op de grond

Figuur 3.4. Wat deelnemers vinden van het idee om energie te maken met zonnepanelen op de grond

*Zonnepanelen kunnen, naast op daken, ook op de grond worden geplaatst. Bijvoorbeeld in weilanden of naast wegen. Vind je het een goed idee als we in de gemeente energie maken met zonnepanelen op de grond?**

De helft van de inwoners vindt het een goed idee (onder voorwaarden) om energie te maken met zonnepanelen op de grond

- Aan deelnemers werd de vraag gesteld: *Vind je het een goed idee als we in de gemeente energie maken met zonnepanelen op de grond?* De figuur hiernaast laat de resultaten van deze vraag zien.
- De helft van de inwoners geeft aan dat ze het een goed idee vinden om energie te maken met zonnepanelen op de grond (wel of niet onder voorwaarden). Zo geeft 15% aan dat ze het een goed idee vinden en geeft 35% aan dat ze het een goed idee vinden onder voorwaarden.
- Iets meer dan een derde van de inwoners (36%) vindt het geen goed idee om in de gemeente energie te maken met zonnepanelen op de grond.
- Een op de tien inwoners (10%) vindt het maken van energie met zonnepanelen op de grond geen goed idee en geen slecht idee.

Op de volgende pagina's
→ *Onder welke voorwaarden inwoners het een goed idee vinden om in de gemeente energie te maken met zonnepanelen op de grond.*
→ *Waarom deelnemers het een goed of geen goed idee vinden om energie te maken met zonnepanelen op de grond in de gemeente.*

* *Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'*

Figuur 3.5. Onder welke voorwaarden vinden inwoners het een goed idee om energie te maken met zonnepanelen op de grond

*Welke voorwaarden vind je belangrijk als we in de gemeente energie maken met zonnepanelen op de grond?**

Over de voorwaarden voor zonnepanelen op de grond

- Op de vorige pagina zagen we dat 35% van de deelnemers aangaf dat zonnepanelen op de grond alleen een goed idee is onder voorwaarden. Aan deze 35% vroegen we onder welke voorwaarden.
- De voorwaarden over weinig overlast worden door de meeste inwoners belangrijk gevonden. Voor natuur en dier (71%) en voor inwoners (67%).
- Ook de voorwaarden over zonnepanelen op plekken die nu niet worden gebruikt, eerst zonnepanelen op daken en dat zonnepanelen passen in het landschap worden door meer dan de helft van de inwoners belangrijk gevonden.
- De voorwaarden over één groot zonnepark, meerdere kleinere zonneparken en hulp voor energiecoöperaties worden door minder dan een vijfde van de inwoners gezien als een belangrijke voorwaarde.
- Deelnemers konden ook zelf andere voorwaarden noemen. 15 deelnemers hebben dat gedaan. De voorwaarden die meer dan één keer zijn genoemd zijn:
  - Zonneparken combineren met energieopslag.
  - Het voorkomen van netcongestie.
  - Alleen met voldoende draagvlak onder inwoners.
  - Voorkomen dat zonneparken investeringen van huishoudens verdringen.
  - Locaties op vrijkomende agrarische grond.

* *Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.*

Waarom vinden deelnemers het (g)een goed idee om energie te maken met zonnepanelen op de grond in de gemeente?

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Toelichting
In de motivaties zien we dat er verschillende redenen zijn om zonnepanelen op land wel of geen goed idee te vinden. Voorstanders zien het vaak als kans, omdat er nu al (ongebruikte) grond is en omdat het veel mogelijkheden geeft tot combinaties. Deelnemers die het geen goed idee vinden zien ook kansen, maar dan voor andere energiebronnen of ander gebruik van de (ongebruikte) grond. Ook valt op dat we diverse tegenstellingen zien in de argumenten van deelnemers: zo geven voorstanders aan dat er genoeg grond is, waar tegenstanders aangeven dat de grond juist schaars is. Ook noemen voorstanders dat zonnepanelen op land weinig overlast geven, waar tegenstanders het ervaren als landschapsvervuiling.

Goed idee (15% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Er is genoeg grond in Bergeijk (die nu niet gebruikt wordt)	★★
Zonnepanelen op de grond geven weinig tot geen overlast	★★
Dit kan in combinatie met infrastructuur (langs wegen of industrie)	★
Bij zonnepanelen op de grond blijft het landschap behouden	★
Dit kan in combinatie met bijvoorbeeld vee	★
Zonnepanelen zijn een betere oplossing dan windmolens	★
Zonnepanelen op de grond kunnen een alternatief zijn voor boeren	★
Zonnepanelen zijn een efficiënte oplossing voor energieopwek	★
Zonnepanelen moeten in handen zijn of op grond staan van de gemeente	-

Geen goed idee (36% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Er is nog genoeg ruimte voor zonnepanelen op daken	★★★
Zonnepanelen op de grond zorgen voor landschapsvervuiling	★★
De grond kan beter gebruikt worden voor andere doelen (landbouw, natuur of woningen)	★★
De grond is al schaars	★★
Natuur en dieren zijn belangrijker dan zonnepanelen op de grond	★★
We mogen boeren geen actieve landbouwgrond afnemen	★
Zonnepanelen op de grond passen niet bij het groene karakter van Bergeijk	-
Zonnepanelen op de grond kunnen gestolen worden	-

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

3.3

Over windmolens

De helft van de inwoners vindt het een goed idee (onder voorwaarden) om energie te maken met windmolens

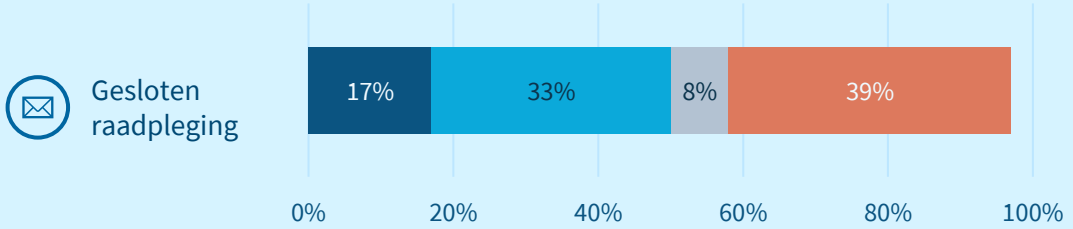
- Aan deelnemers werd de vraag gesteld: *Vind je het een goed idee als we in de gemeente meer energie maken met windmolens?* De figuur hiernaast laat de resultaten van deze vraag zien.
- 50% van de deelnemers geeft aan dat ze het een goed idee vinden om meer energie te maken met windmolens, wat bestaat uit 17% van de deelnemers die het sowieso een goed idee vindt en 33% van de deelnemers die het onder voorwaarden een goed idee vindt.
- 39% van de inwoners vindt het geen goed idee om meer energie te maken met windmolens.
- 8% vindt dit geen goed en geen slecht idee.

Op de volgende pagina's

→ *Onder welke voorwaarden inwoners het een goed idee vinden om in de gemeente energie te maken met windmolens.*
→ *Waarom deelnemers het een goed of geen goed idee vinden om energie te maken met windmolens in de gemeente.*

Figuur 3.6. Wat deelnemers vinden van het idee om energie te maken met windmolens

*Vind je het een goed idee als we in de gemeente meer energie maken met windmolens?**

Ja | Ja, maar alleen onder voorwaarden | Geen goed idee, geen slecht idee | Nee

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Over de voorwaarden voor energie maken met windmolens

- Op de vorige pagina antwoordde 33% van de deelnemers dat het maken van energie met windmolens alleen een goed idee is onder voorwaarden. Aan deze 33% vroegen we onder welke voorwaarden.
- De voorwaarden over weinig overlast worden door de meeste inwoners belangrijk gevonden. 75% vindt weinig overlast voor inwoners belangrijk en 62% vindt weinig overlast voor natuur en dieren belangrijk.
- De voorwaarden over het oplossen van het dalen van de waarde van woningen door windmolens, dat windmolens passen in het landschap en dat er voordelen voor inwoners zijn worden door ongeveer de helft van de inwoners belangrijk gevonden. ‘Dat de windmolens niet in mijn buurt komen’ en ‘dat er alleen windmolens komen van 135 tot 240 meter hoog’ wordt door minder dan een op de tien inwoners belangrijk gevonden.
- Deelnemers konden ook zelf andere voorwaarden aanvullen. 13 deelnemers aan de gesloten raadpleging hebben dat gedaan. De aanvullende voorwaarden die meer dan één keer zijn genoemd door deelnemers zijn:
  - Voldoende afstand tot woningen.
  - Zo min mogelijk geluid, trillingen en gezondheidseffecten.
  - Zo min mogelijk horizonvervuiling.

Figuur 3.7. Onder welke voorwaarden vinden inwoners het een goed idee om energie te maken met windmolens

*Welke voorwaarden vind je belangrijk als we in de gemeente energie maken met windmolens?**

* Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.

Waarom vinden deelnemers het (g)een goed idee om energie te maken met windmolens in de gemeente?

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Toelichting
In de motivaties lezen we diverse argumenten die ook bij de eerdere technieken (zon op dak en zon op land) genoemd zijn. Zo wordt er door voorstanders gesproken over de mate waarin energie van windmolens stabiel en efficiënt is. Ook wordt er genoemd dat er ruimte is voor windmolens in Bergeijk. Tegelijkertijd benoemen deelnemers die het geen goed idee vinden dat windmolens niet passen bij Bergeijk en dat het tot te veel overlast leidt, zowel voor mens als dier. Ook aangegeven door tegenstanders, hoewel in mindere mate, is dat windmolens niet rendabel zijn en dat het juist geen stabiele energie levert.

Goed idee (17% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Windmolens leveren meer/vaker energie dan zonnepanelen	★★
Er is een combinatie van oplossingen nodig om altijd genoeg energie te hebben	★★
In Bergeijk is er ruimte voor windmolens	★
Windmolens zijn een efficiënte oplossing voor energieopwek	★
Windenergie is een goedkope vorm van energie	★
Zorg dat windmolens op plekken komen met zo min mogelijk overlast	★
De huidige plannen voor windmolens zijn goed	★
Inwoners van Bergeijk moeten profiteren van windmolens	★
Er hadden al windmolens in Bergeijk kunnen staan	-
Er zijn geen bezwaren tegen windmolens	-

Geen goed idee (39% in gesloten raadpleging)

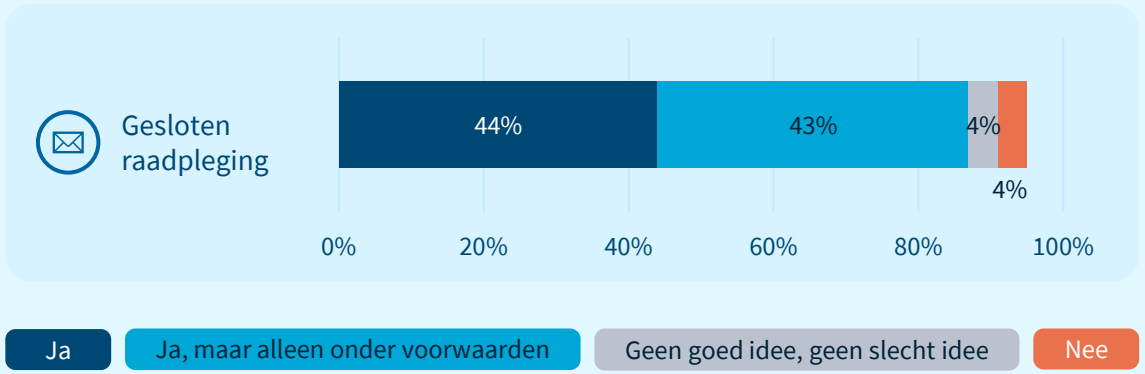
Motivaties	Frequentie
Windmolens passen niet in het landschap van Bergeijk	★★★
Windmolens geven te veel overlast voor omwonenden	★★
Windmolens geven te veel overlast voor dieren	★★
Windmolens hebben meer nadelen dan voordelen	★★
Windmolens zijn niet duurzaam	★
Windmolens op zee leveren meer energie	★
Windmolens zijn niet rendabel	-
In Bergeijk is er relatief weinig wind	-
Slechts een kleine groep profiteert van windmolens	-
Windmolens leveren geen stabiele energie	-
We moeten eerst zorgen voor een goed stroomnet / goede opslag	-

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

3.4

Over het opslaan van energie

Figuur 3.8. Wat deelnemers vinden van het idee om energie op te slaan

Een meerderheid van de inwoners vindt het (onder voorwaarden) een goed idee om energie op te slaan in de gemeente om op een later moment te gebruiken

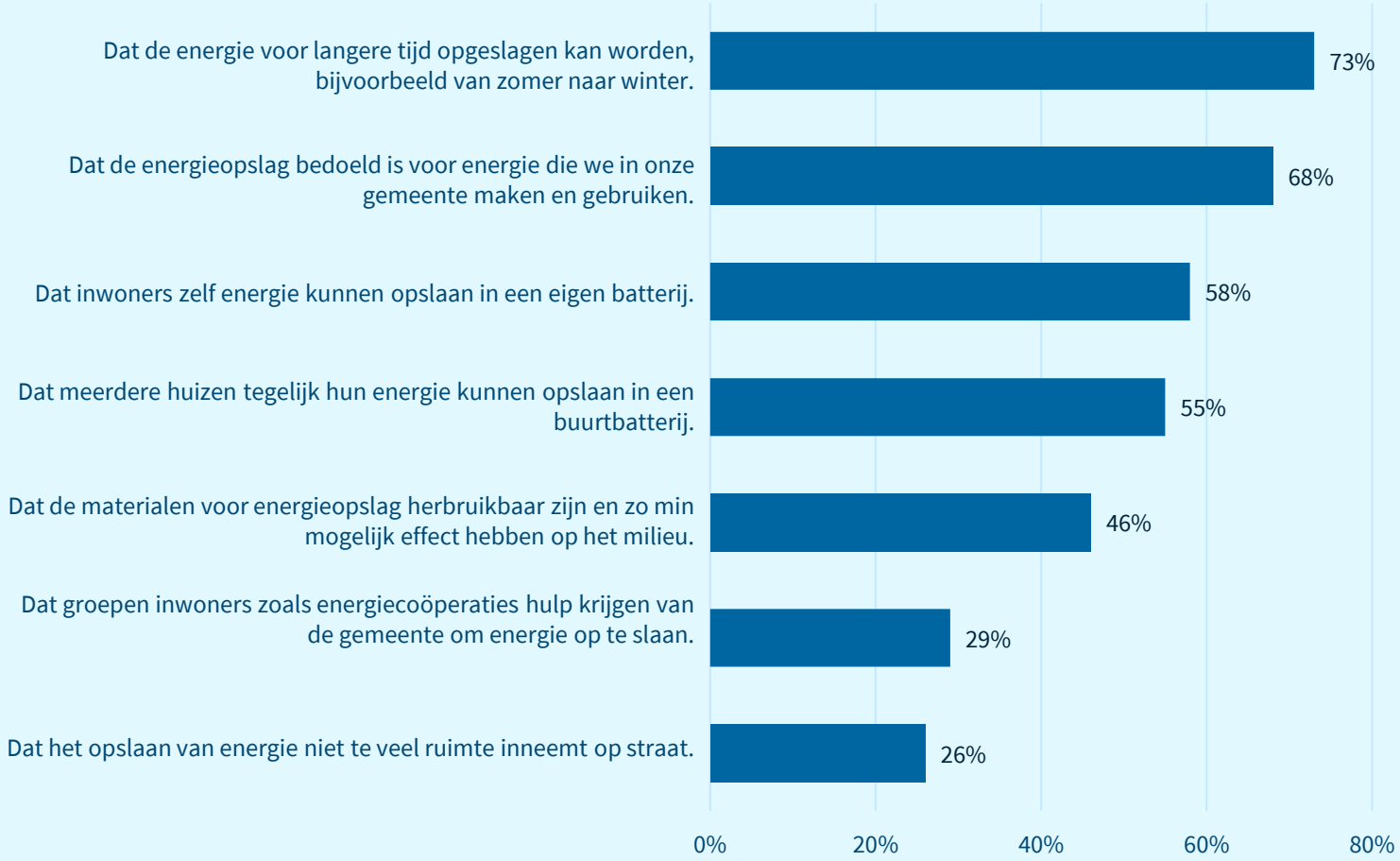
- Aan deelnemers werd de vraag gesteld: *Vind je het een goed idee als we in de gemeente energie opslaan om op een later moment te gebruiken?* De figuur hiernaast laat de resultaten van deze vraag zien.
- De grootste groep geeft aan het een goed idee te vinden om in de gemeente energie op te slaan. Zo antwoordt 44% dat ze het een goed idee vinden en 43% dat ze het een goed idee vinden onder voorwaarden.
- Verder vindt 4% van de deelnemers het geen goed idee om energie op te slaan.
- Een groep van 4% van de inwoners geeft aan het opslaan van energie geen goed en geen slecht idee te vinden.

Op de volgende pagina's
→ *Onder welke voorwaarden inwoners het een goed idee vinden om in de gemeente energie op te slaan.*
→ *Waarom deelnemers het een goed of geen goed idee vinden om energie op te slaan in de gemeente.*

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'*

Figuur 3.9. Onder welke voorwaarden vinden inwoners het een goed idee om energie op te slaan

*Welke voorwaarden vind je belangrijk als we in de gemeente energie opslaan?**

Over de voorwaarden voor energie opslaan

- Op de vorige pagina antwoordde 43% van de deelnemers dat het opslaan van energie in de gemeente alleen een goed idee is onder voorwaarden. Aan deze 43% vroegen we onder welke voorwaarden.
- De voorwaarde over het voor langere tijd opslaan van energie wordt door de meeste inwoners belangrijk gevonden (73%). Daarna volgt de voorwaarde dat de opslag bedoeld is voor energie die in Bergeijk wordt gebruikt en gemaakt (68%).
- Dat energiecoöperaties hulp krijgen en dat het opslaan niet te veel ruimte inneemt op straat worden het minst belangrijk gevonden door inwoners. Ongeveer een kwart van de inwoners vindt deze twee voorwaarden belangrijk.
- Deelnemers konden ook zelf andere voorwaarden aanvullen. 13 deelnemers aan de gesloten raadpleging hebben dat gedaan. De aanvullende voorwaarden die meer dan één keer zijn genoemd door deelnemers zijn:
  - Het opslaan van energie moet rendabel zijn.
  - Het opslaan van energie moet (brand)veilig zijn.
  - Energieopslag moet netcongestie verminderen.
  - Overweeg niet alleen batterijen maar ook andere opslagvormen, zoals waterstof.

* *Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.*

Waarom vinden deelnemers het (g)een goed idee om energie op te slaan in de gemeente?

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Toelichting
In de motivaties zien we een grote diversiteit in argumenten als het gaat over opslag van energie, met name van inwoners die het een goed idee vinden. Zij geven met name aan dat het handig is op momenten dat een buffer nodig is en dat het een collectieve oplossing is. Verder worden er door voorstanders nog enkele zorgen benoemd, zoals het beheer van de opslag en de veiligheid ervan. Deelnemers die het geen goed idee vinden om energie op te slaan noemen meer praktische bezwaren, zoals de kosten en de benodigde ruimte. Ook worden er vraagtekens gezet bij de duurzaamheid en de verantwoordelijkheid van de gemeente om dit te doen. Opvallend is dat voorstanders noemen dat er meerdere mogelijkheden zijn voor opslag (breder dan accu's) en dat het rendabel is, terwijl deelnemers die het geen goed idee vinden juist twijfels hebben over de haalbaarheid.

Goed idee (44% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Dit dient als buffer, bijvoorbeeld voor als de zon niet schijnt	★★★
Hierdoor kunnen we samen energie opslaan en delen	★★
Met opslag gaat duurzame energie niet verloren	★
Er zijn meer duurzame manieren voor energieopslag dan accu's	★
Het stroomnet wordt hierdoor ontlast	★
Met opslag hebben inwoners en bedrijven zelf grip op hun energie	★
Er is genoeg ruimte in Bergeijk (bijvoorbeeld op industrieterreinen)	-
Liever een centrale opslag onder centraal beheer	-
De gemeente moet energieopslag stimuleren	-
De energie moet op een veilige manier worden opgeslagen	-
Dit is een rendabele investering	-
Opslag van energie geeft geen overlast	-

Geen goed idee (4% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Met opslag wordt energie (te) duur	★★
Opslag van energie kost ruimte / merken we in de woonomgeving	★★
Opslag van energie is niet milieuvriendelijk	★★
Dit is geen taak van de gemeente	★★
Er is nog geen vorm van opslag om de winter te overbruggen	★
Batterijen zijn niet efficiënt	★
Opslag levert te veel regeltechnische problemen op	-
Er kan beter worden ingezet op een betere verdeling van energie op het net	-

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

3.5

Over het verwarmen van gebouwen zonder gas

Driekwart van de inwoners vindt het (onder voorwaarden) een goed idee om gebouwen te verwarmen zonder gas in de gemeente

- Aan deelnemers werd de vraag gesteld: *Vind je het een goed idee als we in de gemeente gebouwen verwarmen zonder aardgas?* De figuur hiernaast laat de resultaten van deze vraag zien.

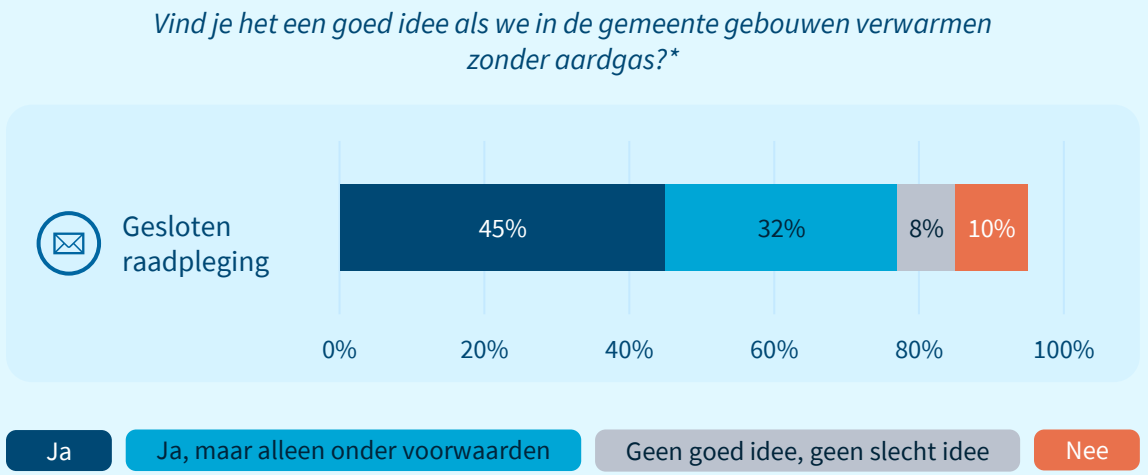
- 45% van de inwoners vindt het een goed idee om gebouwen te verwarmen zonder aardgas. Bijna een derde van de inwoners (32%) vindt dit ook een goed idee, maar alleen onder voorwaarden. Daartegenover staat een groep van een op de tien inwoners (10%) die dit geen goed idee vindt. 8% van de inwoners geeft aan het verwarmen van gebouwen zonder gas geen goed en geen slecht idee te vinden.

Op de volgende pagina's

→ *Onder welke voorwaarden inwoners het een goed idee vinden om in de gemeente gebouwen te verwarmen zonder gas.*

→ *Waarom deelnemers het een goed of geen goed idee vinden om gebouwen te verwarmen zonder gas in de gemeente.*

Figuur 3.10. Wat deelnemers vinden van het idee om gebouwen te verwarmen zonder gas

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Over de voorwaarden voor gebouwen verwarmen zonder gas

- Op de vorige pagina antwoordde 32% van de deelnemers dat het verwarmen van gebouwen zonder aardgas alleen een goed idee is onder voorwaarden. Aan deze 32% vroegen we onder welke voorwaarden.
- De voorwaarde dat de nieuwe manier van verwarmen duurzamer is dan aardgas wordt door de meeste inwoners belangrijk gevonden (72%). Daarna wordt de voorwaarde over weinig last voor inwoners door twee derde van de inwoners (66%) belangrijk gevonden.
- Vijf van de twaalf voorgestelde voorwaarden zijn voor meer dan de helft van de inwoners belangrijk.
- Dat de oplossingen niet te veel ruimte innemen op straat en dat de gemeente een warmtenet onderzoekt worden het minst belangrijk gevonden door inwoners.
- Deelnemers konden ook zelf andere voorwaarden aanvullen. 11 deelnemers aan de gesloten raadpleging hebben dat gedaan. De aanvullende voorwaarden die meer dan één keer zijn genoemd door deelnemers zijn:
  - Het gasnet moet worden behouden als back-up.
  - Gebouweigenaren moeten keuzevrijheid hebben.
  - Eerst moet het stroomnet dit aankunnen.
  - De energielevering moet betrouwbaar zijn.

Figuur 3.11. Onder welke voorwaarden vinden inwoners het een goed idee om gebouwen te verwarmen zonder gas

*Welke voorwaarden vind je belangrijk als we in de gemeente gebouwen verwarmen zonder gas?**

** Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.*

Waarom vinden deelnemers het (g)een goed idee om gebouwen te verwarmen zonder gas in de gemeente?

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Toelichting
In de motivaties lezen we dat inwoners hun keuze met name baseren op hun beeld over of gas een goede bron voor verwarmen is. Deelnemers die het een goed idee vinden noemen met name de nadelen van gas en dat er (genoeg) alternatieven zijn. Tegelijkertijd noemen deelnemers die het geen goed idee vinden vaak redenen om juist gas te blijven gebruiken. Beide groepen uiten wel hun zorgen/twijfels over de haalbaarheid van verwarmen zonder gas en de kosten die de gebruiker uiteindelijk betaalt voor warmte.

Goed idee (45% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Er zijn goede mogelijkheden om te verwarmen zonder gas	★★
Aardgas is niet duurzaam / slecht voor het milieu	★★
Voor aardgas zijn we afhankelijk van andere landen, zoals Rusland	★★
Zolang het mogelijk is	★
Gas is duur (en wordt nog duurder)	★
Het is een goed idee maar er zijn nog zorgen	★

Geen goed idee (10% in gesloten raadpleging)

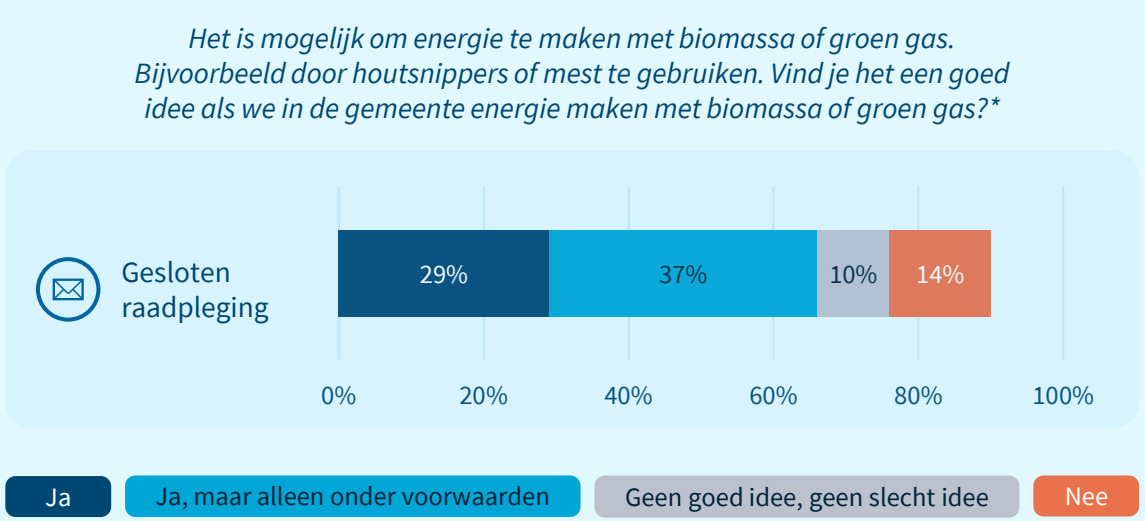
Motivaties	Frequentie
De infrastructuur/ het stroomnet is er nog niet klaar voor	★★★
Er is nog genoeg gas (in Groningen)	★★
Gas is een goede bron voor verwarmen	★★
Dit is niet (voor alle huizen) haalbaar	★★
Alternatieven voor gas zijn niet altijd duurzaam	★★
Hierdoor wordt warmte (te) duur	★
Uiteindelijk is dit het doel, maar niet voor nu / niet te snel	★

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

3.6

Over biomassa en groen gas

Figuur 3.12. Wat deelnemers vinden van het idee om energie te maken met biomassa of groen gas

Twee derde van de inwoners vindt het (onder voorwaarden) een goed idee om energie te maken met biomassa of groen gas

- Aan deelnemers werd de vraag gesteld: *Vind je het een goed idee als we in de gemeente energie maken met biomassa of groen gas?* De figuur hiernaast laat de resultaten van deze vraag zien.

- 29% van de inwoners vindt het een goed idee om energie te maken met biomassa en 37% vindt het een goed idee onder voorwaarden. Een kleinere groep van 14% vindt dit geen goed idee.

Op de volgende pagina's

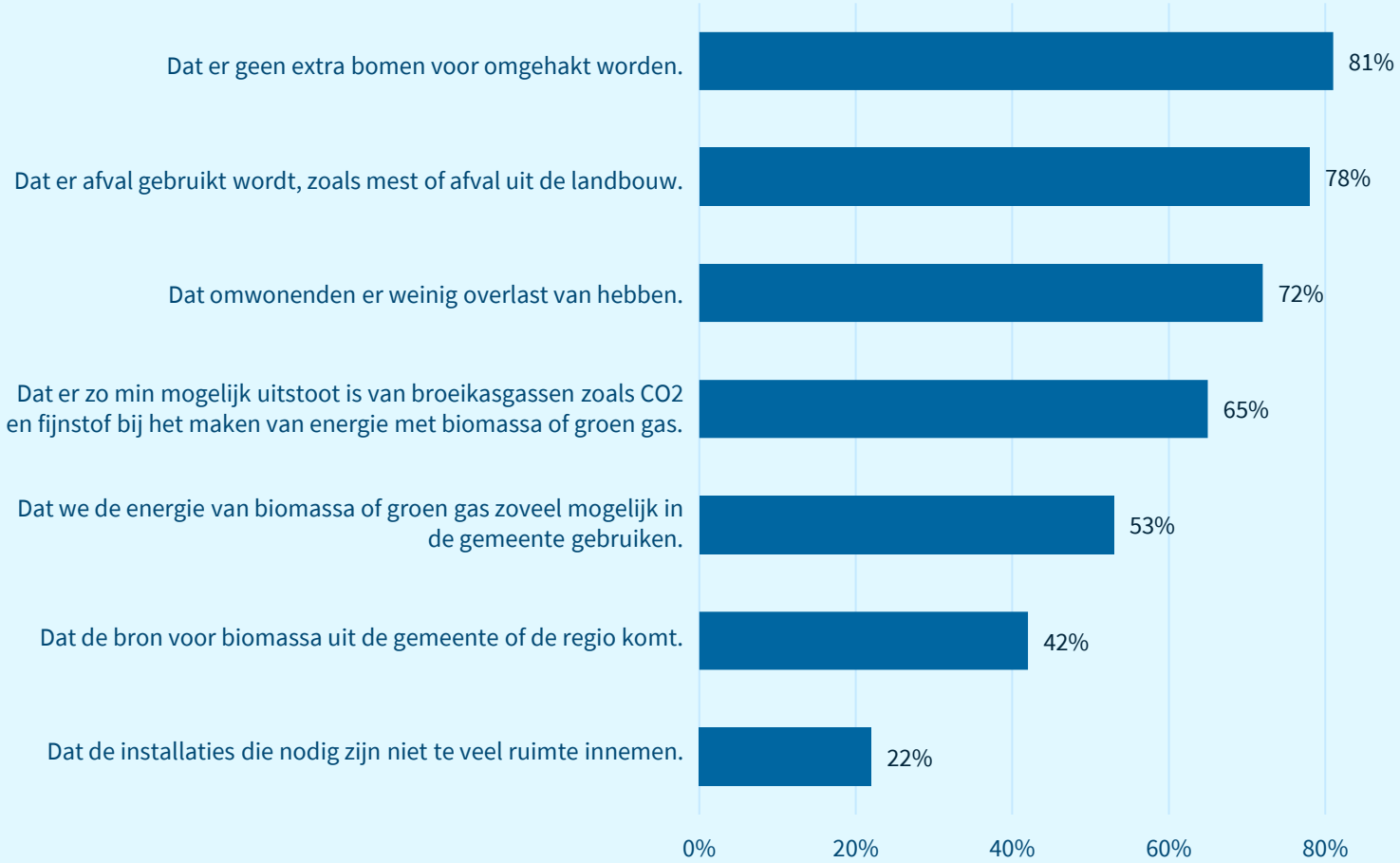
→ *Onder welke voorwaarden inwoners het een goed idee vinden om in de gemeente energie te maken met biomassa of groen gas.*

→ *Waarom deelnemers het een goed of geen goed idee vinden om energie te maken met biomassa of groen gas.*

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'*

Figuur 3.13. Onder welke voorwaarden vinden inwoners het een goed idee om energie te maken met biomassa of groen gas

*Welke voorwaarden vind je belangrijk als we in de gemeente energie maken met biomassa of groen gas?**

Over de voorwaarden voor energie maken met biomassa of groen gas

- Op de vorige pagina antwoordde 37% van de deelnemers dat het maken van energie met biomassa of groen gas alleen een goed idee is onder voorwaarden. Aan deze 37% vroegen we onder welke voorwaarden.
- Van de voorwaarden die deelnemers konden kiezen, kozen de meesten (81%) voor de voorwaarde dat er geen extra bomen voor omgehakt worden. Dit zagen we ook terug in de toelichting van inwoners op hun antwoord (zie volgende pagina). In plaats van extra bomen omhakken, kiezen veel inwoners ook als voorwaarde dat er afval voor gebruikt wordt.
- In mindere mate is gekozen voor de voorwaarde dat de installatie voor biomassa niet te veel ruimte inneemt.
- Deelnemers konden ook zelf andere voorwaarden aanvullen. 7 deelnemers hebben dit gedaan. Hierin zat overlap met de voorwaarden uit figuur 3.13 en verder werd genoemd:
  - Dat het gebruik efficiënt moet zijn, bijvoorbeeld in combinatie met een warmtekrachtkoppeling.
  - Dat de overlast in de vorm van stank beperkt moet worden.
  - Dat dit pas ingezet mag worden als andere duurzame bronnen maximaal zijn ingezet.
  - Dat dit regionaal opgepakt moet worden.

** Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.*

Waarom vinden deelnemers het (g)een goed idee om energie te maken met biomassa of groen gas in de gemeente?

Gesloten raadpleging | Open raadpleging

Toelichting
In de motivaties van deelnemers bij deze vraag valt op dat veel inwoners met name spreken over biomassa en in mindere mate over groen gas. Deelnemers die het een goed idee vinden benoemen dat het duurzaam is om met bestaande materialen (afval/mest) energie te maken. Ook noemen ze dat het een passende energiebron is voor Bergeijk. Deelnemers die het geen goed idee vinden zien het juist niet als duurzame bron, omdat het volgens hen leidt tot bomenkap of extra mest en extra CO2-uitstoot. Er is dus een verschillend beeld tussen inwoners over de mate van duurzaamheid van biomassa. Verder zien we wel dat beide groepen (goed idee en geen goed idee) een zorg delen, namelijk de geuroverlast.

Goed idee (29% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Biomassa en groen gas zijn duurzame brandstoffen / beter dan gas	★★
Zo worden afvalstoffen goed gebruikt	★★
Zolang het mogelijk is / rendabel gemaakt kan worden	★★
Zolang er alleen bestaande mest/afval wordt gebruikt	★
Biomassa en groen gas passen bij Bergeijk	★
Zolang er geen geuroverlast is	-
Biomassa en groen gas zijn een verdienmodel voor boeren	-
Biomassa en groen gas zijn beter dan andere duurzame energie	-
Hiervoor kan de infrastructuur van gas worden gebruikt	-

Geen goed idee (14% in gesloten raadpleging)

Motivaties	Frequentie
Biomassa zorgt voor CO2-uitstoot en is dus niet duurzaam	★★★
Biomassa en groen gas zijn niet haalbaar en/of rendabel	★★★
Biomassa zorgt voor extra bomenkap of mest en is dus niet duurzaam	★★
Biomassa zorgt voor geuroverlast	-
Biomassa zorgt voor luchtvervuiling	-
Andere (duurzame) energiebronnen zijn beter	-

Legenda: - Minder dan 5% van de motivaties gaat hierover | ★ Tussen 5-10% van de motivaties | ★★ Tussen 10-20% van de motivaties | ★★★ Meer dan 20% van de motivaties

Bijlage 4. Over hoe deelnemers de raadpleging hebben ervaren

Introductie: deelnemerservaring van inwoners uit de gemeente Bergeijk

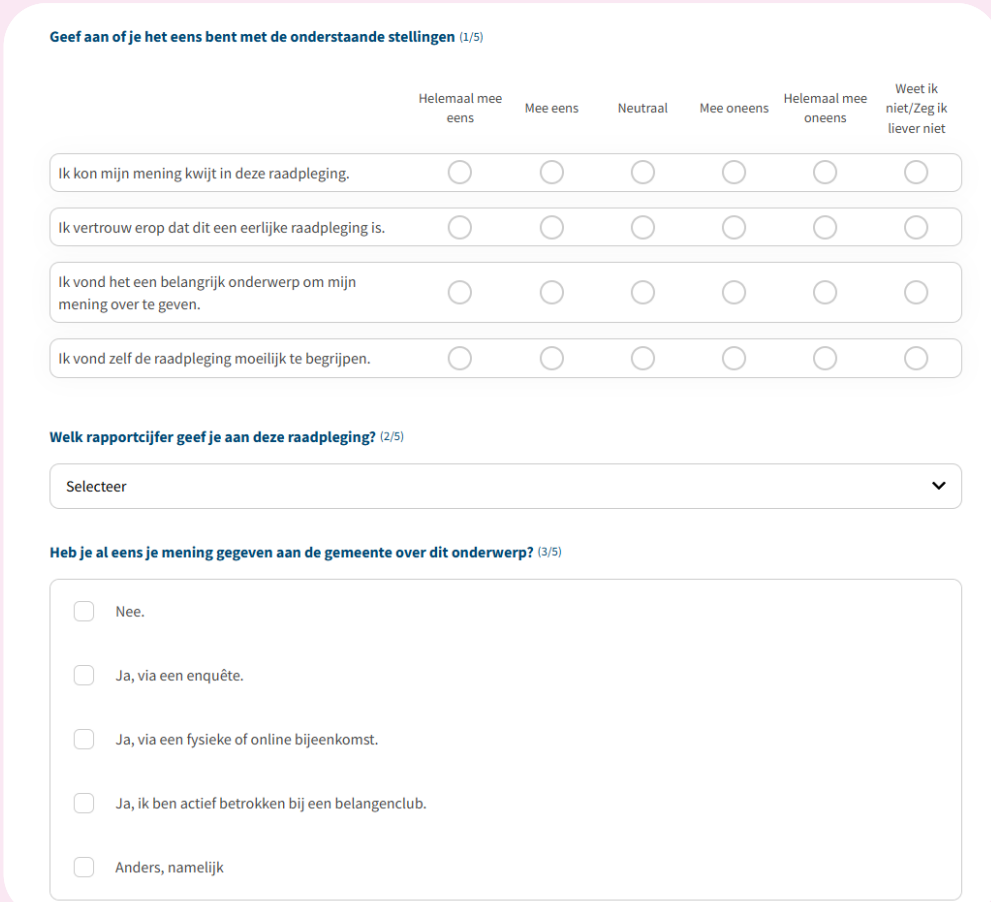
- Het laatste onderdeel van de raadpleging betrof vragen over hoe deelnemers de raadpleging hebben ervaren. Deze bijlage toont de resultaten van deze vragen. De figuur hiernaast is een screenshot van een gedeelte van de vragen zoals deze zijn uitgevraagd in de raadpleging voor dit onderdeel.

In deze bijlage

→ *Figuur 4.2 - Vragen over de raadpleging.*

→ *Figuur 4.3 – Over het meewegen van advies van inwoners in beleid en of deelnemers al vaker hun mening hebben gegeven.*

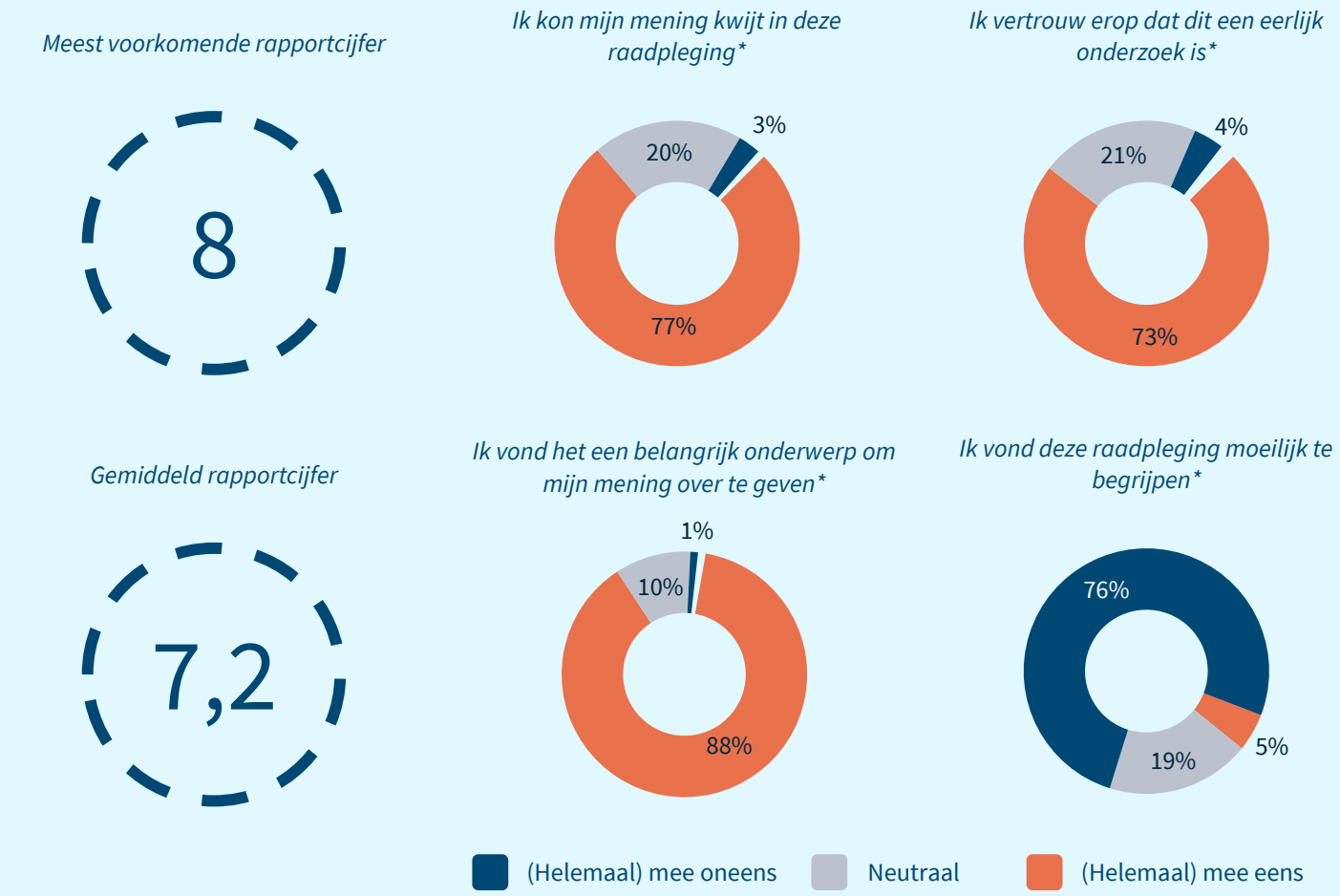
Figuur 4.1. Screenshot van vraag uit dit deel van de raadpleging

Deelnemers hebben de raadpleging positief ervaren

- Figuur 4.2 laat zien hoe deelnemers antwoordden op verschillende stellingen over de raadpleging. We laten hier de resultaten zien van de gesloten versie en de open versie samen. De resultaten zijn dus niet representatief op gender, leeftijd en opleiding.
- 91% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging gemiddeld met een rapportcijfer 7,2.
- De meeste deelnemers (77%) geven aan hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging. 3% geeft aan niet hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging.
- Bijna driekwart (73%) van de deelnemers vertrouwt erop dat het een eerlijk onderzoek is. 4% vertrouwt hier niet op.
- Een meerderheid (88%) geeft aan dit een belangrijk onderwerp te vinden om hun mening over te geven. 1% is het hier (helemaal) mee oneens.
- 5% van de deelnemers vindt de raadpleging moeilijk te begrijpen, tegenover ongeveer driekwart van de deelnemers (76%) die de raadpleging niet moeilijk te begrijpen vindt.

Figuur 4.2. Vragen over de raadpleging

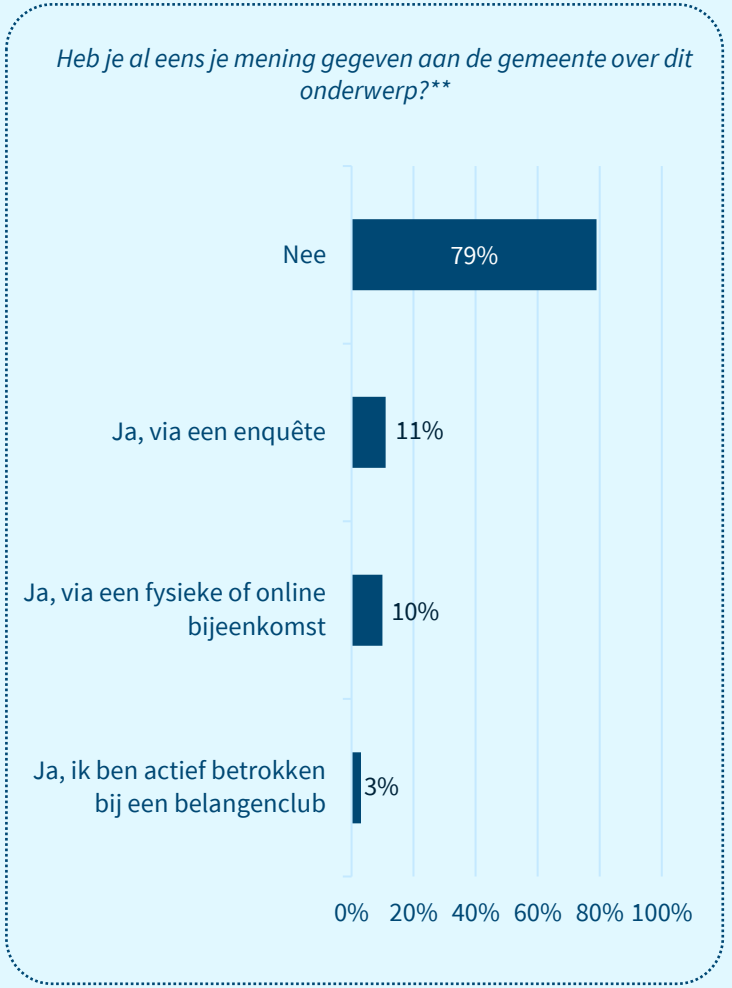
** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'. Deze resultaten zijn niet herwogen.*

De raadpleging heeft een groep inwoners bereikt die nog niet eerder hun mening heeft gegeven

- Figuur 4.3 laat zien hoe deelnemers vinden dat hun advies meegewogen moet worden in de verdere beleidsvorming. En of zij al eens eerder hun mening hebben gegeven aan de gemeente over dit onderwerp.
- Als het gaat over het advies van inwoners aan de gemeente, geeft een meerderheid van de deelnemers (51%) aan dat zij het advies van inwoners en het advies van experts even belangrijk vinden. Een groep van 29% van de deelnemers stelt dat het advies van inwoners minder belangrijk is, terwijl 14% van de deelnemers aangeeft dat het advies van inwoners belangrijker is dan het advies van experts. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met andere PWE-raadplegingen over de toekomst van energie.
- Verder geeft een meerderheid van de deelnemers (79%) aan dat zij nog niet eerder hun mening hebben gegeven over dit onderwerp aan de gemeente. De raadpleging heeft daarmee een nieuwe groep inwoners bereikt. 11% heeft wel eerder meegedacht via een enquête en 10% via een fysieke of online bijeenkomst. 3% van de deelnemers is actief betrokken bij een belangenclub.

Figuur 4.3. Vragen over het meewegen van advies van inwoners in beleid en of deelnemers al vaker hun mening hebben gegeven

** Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'. Deze resultaten zijn niet herwogen.*
*** Deelnemers konden meerdere antwoorden kiezen.*

Bijlage 5. Over de deelnemers

Inhoudsopgave

In totaal deden 1.269 inwoners van de gemeente Bergeijk mee aan een van twee versies van de raadpleging

	Aanleiding en doel	Wijze van benaderen
Gesloten raadpleging Totaal: 900 deelnemers	• Het doel van een gesloten raadpleging is om een gebalanceerde steekproef te trekken door proactief een willekeurig geselecteerde groep inwoners te benaderen. Op basis van deze steekproef kunnen onder voorwaarden **representatieve** uitspraken worden gedaan. • Het verschil met een open raadpleging is dat alleen inwoners met een uitnodiging mee kunnen doen. Als inwoners zelf het initiatief nemen om deel te nemen aan een raadpleging kan selectiebias optreden: een oververtegenwoordiging van inwoners met een uitgesproken mening over het onderwerp en/of een ondervertegenwoordiging van deelnemers met een minder uitgesproken mening of die aan zelfselectie doen.	• Alle huishoudens in de gemeente (ongeveer 8.000) hebben een uitnodiging ontvangen per brief met een unieke code. De code kon één keer gebruikt worden door de eerstvolgende jarige in het huishouden die 16 jaar of ouder is.
Open raadpleging Totaal: 369 deelnemers	• Door het proactief benaderen van een beperkte groep is een gesloten raadpleging per definitie exclusief. Daarom is er tegelijkertijd een identieke raadpleging uitgezet waar inwoners op eigen initiatief aan mee konden doen. • Het doel van de open raadpleging is om alle inwoners die dat willen de gelegenheid te geven om mee te doen. Daarnaast is een belangrijke positieve bijdrage van de open raadpleging dat deelnemers vaak veel uitgebreidere onderbouwingen bij hun keuzes geven. Dit geeft meer inzicht in de waarden die achter voorkeuren liggen.	• Alle inwoners van 16 jaar of ouder konden deelnemen aan de open raadpleging. Deze versie is via diverse kanalen onder de aandacht gebracht.

De uitkomsten van de gesloten raadpleging zijn door herweging representatief op de kenmerken gender, leeftijd, opleiding en woongebied

- Figuur 5.1 laat de verdeling van de deelnemers in de raadpleging zien op basis van een aantal sociaal-demografische kenmerken: gender, leeftijd, opleiding en woongebied.
- *Deelnemers gesloten raadpleging.* Er hebben verschillende inwoners meegedaan, al zijn sommige groepen (licht) ondervertegenwoordigd en andere oververtegenwoordigd. Aan de gesloten versie hebben relatief veel mannen en weinig vrouwen meegedaan. Ook hebben relatief weinig jongeren (jonger dan 35 jaar) en veel ouderen (ouder dan 65 jaar) meegedaan. Verder hebben er relatief weinig praktisch- en toegepast opgeleide mensen en veel theoretisch opgeleide mensen meegedaan. De verdeling naar woongebied ligt redelijk dicht bij de populatie van Bergeijk. Er zijn ten opzichte van de populatie iets meer deelnemers uit Riethoven en De Weebosch en iets minder deelnemers uit Bergeijk 't Hof.
- *Deelnemers open raadpleging.* Bij de open versie zien we dezelfde groepen die onder- of oververtegenwoordigd zijn als bij de gesloten versie.
- *Representatieve resultaten.* De resultaten van de gesloten versie zijn herwogen, zodat de uitkomsten representatief zijn voor heel Bergeijk op de kenmerken gender, leeftijd, opleiding en woongebied. Zie Bijlage 6 voor een verdere toelichting op herwegen.
- *Aantallen kunnen verschillen.* Door de routing in de raadpleging hebben niet alle deelnemers alle vragen beantwoord. Ook waren niet alle vragen verplicht. Daardoor kunnen de deelnemersaantallen per vraag verschillen.
- *Inhoudelijk identiek.* De gesloten en de open raadpleging waren inhoudelijk identiek aan elkaar.

Figuur 5.1. Samenstelling van de respondenten

	Aandeel Bergeijk*	Gesloten raadpleging (brief)** (n=900)	Open raadpleging** (n=369)
Gender			
Vrouw	48,9%	27,2%	33,3%
Man	51,1%	70,3%	63,1%
Leeftijd			
16 tot en met 34 jaar	25,1%	10,3%	10,3%
35 tot en met 64 jaar	45,6%	52,4%	56,4%
65 jaar en ouder	29,3%	36,4%	32,2%
Opleiding			
Praktisch	27,8%	9,4%	10,6%
Toegepast	46,2%	30,6%	31,4%
Theoretisch	26,0%	55,1%	51,2%
Woongebied			
Bergeijk 't Hof	44,8%	38,1%	27,1%
Bergeijk 't Loo	7,6%	8,0%	6,5%
Buitengebied	12,4%	3,7%	6,8%
Luyksgestel	13,1%	18,8%	35,8%
Riethoven	9,5%	17,0%	8,4%
De Weebosch	2,4%	3,7%	6,8%
Westerhoven	10,2%	10,8%	8,7%

** Bron: CBS. Leeftijd als aandeel van de inwoners van 16 jaar en ouder.*
*** Totaal percentages kunnen afwijken van 100% door deelnemers die kozen voor 'Weet ik niet / zeg ik liever niet'. Deze resultaten zijn niet herwogen.*

Bijlage 6. Over de aanleiding, methodologie & rapportage

Over de aanleiding voor deze raadpleging

- *Aanleiding en doel.* De gemeente Bergeijk staat voor uitdagingen op het gebied van energie in de toekomst. Zo raakt het stroomnet voller. Tegelijk groeit de vraag naar elektriciteit. En Bergeijk werkt aan opgaven zoals het minder gebruiken van energie en het duurzaam verwarmen van woningen. Voorheen had de gemeente als doel om in 2030 energieneutraal te zijn. Uit onderzoek is gebleken dat dat niet haalbaar is. Daarom denkt de gemeente na over een nieuwe doelstelling voor energie in de toekomst. Dit bepaalt de gemeente in de Energiestrategie. Bij het maken van keuzes voor deze Energiestrategie wil de gemeente graag zo goed mogelijk rekening houden met de voorkeuren, waarden en zorgen van inwoners.
- *Participatie.* Om een Energiestrategie te maken die aansluit bij wat inwoners van Bergeijk belangrijk vinden, organiseert de gemeente participatie. Eén van de onderdelen van het participatietraject is een inwonersraadpleging. Populytics is gevraagd deze inwonersraadpleging uit te voeren. Wij voerden de raadpleging uit volgens de methode Participatieve Waarde Evaluatie (PWE), zie figuur 6.1. Naast de raadpleging organiseerde de gemeente ook gesprekken op straat en interviews met bepaalde doelgroepen.
- *Looptijd.* De raadpleging stond online van 23 juli 2026 tot en met 23 augustus 2026.

Figuur 6.1. Over de methode PWE

- *Wetenschappelijk gevalideerd*: De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is een participatiemethode die Populytics vaak inzet om mensen te betrekken bij beslissingen die hen gaan raken. De methode is ontwikkeld en gevalideerd door wetenschappers, onder andere van de TU Delft.

- *Op de stoel van*: De essentie van een PWE-raadpleging is om deelnemers in een online omgeving 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Deelnemers krijgen een zogeheten keuzetaak te zien. Deze keuzetaak modelleert de situatie van beleidsmakers die bezig zijn met het vormen en uitvoeren van beleid. Deelnemers zien realistische beleidsopties die de beleidsmakers overwegen en ze zien dat er beperkingen zijn. Zij ervaren zodoende dezelfde keuze. Wat adviseren ze vervolgens als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? Deelnemers kunnen hun advies motiveren.

- *Begrip voor complexiteit*: Door mee te doen aan een PWE-raadpleging begrijpen deelnemers beter de complexiteit van de beleidskeuze. En de resultaten stellen beleidsmakers in staat om hun keuzes beter aan te laten sluiten op voorkeuren, waarden en zorgen van deelnemers.

Over hoe de raadpleging tot stand is gekomen

- *Op de stoel van …* De essentie van een PWE-raadpleging is om deelnemers in een online omgeving 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Om dit te kunnen doen hebben Populytics en de gemeente, samen met stakeholders in de gemeente, gewerkt aan de opzet van de raadpleging.

- De eerste stap was het in kaart brengen van de keuzesituatie (of het beleidsdilemma) van de beleidsmaker of politicus. In dit geval ging dat over de vraag rondom de Energiestrategie en de energiedoelstelling van Bergeijk. Het bepalen en uitwerken van de vraag deden we onder andere op basis van bronnenonderzoek en in zogeheten ontwerpsessies.

- *Ontwerpsessies.* Samen met de gemeente en later ook inwoners van bijvoorbeeld dorpsraden en energie-initiatieven, hebben we in sessies gewerkt aan de vragen. De uitkomsten van deze sessies vertaalden we naar een zogeheten PWE-keuzetaak (zie figuur 6.2). De keuzetaak in deze raadpleging modelleert de dingen die de gemeente tegen elkaar moet afwegen als het gaat over energie in de toekomst.

- *Iteratief ontwerp.* Op basis van de ontwerpsessies heeft Populytics in samenwerking met medewerkers van de gemeente de opties uitgewerkt in vragen en teksten. Na verwerking van de feedback uit de ontwerpsessies is er een tekstredactie gedaan zodat alle teksten in het onderzoek op B1-niveau begrijpelijk zijn. Zodra alle vragen gereed waren, zijn deze in de online tool van Populytics verwerkt en zijn de uitnodigingen voor deelname door de gemeente aan inwoners verstuurd.

Figuur 6.2. Wat is een PWE-keuzetaak?

- *Definitie*: Een keuzetaak volgens de PWE-methode is een experimentele opzet om voorkeuren van deelnemers te achterhalen, vaak over maatschappelijke vraagstukken. Een keuzetaak kenmerkt zich door vier elementen die gezamenlijk een beleidsdilemma modelleren.

1. Een onderzoeksvraag over de voorkeuren van de deelnemer rond een bepaald thema. Deze vraag sluit zo goed mogelijk aan bij de vraag van een bestuurder of beleidsmaker.
2. Een aantal opties die de deelnemer gelijktijdig en in samenhang afweegt. Dit kunnen bijvoorbeeld beleidsdoelen, principes, criteria of maatregelen zijn.
3. Uitgebreide informatie over de opties, zoals een beschrijving van de huidige situatie, het handelingsperspectief van de overheid, en mogelijke consequenties van kiezen voor de optie.
4. Een beperking zodat de deelnemer niet alle opties kan minimaliseren of maximaliseren. Een deelnemer ervaart ‘keuzepijn’.

Over de data-analyse en rapportage

- Na deelname van inwoners aan de raadpleging hebben wij data-analyse uitgevoerd en dit rapport opgesteld.
- *Opschonen*. We hanteren diverse verificatiemethoden om incomplete en dubbele deelnames te verwijderen.
- *Representativiteit.* De samenstelling van deelnemers aan de raadpleging komt deels, maar niet geheel, overeen met de bevolkingssamenstelling van de gemeente. Dat kunnen we afleiden met de standaardmethode voor het bepalen van statistische representativiteit: een Chi^2-toets. Hiermee hebben we de verdeling van de deelnemers op de kenmerken gender, leeftijd, opleidingstype en woonsituatie (koop/huur) vergeleken met de verdeling van de gemeente.
- *Herwegen.* Door te herwegen zijn de resultaten van het onderzoek representatief voor de bevolking in de gemeente. Het herwegen en de methode die we hiervoor hebben gevolgd staan hiernaast uitgelegd.
- *Kwantitatieve analyse*. De basis voor deze rapportage is de kwantitatieve analyse van de antwoorden die deelnemers hebben gegeven op de keuzetaak en de aanvullende stellingen.
- *Argumentenanalyse*. De kwantitatieve resultaten hebben we vervolgens van duiding voorzien op basis van een kwalitatieve analyse van de motivaties van deelnemers. In de rapportage laten we ook citaten zien van deelnemers aan de raadpleging. Deze zijn geselecteerd zodat ze illustratief zijn voor de hoofdargumenten.
- *Rapportage.* Deze rapportage is opgesteld door Populytics. Er heeft een feedbackronde plaatsgevonden, waarbij de gemeente input heeft kunnen geven op feitelijke onjuistheden en onduidelijkheden. Populytics blijft onafhankelijk in de rapportage en verantwoordelijk voor alle uitkomsten en uitspraken.

Figuur 6.3. Methode multiplicatieve weging, '*raking*'.

- We herwegen de resultaten omdat het aantal deelnemers met bepaalde kenmerken afwijkt van de populatie. Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Daarbij zijn geen gegevens of antwoorden weggegooid. Herwegen kan alleen als er voldoende deelnemers zijn met bepaalde kenmerken. Dit is het geval in deze raadpleging.
- We hebben voor het herwegen de methodiek multiplicatief wegen* gebruikt (ook wel '*raking*'). Om te herwegen nemen we de volgende stappen:
  1. We delen de deelnemers op in drie groepen voor opleidingsniveau (praktisch, toegepast, theoretisch), drie groepen voor leeftijd (16 tot 35 jaar, 35 tot 65 jaar en 65 jaar en ouder), zeven groepen voor woongebied (Bergeijk 't Hof, Bergeijk 't Loo, Buitengebied, Luyksgestel, Riethoven, Weebosch en Westerhoven) en twee groepen voor gender (vrouw en man). Er zijn dus 3 x 3 x 7 x 2 = 126 subgroepen;
  2. We hebben de verdeling van de deelnemers over de groepen opleidingsniveau, leeftijd, gender en woongebied vergeleken met de verdeling in de populatie van de gemeente;
  3. We hebben een wegingsfactor gekoppeld aan elke subgroep. Het resultaat is een wegingsfactor die er voor zorgt dat de antwoorden van een specifieke subgroep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze subgroep zitten.

* Zie ook deze publicatie van CBS: Wegen als correctie voor non-respons

populytics.nl